GEMEENTE Drimmelen

Voorjaarsnota 2021

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE 4

INLEIDING 6

Voorwoord 7
Voorwoord 7
Samenvatting 9
Algemeen 9

PROGRAMMA'S 15

1. Burger en bestuur 16
Inleiding 16
1.1 Dienstverlening 16
1.2 Burger en politiek 16
1.3 Dorpsgericht werken 17
1.4 Openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing 18
1.5 Bestuursondersteuning 20
Financiële afwijkingen 20
2. Openbare ruimte 23
Inleiding 23
2.1 Integraal en burgergericht werken 23
2.2 Wegen en verkeer 23
2.3 Groen en speelvoorzieningen 28
2.4 Water 28
Financiële afwijkingen 29
3. Ruimte, wonen en economie 33
Inleiding 33
3.1 Versterken vrijetijdseconomie 33
3.2 Versterken economische structuur 35
3.3 Wonen 35
3.4 Duurzaamheid 35
3.5 Leefomgeving 37
Financiële afwijkingen 38
4. Sociaal domein 49
Inleiding 49
4.1 Opgroeien en opvoeden 49
4.2 Zorg voor kwetsbare burgers 53
4.3 Participatie door werk en maatschappelijke inzet 58
4.4 Sport en bewegen 59
4.5 Sociaal culturele accommodaties 60
Financiële afwijkingen 61
Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering 72
Financiële afwijkingen 72
Overhead 75
Financiële afwijkingen 75

PARAGRAFEN 80

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 81
Inleiding 81
Inventarisatie van de risico's 81
H. Corona 84
Inleiding 84
Algemeen 84
Korte termijneffecten op de gemeente 84
Verwachte lange termijneffecten op de gemeente 84
Visie op genomen en te nemen maatregelen en activiteiten 85
Totaal van de financiële effecten 85
Totaal van de risico's 85
Inzet van de ambtelijke organisatie op het Corona-dossier 86
Verwachtingen voor 2021 86

BIJLAGEN 87

1. Begrotingswijziging 88
1. Begrotingswijziging 88
2. Investeringsprognose 2022 - 2026 89
2. Investeringsprognose 2022 - 2026 89
3. Incidentele baten en lasten 102
3.Incidentele baten en lasten 102
4. Voortgang budgetoverheveling 2020 103
4.Voortgang budgetoverheveling 2020 103
5. Reserves 106
5.Reserves 106
6. Overzicht lopende kredieten 110
6.Overzicht lopende kredieten 110

Inleiding

Voorwoord

Voorwoord

Met haar Voorjaarsnota legt het college verantwoording aan de raad af over de uitvoering van het beleid tot en met het eerste kwartaal 2021. Het college doet verslag van situaties waarin de uitvoering van het beleid of de financiering daarvan sterk afwijkt van de begroting. Waarbij het college verwacht dat herstel van de situatie binnen de looptijd of het financieel kader van de begroting niet mogelijk zal zijn (afwijkingscategorie rood).
Daarnaast informeert het college de raad over situaties waarin de uitvoering van het beleid of de financiering daarvan in zekere mate afwijkt van de begroting. Alle inspanningen zijn gericht op het herstellen van de situatie binnen de looptijd of het financieel kader van de begroting (afwijkingscategorie oranje).
Tot slot licht het college situaties toe waarin weliswaar niet van de begroting wordt afgeweken maar waarvan het college het toch relevant vindt om de raad daarover te informeren.

Risicoparagraaf en paragraaf Corona

De Financiële Commissie heeft in haar vergadering van 12 februari 2020 in overweging gegeven om de Voorjaarsnota te beperken tot het rapporteren van de beleids- en financiële afwijkingen. En afstand te doen van de paragrafen die voorheen deel uitmaakten van de Voorjaarsnota. Het college heeft die overweging overgenomen. Wel vindt het college van belang dat de raad op de hoogte is van de risico's die beleids- of financiële doelstellingen (kunnen) bedreigen. Om die reden is de Voorjaarsnota voorzien van een risicoparagraaf.
Vorig jaar werd de wereld geconfronteerd met een pandemie, de uitbraak van COVID-19. Op advies van de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden heeft Drimmelen in haar jaarstukken over 2020 een aparte Corona-paragraaf opgenomen. Een paragraaf waarin het college verslag doet van het effect van de uitbraak van COVID-19 op de lokale samenleving en de eigen organisatie.
Ook 2021 staat nog in het teken van het bestrijden van het virus en het zoveel mogelijk beperken van de nadelige gevolgen. Hoewel daartoe geen verplichting bestaat, vindt het college het waardevol om ook in deze Voorjaarsnota een Corona-paragraaf op te nemen.

Verdeelsystematiek Gemeentefonds

De systematiek voor de verdeling van het Gemeentefonds wordt gewijzigd. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de Tweede Kamer op 7 december 2020 laten weten dat de besluitvorming daarover naar het nieuwe kabinet zal worden doorgeschoven. Dit betekent dat de nieuwe wijze van verdeling naar verwachting op 1 januari 2023 zal worden ingevoerd.
De werking en uitkomst van de nieuwe verdeling zijn nog onzeker. Het college gaat met de huidige kennis uit van een budgetneutraal effect en neemt daarom in de Voorjaarsnota 2021 afstand van de eerdere aanname dat Drimmelen een nadeelgemeente zal zijn. Wel houdt zij in haar risicoparagraaf rekening met een dergelijk nadeelscenario.

Budgetverhoging jeugdzorg

Onderzoeksbureau AEF heeft vorig geconstateerd dat gemeenten jaarlijks 1,7

miljard tekort komen op de jeugdzorg. Het toenmalige kabinet weigerde echter om gemeenten perspectief te bieden op een structurele budgetverhoging, en bleef hangen in eenmalige extra middelen van € 613 miljoen voor dit jaar. De VNG besloot daarop om arbitrage in te roepen.
Die arbitragecommissie kwam op 27 mei jl. tot het oordeel dat er structureel fors meer geld naar gemeenten moet. Op 2 juni spraken het Rijk en de VNG af dat gemeenten in 2022 opnieuw eenmalig extra middelen voor de jeugdzorg tegemoet kunnen zien. En wel voor een bedrag van € 1.528 miljoen. Gemeenten committeren zich daarbij aan maatregelen die in 2022 een besparing van € 214 miljoen moeten opleveren. Per saldo resteert een eenmalige verhoging van het macrobudget met € 1.314 miljoen. Nadere uitwerking zal plaatsvinden in de Miljoenennota 2022 en de daarop verschijnende circulaires van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Besluitvorming over een structurele verhoging vanaf 2023 is doorgeschoven naar het nieuwe kabinet.

Samenvatting

Algemeen

In deze samenvatting worden de situaties genoemd waar de uitvoering van het beleid of de financiering daarvan sterkt afwijkt van de begroting. Waarbij het college verwacht dat herstel binnen de looptijd of het financieel kader van de begroting niet mogelijk zal zijn (afwijkingscategorie rood).

Beleidsafwijkingen

Programma 1 Burger en Bestuur

Binnen Burger en Bestuur is sprake van de volgende belangwekkende beleidsmatige afwijking of afwijking in het tempo van de uitvoering van het voorgenomen beleid:

• Meet and Match: dorpsgericht werken brengt met zich mee dat de gemeente maatschappelijke initiatieven bij elkaar brengt. Die initiatieven liggen sinds de uitbraak van COVID-19 stil.

Programma 2 Openbare Ruimte

Binnen Openbare Ruimte is sprake van de volgende belangwekkende beleidsmatige afwijkingen of afwijkingen in het tempo van de uitvoering van het voorgenomen beleid:

• Voorbereiden alternatief tracé Zoutendijk (Hooge Zwaluwe): het college informeerde de raad met haar brief van 25 januari 2021 over dit onderwerp. In de brief werd stil gestaan bij het ontoereikende budget als gevolg van de verwachte natuurcompensatie en de risico's die het college in dit dossier onderkent.
Het college liet weten dat zij een extern bureau in de arm heeft genomen voor het opstellen van een realistische planning voor het realiseren van het alternatief tracé. Het college zal de raad hier voorafgaand aan de behandeling van de Voorjaarsnota met een brief over informeren.

• Regulier onderhoud civieltechnische kunstwerken: een inspectie wees uit dat de geleiderail aan de Dirk de Botsdijk te Lage Zwaluwe niet veilig genoeg is. We onderzoeken de beste oplossing om een veilige situatie te creëren.

• Het verbeteren van de mentale toegankelijkheid van het openbaar vervoer: vanwege de Corona-maatregelen kon de OV-opstapdag vorig jaar niet plaats vinden. Inmiddels is de daarvoor bestemde regionale subsidieregeling Mentale toegankelijkheid openbaar vervoer afgeschaft waardoor de opstapdagen niet meer plaats zullen vinden.

• Dijkverzwaring langs de Mark: de gemeente verschilt met het waterschap van mening over de financiële bijdrage die de gemeente aan de dijkverzwaring zou moeten leveren. Zie verder onder "Financiële afwijkingen".

• Klassen uitnodigen voor uitleg over de afvalwaterketen: de Corona-maatregelen staan het nog niet toe om klassen van leerlingen en scholieren uit te nodigen. Kijkend naar de agenda van het kabinet om de bestaande maatregelen te versoepelen, verwacht het college dat dit pas in het najaar mogelijk zal zijn.

• Het uitvoeren van het baggerbeheerplan: het bestek voor het baggeren van de B-watergangen, grote sloten die van lokaal belang zijn voor een goede

waterhuishouding, is aanbesteed. De geoffreerde prijzen ontstegen echter het beschikbare budget. Het college zal de raad per brief nader informeren over de ontstane situatie.

Programma 3 Ruimte, Wonen en Economie

Binnen Ruimte, Wonen en Economie is geen sprake van een belangwekkende beleidsmatige afwijking of afwijking in het tempo van de uitvoering van het voorgenomen beleid.

Programma 4 Sociaal Domein

Binnen Sociaal Domein is sprake van de volgende belangwekkende beleidsmatige afwijkingen of afwijkingen in het tempo van de uitvoering van het voorgenomen beleid:

• Beheersing kosten jeugdzorg: ook in het eerste kwartaal van dit jaar bleef de groei van het aantal jeugdigen met jeugdzorg en een toename van de duur van de ingezette zorg waarneembaar, met name bij de verblijfszorg en de jeugdbescherming. Daarnaast was binnen onze gemeente bij de specialistische jeugdzorg sprake van een uitzonderlijk complexe en dure casus, een situatie die tot op heden voortduurt. Deze factoren maken dat het budget voor de eerste maanden, ondanks de eerste verbeteringen die via de taskforce met Geertruidenberg zijn bereikt, ontoereikend was.

Tabel 1. Grote financiële afwijkingen

Meerjarenperspectief							
Nr.	**Omschrijving (bedragen x € 1.000)**	**Progr.**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
1	Jaarrekening 2020 en begroting 2022 Veiligheidsregio	1	28 V	14- N	14- N	14- N	14- N
2	Kabels en leidingen	2	24- N				
3	Verkeersveiligheid: invest. Reconstr. / pers. uitbreiding verkeer	2	37 V				
4	Dijkverzwaring Terheijden	2		32- N	4- N	4- N	4- N
5	Omgevingswet: omgevingsplan	3		40- N	50- N	50- N	40- N
6	Ruimtelijke ordening: actualiseren archeologisch beleid	3	30- N				
7	Volkshuisvesting: woningbehoefte onderzoek / woonvisie	3	20- N				
8	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant: begroting 2022	3		17- N	2- N	12 V	13 V
9	Ruimtelijke ordening: werkbudget adviezen RO	3		35- N	35- N	35- N	35- N
10	Grondbeleid: faciliterende grondexploitaties	3	209 V				
11	Grondzaken: verkoop reststroken	3	53 V				
12	Havens: baggeren (dieptepeilingen / 3D-analyse)	3	2- N				6- N
13	Energietransitie (inclusief postcoderoos)	3	86- N				
14	BAG: intrekken claims 2020 (budgetoverheveling)	3	77 V				
15	Toerisme en recreatie: verlengen fietspad Beverpad (fase 3)	3	p.m.				
16	Jeugdhulp - toegang (CJG)	4	12- N	54- N	54- N	54- N	54- N
17	Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO)	4	12 V	5- N	14- N	23- N	23- N
18	Jeugdhulp - specialistische zorg	4	308- N	180- N	180- N	180 - N	180 - N
19	Jeugdhulp - specialistische zorg/PGB	4	104- N	19- N	19- N	19- N	19- N
20	WMO - Deeltaxi	4	61 V	18 V	131 V		
21	Voortzetting Pilot huiskamers - Coronacompensatie	4	46- N	49- N			
22	Uitkeringen en loonkostensubsidie	4	76- N	61- N	61- N	61- N	61- N
23	IOAW	4	44- N	44- N	44- N	44- N	44- N
24	Zwembaden - afschrijvingstermijn	4	31 V	31 V	31 V	31 V	31 V
25	BTW sport	4	59- N	59- N	59- N	59- N	59- N
26	Kunstwerken buitenruimte	4	18- N				
27	Diversen programma 4	4	67- N	41- N	52- N	52- N	41- N
28	Gemeentefonds - herverdeeleffect	ALgD	- -	- -	204 V	272 V	272 V
29	Gemeentefonds - decembercirculaire	ALgD	194 V	11- N	13- N	14- N	
30	Gemeentefonds - meicirculaire	ALgD	812 V	298 V	19- N	257 - N	366 - N
31	Vrijval indexering	ALgD	50 V	54 V	67 V	41 V	41 V
32	Vervanging secretaris	O	131- N				

33	Onderhoud kernapplicaties	O	N 175-				
	Diverse kleine verschillen		N 208-	N 191-	N 171-	N 112 -	N 140 -
Totaal			**V 155**	**N 452 -**	**N 361 -**	**N 622 -**	**N 729 -**

Financiële afwijkingen
In tabel 1 zijn de financiële afwijkingen opgenomen. Te zien is dat het exploitatieresultaat voor 2021 voordelig wordt beïnvloed voor een bedrag van € 155.000. In de hierna volgende jaren is sprake van een negatieve druk op de exploitatie, vooral doordat het Gemeentefonds minder hard zal groeien dan het ministerie van Binnenlandse Zaken eerder veronderstelde (post 33). Benadrukt wordt dat het effect van de voor 2022 aangekondigde eenmalige verhoging van het macrobudget voor de jeugdzorg nog niet bekend is en derhalve niet verwerkt kan worden in de Voorjaarsnota.
Hieronder zijn de afwijkingen met een effect op het jaarresultaat van € 100.000 en hoger toegelicht.

Programma 2 Openbare Ruimte
4/Dijkverzwaring Terheijden
Het waterschap en de gemeente verschillen van mening over de hoogte van de gemeentelijke bijdrage aan de nieuwe damwand in de haven van Terheijden (€ 171.000). Op voorwaarde dat het waterschap de nieuwe damwand activeert en afschrijft, kan de gemeente ook haar bijdrage activeren en afschrijven. Met dit scenario is rekening gehouden in deze Voorjaarsnota.
Daarnaast verlangt het waterschap dat de gemeente voor haar rekening de wandelpaden langs de Mark en de Markschans verwijdert (€ 29.400 in 2022).

Programma 3 Ruimte, Wonen en Economie
10/Faciliterende grondexploitatie
Voor een woningbouwproject is een bijdrage voor commercieel nut ontvangen (€ 143.000 voordeel). Enkele woningbouwprojecten worden hoogstwaarschijnlijk afgesloten met een extra positief resultaat van € 7.000. Daarnaast worden extra ambtelijke voorbereidingskosten begroot van € 20.000 (nadeel) die niet te verhalen zijn. Per saldo een voordeel van € 130.000.
De gemeente heeft in 2021 overeenkomsten ondertekend waarbij het verhalen van kosten op projectontwikkelaars is gewaarborgd. Dit levert een verwacht voordeel van € 79.000 op.
15/Verlenging Beverpad (fase 3)
Om het Beverpad richting Lage Zwaluwe door te kunnen trekken, zal de gemeente tot overeenstemming met een aldaar betrokken ondernemer moeten komen. De financiële uitkomst daarvan is nog onzeker.

Programma 4 Sociaal Domein
18/Jeugdhulp – Specialistische zorg
Centrumgemeente Breda heeft recent een controle uitgevoerd waaruit bleek dat zij door jeugdzorgaanbieders is gefactureerd voor jeugdigen waar Drimmelen voor verantwoordelijk is. Conform het convenant woonplaatsbeginsel komen

deze kosten (€ 28.000) alsnog voor rekening van onze gemeente.
Daarnaast is onverminderd een groei in het volume en de duur van verblijfszorg en jeugdbescherming waarneembaar. Dit veroorzaakt in 2021 een aanvullende budgetbehoefte van € 280.000 en in de jaren daarna € 180.000.

19/Jeugdhulp – Specialistische zorg PGB

Naar aanleiding van de kostenontwikkeling in 2020 en het eerste kwartaal van 2021 stelt het college het benodigde budget met € 104.000 naar boven bij, waar onder € 65.000 voor PGB's. Een betere sturing op PGB's maakt onderdeel uit van de opdracht aan de taskforce met Geertruidenberg en het college vindt het aannemelijk om vanaf 2022 uit te gaan van een matiging van de totale budgetbijstelling (€ 19.000).

Algemene dekkingsmiddelen

28/Gemeentefonds - Herverdeeleffect

Het ministerie van Binnenlandse Zaken werkt aan een nieuwe verdeelsystematiek voor het Gemeentefonds. Het college verwacht dat het ministerie het nieuwe rekenmodel in het najaar van 2021 vast zal stellen. Hangende die vaststelling is het nog onduidelijk of Drimmelen een voordeel- of een nadeelgemeente zal zijn. Gezien deze onzekerheid stelt het college voor om niet langer uit te gaan van de aanname dat Drimmelen een nadeelgemeente zal zijn. De lasten die in 2020 werden voorzien (€ 204.000 in het overgangsjaar 2023 en € 272.000 vanaf 2024) vallen vrij.

29/Gemeentefonds - Decembercirculaire

De decembercirculaire 2021 kende een meevallend financieel effect. Dit effect is vooral besloten in hogere accressen en een hoger uitvallende indexering.

30/Gemeentefonds – Meicirculaire

Hiervoor werd stil gestaan bij de extra eenmalige middelen die het kabinet dit voorjaar voor de uitvoering van de jeugdzorg in 2021 beschikbaar heeft gesteld. Van deze aanvullende eenmalige middelen wordt een bedrag van € 493 miljoen verwerkt via het Gemeentefonds. Het college heeft – met de meicirculaire als onderlegger - haar aandeel (€ 448.000) in dit bedrag nu in deze Voorjaarsnota verwerkt. Daarnaast zijn de aantallen waarop de overheid de omvang van het gemeentefonds bepaalt gewijzigd. Dit levert een voordeel van € 360.000 op.

Overhead

32/Vervanging secretaris

In 2020 is de gemeentesecretaris wegens ziekte uitgevallen. Zij wordt tijdelijk waargenomen waardoor er in een deel van 2021 sprake is van dubbele loonkosten. Het college verwacht op 1 september 2021 een nieuwe gemeentesecretaris te kunnen verwelkomen. Op dat moment eindigen de dubbele loonkosten.

33/Onderhoud kernapplicaties

De gemeente heeft in het voorjaar een ICT taskforce geïnstalleerd. Die taskforce doet onderzoek naar het noodzakelijk groot onderhoud van alle kernapplicaties. Voor dit onderzoek en het – in samenwerking met Breda en de softwareleveranciers implementeren van de verbetermaatregelen die uit het onderzoek voortkomen zijn personele inzet en technische aanpassingen nodig. Het college verwacht hiervoor eenmalig een bedrag van € 175.000 nodig te hebben.

Tabel 2. Meerjarenperspectief

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025
Vastgestelde begroting 2021	1 V	392 V	376 V	315 V	251 V
Financiële gevolgen Najaarsnota 2020	1- N	7 V	7 V	7 V	7 V
Begrotingssaldo voor Voorjaarsnota 2021	**0 V**	**399 V**	**383 V**	**321 V**	**258 V**
Financiële gevolgen Voorjaarsnota 2021	155 V	452- N	361- N	622- N	729- N
Verwacht begrotingssaldo	155 V	53- N	22 V	300- N	472- N
Saldo van incidentele baten en lasten	463- B	65 L	30- B	30- B	30- B
Structurele begrotingssaldo	**308- N**	**12 V**	**8- N**	**330- N**	**502- N**

Resultaat

De financiële afwijkingen leiden tot een bijstelling van de financiële meerjarenraming. Tabel 2 laat zien dat het budgettair neutrale exploitatieresultaat voor 2021 verbetert naar een overschot van € 155.000. Het structurele resultaat laat een tekort zien van € 308.000.

Een blik in de toekomst laat zien dat het resultaat in 2022 niet sluit. Het college verwacht dat deze situatie dankzij de eenmalige extra gelden voor de jeugdzorg zal keren. Vanaf 2024 worden op dit moment grotere tekorten voorzien. Waarbij ook voor die jaren geen rekening is gehouden met een structurele verhoging van het budget voor de jeugdzorg.

Programma's

1. Burger en bestuur

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is:
Drimmelen is een veilige gemeente waarin de inwoners, bedrijven en organisaties/verenigingen samen leven, werken en genieten.
In het coalitieprogramma Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! staat:
Drimmelen is een veilige gemeente waarin inwoners, bedrijven, organisaties en verenigingen samen leven, werken en genieten. De dienstverlening en service zijn belangrijk. De gemeente is open en benaderbaar. We communiceren met een tijdige, duidelijke boodschap en zijn zo transparant mogelijk. Het dorpsgericht werken is meer dan een subsidieregeling en dit succes zetten we voort met de nadruk op burger- en overheidsparticipatie en een gezamenlijke toekomstvisie.
Het programma is uitgewerkt in vijf thema's. De hierboven benoemde programmadoelstelling is uitgewerkt in de volgende thema's en daarbij behorende subdoelstellingen:

1. Dienstverlening
2. Burger en politiek
3. Dorpsgericht werken
4. Openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing
5. Bestuursondersteuning.

1.1 Dienstverlening

Geen afwijkingen.

1.2 Burger en politiek

Wat willen we bereiken?

Er wordt juist, tijdig en volledig gecommuniceerd

Wat gaan we daarvoor doen?

Begeleiden en trainen van de organisatie in communicatieve vaardigheden en helder schrijven.
Het is al weer een tijd geleden dat de organisatie getraind is in "helder schrijven". Inmiddels zijn er veel nieuwe medewerkers en willen we dit weer een boost geven. Naast "helder schrijven" zal ook aandacht aan de communicatieve vaardigheden van de medewerkers besteed worden.

- **Kwaliteit**
  Door alle tijd die het coronavirus van communicatie vraagt loopt dit project vertraging op. In de communicatie naar nieuwe medewerkers krijgt het onderwerp een vaste plek. De komende maanden wordt begrijpelijk en respectvol schrijven actief meegenomen in het project Inclusie.

Opstellen nieuwe Visie Communicatie
Het opstellen van een visie was in 2020, na de Toekomstvisie al voorzien, maar het opstellen hiervan is slachtoffer geworden van Covid-19. Daarom nemen we het opstellen van een communicatie-visie opnieuw op in de begroting 2021.

- **Kwaliteit**
  Er is een start gemaakt met het ontwikkelen van een strategische benadering van het gemeentelijk communicatiebeleid.

Organisatie en bestuur zijn omgevingsbewust en wendbaar

Wat gaan we daarvoor doen?

Inwoners en bestuur nader tot elkaar brengen
Net als in 2020 wil de raad via de website wij zijn Drimmelen inwoners betrekken en meningen van inwoners peilen bij belangrijke onderwerpen. Ook wil de raad meer naar buiten treden door bijvoorbeeld op locatie te vergaderen. In 2020 is dit als gevolg van Covid-19 onvoldoende van de grond gekomen.

- **Kwaliteit**
  Als gevolg van de coronacrisis wordt de digitalisering versneld. Mede als gevolg van de beperkte mogelijkheden tot samenkomsten wordt gezocht naar digitale alternatieven, ook voor het peilen van de mening van inwoners bij grote projecten als bijvoorbeeld de omgevingsvisie, structuurvisie en Sociaal Cultureel Dorpshart Made. Het naar buiten treden door de raad behoort vanwege de coronasituatie op dit moment niet tot de mogelijkheden. De informatieronde is hiervoor geschikt, maar deze wordt op dit moment digitaal gehouden.

1.3 Dorpsgericht werken

Wat willen we bereiken?

Gemeente Drimmelen stimuleert inwoners om mee te denken, te doen en zelf dingen op te pakken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Meet and Match
Meet and match brengt maatschappelijke initiatieven samen in de breedste zin van het woord.

- **Kwaliteit**
  Initiatieven op dit vlak liggen stil als gevolg van het coronavirus.

Samen aan de slag
Deze subsidieregeling startte tijdens de vorige coalitieperiode en is in deze collegeperiode verlengd. In 2020 was het beroep op deze regeling als gevolg van Covid-19 aanzienlijk lager dan voorgaande jaren. Gekeken wordt hoe hier in 2021, binnen de dan geldende maatregelen, toch een extra stimulans aan gegeven kan worden.

- **Kwaliteit**
  Als gevolg van corona ligt dit vrijwel stil. Voor het eerste kwartaal 2021 zijn enkele aanvragen voor Samen aan de Slag ingediend, waarvan er 2 betrekking hebben op activiteiten die voor 2020 waren aangevraagd, maar niet zijn doorgegaan.

Verantwoordelijkheid en deskundigheid van inwoner tot zijn recht laten komen
Dit doen we door gebruik te maken van kennis en inzet van inwoners en samen te zoeken naar structurele oplossingen en inzet.

Wat gaan we daarvoor doen?

Introductieprogramma nieuwe medewerkers overheids-/burgerparticipatie en trainingen zittende medewerkers.
In samenhang met de training en begeleiding vanuit communicatie zullen zowel nieuwe als zittende medewerkers bij de hand genomen worden op het gebied van overheids- en burgerparticipatie (Dorpsgericht Werken).

- **Kwaliteit**
  Door de beperkte beschikbaarheid van de coördinator Dorpsgericht Werken is hier nog geen volledige invulling aan gegeven. Ook de corona maatregelen, waardoor fysieke bijeenkomsten niet mogelijk zijn, beperken de mogelijkheden voor training en begeleiding van nieuwe medewerkers op het gebied van overheids- en burgerparticipatie. Wel is gewerkt aan het ontginnen van digitale mogelijkheden van overheids- en burgerparticipatie.

1.4 Openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing

Wat willen we bereiken?

Daadkrachtige aanpak van veiligheidsvraagstukken en onveiligheidsgevoelens
Veiligheidsvraagstukken pakken we daadkrachtig en integraal met ketenpartners aan. Zo ontstaat een omgeving waarin inwoners, bedrijven en bezoekers veilig kunnen wonen, werken en recreëren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering prioriteiten integraal veiligheidsbeleid
Jeugd en Veiligheid, High Impact Crimes, Ondermijning en Zorg en Veiligheid. Dat zijn de vier prioriteiten van het integrale veiligheidsbeleid. Elk jaar stellen we een Uitvoeringsprogramma op waarin staat hoe we deze prioriteiten aandacht geven en uitvoeren.

- **Kwaliteit**
  Covid-19 heeft invloed op de vier prioriteiten van 2021 en vraagt veel capaciteit van het cluster Openbare Orde en Veiligheid. Bovendien is door

het vertrek van een collega in maart een vacature ontstaan die eind mei zal worden ingevuld.

1. Jeugd en Veiligheid: door Covid-19 maatregelen is de themadag op het Dongemond College uitgesteld. Dit geldt ook voor de overige voorlichtingen. De grootste overlast in Terheijden lijkt enigszins te zijn afgenomen. De focus ligt nu op de jeugdoverlast in Lage Zwaluwe. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld waar momenteel uitvoering aan wordt gegeven.
2. High Impact Crimes: positief aan het advies om thuis te blijven en thuis te werken is dat het aantal inbraken in de gemeente sterk is afgenomen.
3. Ondermijning: de aanpak van ondermijning in de vorm van integrale (Brabant Interventie Team-)acties is weer opgepakt. De focus ligt op garageboxen. In Lage Zwaluwe zijn garageboxen gecontroleerd. Op korte termijn is zal een controle plaatsvinden in de tuinbouw in samenwerking met de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Verder worden signalen opgepakt en zijn intern medewerkers die signalen op zouden kunnen pikken nogmaals bewust gemaakt en geïnstrueerd. Dit jaar gaan wij verder aan de slag met bewustwording ten aanzien van ondermijning in het buitengebied en bestuurlijke weerbaarheid in het kader van de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen.
4. Zorg en Veiligheid: in verband met Covid-19 zijn wij extra alert op eenzaamheid en personen met verward gedrag.

De gemeentelijke crisisorganisatie, voortkomend uit districtelijke samenwerking, is op orde

Wat gaan we daarvoor doen?

OTO (opleiden, trainen, oefenen)

De gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie wordt opgeleid, getraind en beoefend. Hierbij staat het onderdeel oefenen centraal. Medewerkers gaan met een realistisch scenario praktisch aan de slag met de crisisbeheersing.

Kwaliteit

Door de praktijkinzet van veel leden van de crisisorganisatie tijdens de COVID-19 crisis zijn veel opleidingen en trainingen komen te vervallen. Anderzijds hebben de ervaringen met de aanpak van COVID-19 geleid tot versterking van het netwerk, vergroten van kennis en bewustzijn. De lessen/inzichten zullen worden gebruikt bij nieuwe opleidingen en trainingen. De opleidingen en trainingen zullen in het voorjaar van 2021, binnen de beperkingen als gevolg van corona, zo goed als mogelijk weer worden hervat.
Als gevolg van het vertrek van de Ambtenaar crisisbeheersing kan één en ander vertraging oplopen.

1.5 Bestuursondersteuning

Wat willen we bereiken?

Juist, tijdig en volledig laten verlopen van ondersteunende processen

Wat gaan we daarvoor doen?

Geluk

In 2021 gaan we verder uitvoering geven aan het thema geluk en zorgen we dat de geluksagenda uitgevoerd wordt.

- **Kwaliteit**
  Als gevolg van corona loopt de uitvoering van de geluksagenda anders dan bij het opstellen voorzien. Voor het naar de inwoners toe gaan, wat voor een aantal onderdelen van de geluksagenda essentieel is, is gezocht naar mogelijkheden die passen binnen de corona maatregelen. In dat kader wordt in juni 2021 een pilot in Wagenberg gehouden voor het melden op locatie. Voorts is er extra aandacht voor het thema eenzaamheid en is er in april een succesvolle kaartjesactie geweest. Een overzicht van wat er gedaan is in het kader van Geluk is opgenomen in de raadsbrief die begin 2021 is opgesteld. Daarnaast zoeken we andere manieren om inwoners toch te betrekken bij de Geluksagenda.

Financiële afwijkingen

Tabel 1.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

	1. Burger en bestuur	2021	2022	2023	2024	2025
	Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
	Thema Versterken Openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing					
1	Jaarrekening 2020 en begroting 2022 Veiligheidsregio	28 V	14- N	14- N	14- N	14- N
2	Bommenregeling (meicirc)	212- N				
	Thema Bestuursondersteuning					
3	Tijdelijke intensivering handhaving verkeersoverlast		24- N			
4	Verkiezingen - Compensatie Corona	38- N				
	Urenmutaties	11 V				
	Diversen	11 V	13 V	13 V	13 V	13 V
	Totaal Burger en Bestuur	**200- N**	**26- N**	**2- N**	**2- N**	**2- N**
	Verschuiving tussen programma's					
2	Algemene uitkering (meicirc bommenregeling)	212 V				
4	Algemene uitkering (decembercirculaire m.b.t. verkiezingen	38 V				
	Algemene uitkering (meicirc.div)	11 V	11 V	11 V	11 V	11 V
	Urenmutaties DenO / Middelen	11- N				
	Totaal verschuivingen tussen programma's	**250 V**	**11 V**	**11 V**	**11 V**	**11 V**
	Mutatie reserves					
3	Algemene reserve		24 V			
	Totaal mutatie reserves	**-**	**24 V**	**-**	**-**	**-**
	Totaal 1. Burger en bestuur na dekking	**50 V**	**9 V**	**9 V**	**9 V**	**9 V**

Toelichting tabel 1.1 Financiële afwijkingen

1. Veiligheidsregio – jaarrekening 2021 en begroting 2022
Het resultaat van de Veiligheidsregio is 2020 is €3.326.152 positief. Na resultaatbestemming bedraagt het te verdelen resultaat voor 2020 € 1.251.929. Dit bedrag wordt uitgekeerd aan de gemeenten. Voor Drimmelen betekent dit dat wij in 2021 € 28.000 terug ontvangen.
Op basis van de begroting 2022 van de Veiligheidsregio is de bijdrage 2022 ruim € 14.000 hoger dan opgenomen in de gemeentelijke begroting 2021. Verschil is minder dan 1% inflatiecorrectie. De verdeling van de kosten tussen de gemeenten is afhankelijk van de CEBEON maatstaven. Deze worden pas bij de meicirculaire 2021 bekend gemaakt. Hierdoor wijzigt de verdeling tussen de gemeenten nog voor 2022 o.b.v. een begrotingswijziging.
2. Bommenregeling (meicirculaire)
Tijdens werkzaamheden bij het project Schansstraat Terheijden zijn resten aangetroffen van explosieven. Dit heeft geleid tot een onderzoek naar Niet Geëxplodeerde Explosieven . Op grond van de bommenregeling is door de gemeente een subsidie aanvraag gedaan bij het Rijk. Deze aanvraag is

gehonoreerd waardoor 70% van de onderzoekskosten wordt vergoed via het gemeentefonds.

3. Tijdelijke intensivering handhaving verkeersoverlast

De aanpak van verkeersveiligheid rust op drie pijlers: infrastructuur (goede inrichting), voorlichting / educatie, en handhaving. Handhaving, met name op het gebied van snelheid, ligt primair bij de politie. Ook onze boa's hebben een rol (o.a. foutparkeren). Er lag een wens om tijdelijk de handhaving op verkeersgebied te intensiveren en de samenwerking met politie te versterken, om op die manier verkeersoverlast tegen te gaan.

Voor het tegengaan van verkeersoverlast is voor drie jaar (2019, 2020 en 2021) € 50.000 per jaar uit de Algemene Reserve ter beschikking gesteld. In eerste instantie was het de bedoeling dit geld aan te wenden voor Rent a cop acties van de politie. Naast dat deze acties geen geld kosten, is de inzet van de politie beperkt geweest door andere prioriteiten. De enige manier om toch meer aan handhaving te doen, is door een grotere inzet van eigen boa's. Omdat de twee bestaande boa's een volledig takenpakket hebben, is voor de tijdelijke intensivering een tijdelijke verkeersboa aangetrokken. Die was pas in de loop van 2020 beschikbaar waardoor we het budget van 2019 en 2020 niet volledig hebben ingezet. Hierdoor is nog een bedrag van € 24.446 over. Dit willen we gebruiken om de verkeersboa nog wat langer in te kunnen zetten (ook in 2022).

4. Verkiezingen - Coronacompensatie

Het Rijk heeft in de decembercirculaire extra middelen (€ 38.000) toegekend voor de uitvoering van de verkiezingen in 2021 op een veilige wijze. Voorgesteld wordt deze incidentele middelen te oormerken voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen in 2021.

Urenmutaties

Door deelnemen aan personele regelingen zoals generatiepact, ouderschapsverlof, het invullen van vacatures vinden er correcties plaats op de urenramingen.

Reserve Samen aan de Slag

Ten behoeve de regeling Samen aan de Slag is de reserve Samen aan de slag gevormd waaruit de kosten van de regeling werden gedekt. Doordat de kosten niet als incidenteel worden gezien, was een onttrekking uit de reserves ook niet meer mogelijk en daarom is bij de Voorjaarsnota 2020 de onttrekking teruggedraaid en bij de begroting 2021 besloten om € 51.000 over te hevelen naar de Algemene Reserve. In de reserve zit nu € 49.722 (na aftrek van de € 51.000).

Omdat de mogelijkheden om de reserve te besteden zeer beperkt zijn, wordt voorgesteld bij de Voorjaarsnota 2021 de reserve op te heffen en toe te voegen aan de Algemene Reserve. De regeling Samen aan de Slag kan tot en met 2022 op basis van bestaande budgetten worden voortgezet.

2. Openbare ruimte

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is:
Het op een effectieve en efficiënte manier de openbare ruimte schoon, heel, veilig en aantrekkelijk maken en houden. Hierbij betrekken we burgers en bedrijven en er is ruimte voor biodiversiteit in de aanpak en kwaliteitsniveaus en maatwerkafspraken.

In het coalitieprogramma Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! staat:
Het op een zo effectief en efficiënt mogelijke manier de openbare ruimte schoon, heel, veilig en aantrekkelijk maken en houden. Hierbij betrekken we burgers en bedrijven en er is ruimte voor diversiteit in aanpak, kwaliteitsniveau en maatwerkafspraken. We gaan de klanttevredenheid meten.

In het coalitieprogramma beschreven we:
- We doen het duurzaam;
- We doen het met het oog op klimaat;
- We doen het veilig: comfortabele en veilige fietsverbindingen;
- We doen het samen met onze inwoners;
- We doen het gezond;
- We doen het om het recreatieve karakter te versterken;
- Bij verkeer zetten we in op een combinatie van infrastructuur, gedrag en handhaving.

Het programma is uitgewerkt in 4 thema's. De hierboven benoemde programmadoelstelling is uitgewerkt in de volgende thema's en daarbij behorende subdoelstellingen:
1. Integraal en burgergericht werken
2. Wegen en verkeer
3. Groen en speelvoorzieningen
4. Water

2.1 Integraal en burgergericht werken

Geen afwijkingen.

2.2 Wegen en verkeer

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid en zo weinig mogelijk overlast voor gemotoriseerd verkeer
Infrastructuur richten we in volgens de principes van Duurzaam Veilig. Hiermee stemmen we vorm, functie en gebruik van onze wegen zo goed mogelijk op elkaar af.

Wat gaan we daarvoor doen?

Alternatief voor landbouwverkeer door Wagenberg en Terheijden zoeken

De grootte van het probleem is in kaart gebracht, evenals mogelijke oplossingen. De onderhandelingen met de provincie over landbouwverkeer op de N285, dan wel op parallelwegen, zetten we voort. We zullen niet schromen om bij de provincie een verkeersbesluit aan te vragen.

Kwaliteit

De provincie hanteert het beleid dat landbouwverkeer niet toegestaan is op provinciale wegen als hier een intensiteit van meer dan 12.000 motorvoertuigen per etmaal gemeten is. Dat is op de N285, tussen de A59 en Breda, het geval. Maar niet op het wegvak tussen Wagenberg en de A59. Dit biedt mogelijkheden, zeker nu het landbouwverkeer wettelijk een hogere maximumsnelheid kreeg. We trekken in regionaal verband op, omdat meerdere gemeenten dezelfde problematiek hebben. De gemeenten ABG, Drimmelen en Halderberge vormen de regionale kopgroep. Onze inzet is om voor het Drimmelense deel van de N285 landbouwverkeer toe te laten op de provinciale weg, desnoods onder voorwaarden.

Voorbereiden alternatief tracé Zoutendijk

We ronden de bestemmingsplanprocedure af. Ook kopen we de grond aan. Na het vaststellen van het bestemmingsplan gaan we verder met de civieltechnische voorbereidingen. We streven naar de aanleg van de weg in 2022.

Kwaliteit

In januari 2021 stuurden we een raadsbrief. Daarin kondigden we aan dat het beschikbare budget onvoldoende is. Bij nader onderzoek kwam nog een aantal aandachtspunten naar voren. We zien dat bewoners van de kern Hooge Zwaluwe profijt hebben van de Bypass. Bewoners van de Gaete, Zonzeelseweg en Wagenbergse straat zeker niet. Ook de kosten voor de aanleg overstijgen de verwachtingen die we in januari hadden. De kostenstijging heeft te maken met:

- een andere prijs per vierkante meter voor de aankoop van de grond,
- onzekerheid over de bodemgesteldheid en dan speciaal de draagkracht van de grond,
- het aanpassen van de spoorwegovergang Zoutendijk,
- mogelijk verbreden van de Zoutendijk ten zuiden van de Bypass
- een hogere compensatie voor de natuur.

We zien dergelijk veel onzekerheden dat we uw raad opnieuw willen betrekken bij besluitvormingsproces waarbij we keuzemogelijkheden/dillema's willen voorleggen. Hierbij betrekken we ook de consequenties voor het gehele tracé (Rotonde Wagenberg tot aan het Plantsoen te Lage Zwaluwe). Voor het behandelen van de Voorjaarsnota informeerden we u over dit project.

Het bereiken van een duurzaam areaal openbare verlichting, zodat we een veilige omgeving bieden aan de inwoners tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actualiseren beleidsplan openbare verlichting

We combineerden de Beleidsplannen voor Wegen met Openbare verlichting. De uitvoering van het beleidsplan Openbare Verlichting start in 2021.

Kwaliteit

Het beleidsplan Openbare Verlichting stelde u in januari 2021 vast. Hieruit bleek dat in de meerjarige investeringsprognose jaarlijks € 90.000 ruimte was. Dit bedrag raamden we af ten gunste van het vergroten van burgertevredenheid over de kwaliteit van wegen door het instellen van een krediet 'Vergroten burgertevredenheid'.

Naast dagelijks onderhoud (schades en storingen) vinden ook dit jaar vervangingen plaats. In de eerste plaats vervangen we op grote schaal zogenaamde SOX- en SON-armaturen. Verder vervangen we de verlichting in de projecten Crullaan, Drimmelenseweg / Sluizeweg (alleen op het deel Sluizeweg), Oude Haven Drimmelen en in de Nieuwstraat winkelstrip Lage Zwaluwe.

De elektrakosten vallen in 2021 wederom hoger uit dan begroot. Dit komt door een hoger energietarief. Hiervoor ramen we een bedrag bij.

Het heel, schoon en veilig houden van civieltechnische kunstwerken

Wat gaan we daarvoor doen?

Regulier onderhoud civieltechnische kunstwerken

We onderhouden de civiele kunstwerken. De werkzaamheden plannen we op basis van de inspecties en nadere controles. Inspecties voeren we eens in de twee jaar uit.

Kwaliteit

Begin 2021 voerden we een inspectie uit aan de civiele kunstwerken. Dit verwerken we in een uitvoeringsprogramma. Uit de inspectie komt naar voren dat de geleiderail aan de Dirk de Botsdijk (ter hoogte van Reedijk 1) onvoldoende veilig is. We onderzoeken de beste oplossing om de situatie terplekke weer veilig te maken. De kosten liggen tussen de € 1.000 (lokale repartie) en €30.000 (vervangen). Omdat het bedrag nog onzeker is vragen we nog geen budget bij.

Het openbaar vervoer zorgt voor een goede bereikbaarheid van de verschillende kernen

Het openbaar vervoer en de deeltaxi zorgen voor een optimale bereikbaarheid van onze kernen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het verbeteren van de mentale toegankelijkheid van het openbaar vervoer

We organiseren jaarlijks de OV opstapdagen.

- **Kwaliteit**
  Vanwege Corona ging de OV opstapdag vorig jaar niet door. Inmiddels is de subsidieregeling (100% subsidie) hiervoor afgeschaft. Eigen middelen zijn hiervoor niet beschikbaar, wat betekent dat de OV-opstapdagen niet meer plaatsvinden.
  Wel is inmiddels het vervoersoverzicht, met daarin alle vervoersmogelijkheden in onze gemeente, beschikbaar. Dit helpt om bij de vervoersvraag het juiste middel te vinden.

Voldoende parkeerruimte voor fiets en/of auto op korte loopafstand van woningen, winkelgebieden, (maatschappelijke) voorzieningen (zoals sportverenigingen) en openbaar vervoer knooppunten

De openbare parkeerplaatsen zijn goed vindbaar door goede bewegwijzering. Bij de winkelcentra, belangrijke maatschappelijke voorzieningen, horecavoorzieningen, toeristische attracties en recreatiegebieden bieden we mogelijkheden voor het opladen van auto's en fietsen. De gemeente vervult hierin een faciliterende en stimulerende rol.

Bij parkeren sluiten we geen doelgroepen uit: er zijn voldoende toegankelijke parkeergelegenheden voor minder valide mensen. Hierbij gaan we minimaal uit van de richtlijnen uit het ASVV: één algemene gehandicaptenparkeerplaats op 50 reguliere parkeerplaatsen en één algemene gehandicaptenparkeerplaats binnen een loopafstand van maximaal 100 meter van belangrijke voorzieningen. We bieden maatwerk als daar behoefte aan is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan parkeeronderzoek

In 2020 is een nachtelijke parkeerdrukmeting in de hele gemeente uitgevoerd. Op basis hiervan weten we in welke woongebieden er nog een te hoge parkeerdruk bestaat. We selecteren de gebieden met de ernstige parkeerproblemen. In die gebieden zoeken we naar een gerichte oplossing, waaronder uitbreiding van parkeermogelijkheden.

- **Kwaliteit**
  Voor de aanleg van parkeervoorzieningen is geen budget aanwezig. We onderzoeken dekkingsmogelijkheden.

We willen speciale aandacht voor de doelgroep Langzaam verkeer (fietsers en voetgangers, minder validen). Door de mogelijkheden te bevorderen willen we minder gemotoriseerd verkeer binnen en tussen de kernen bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Fietsveilig maken van de Zeggelaan (Terheijden)

In 2021 maken we de Zeggelaan fietsveilig. De fietsstroken leggen we verhoogd aan. Voor de werkzaamheden vragen we indien mogelijk subsidie aan. De kostenramingen laten zien dat het oorspronkelijke budget van €500.000 onvoldoende is. Daarnaast is de kwaliteit van het wegdek slechter dan verwacht. We beoordelen het bij te vragen budget. Op het moment van opstellen is het bedrag niet bekend.

- **Kwaliteit**
  We bereiden de projecten Crullaan, Drimmelenseweg en Zeggelaan voor. Deze projecten zijn in verschillende fases qua voorbereiding. De Crullaan is aanbesteed, voor de Drimmelenseweg ligt er een definitief ontwerp en voor de Zeggelaan een voorlopig ontwerp. In de volgorde zoals hiervoor genoemd, voeren we de projecten uit. Het is nog onduidelijk of we subsidie krijgen. Wij vragen bij voorbaat uw mandaat om een financieel overschot op Crullaan en/of Drimmelenseweg in te mogen zetten voor de Zeggelaan. Hierdoor lopen we niet onnodig vertraging op.
  Uit onderzoeken in de Zeggelaan in Terheijden blijkt dat er meer moet gebeuren dan dat we in eerste instantie dachten. Ook de oplossingen voor het inpassen van de verhoogde fietsstroken is complexer dan we hadden voorzien . De uitwerking kost meer tijd. De uitvoering loopt hierdoor vertraging op.
  In juni communiceren we met de bewoners. We starten in het vierde kwartaal van 2021.

Transitie openbaar vervoer naar gedeelde mobiliteit

In 2023 gaat de nieuwe concessie Openbaar Vervoer in. De gedachte is nu het WMO-vervoer daarin te integreren, om zo één vervoerssysteem aan de reiziger te kunnen bieden. Om hiertoe te komen zal 2021 in het teken staan van het verder voorbereiden van de aanbesteding, o.a. met een Nota van Uitgangspunten. Als gemeente moeten we beslissen of we genoegen nemen met de door de provincie voorgestelde basis, of meer willen (de zogenaamde gemeentelijke plus). Aan deze plus zijn wel kosten verbonden.

- **Kwaliteit**
  Vanwege COVID-19 is de aanbesteding van het openbaar vervoer in Brabant uitgesteld. Het openbaar vervoer heeft veel minder reizigers dan voorheen. Het is de vraag of deze reizigers nog terug keren richting openbaar vervoer. De provincie werkt diverse scenario's voor de toekomst uit. De voorbereidingen van de aanbesteding en daarmee de transitie, gaan door maar in een lager tempo. Zo komt er steeds meer duidelijkheid over de inrichting van de Hubs.

Uitvoeren geven aan het fietsonderzoek

In 2020 is het onderzoek naar de hoofdfietsroutes in onze gemeente afgerond. Hieruit is een meerjarig actieplan Fiets gekomen. In 2021 starten we met de

uitvoering, o.a. door de al geplande fietsroutes Crullaan, Zeggelaan en Drimmelenseweg.

Kwaliteit
Het bureau leverde een concept fietsonderzoek op. Helaas zijn we over het onderzoek nog niet helemaal tevreden. Wijzigingen verwerken we in het tweede kwartaal. De kadernota 2022 komt te vroeg om de consequenties te duiden. Deze nemen we mee in de begroting 2022.

2.3 Groen en speelvoorzieningen

Wat willen we bereiken?

Bij (her)inrichting van het openbaar groen streven we naar bruikbaarheid, aantrekkelijkheid, duurzaamheid en het verhogen van de biodiversiteit door groenblijvend en kleurrijk groen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Boomplantdag en andere activiteiten
In 2021 planten we samen met de kinderen weer bomen. Ook willen we samen met onder andere Kiemkracht en Madese Natuurvrienden de biodiversiteit vergroten.

Kwaliteit
Door de Covid-19 maatregelen is de Boomfeestdag meerdere keren verschoven en geannuleerd. De nieuwe landelijke datum is 10 november 2021. Naast de Nationale Viering is er ook een Provinciale Viering Boomfeestdag. Hiervoor geven we ons bij de provincie op als Accentgemeente.

2.4 Water

Wat willen we bereiken?

Dijken en regionale keringen: In samenwerking met waterschap en andere aanliggende gemeenten voldoende veiligheid bieden aan de achterliggende gebieden
Het waterschap heeft de wettelijke verplichting de dijken en keringen op de juiste hoogte en sterkte te houden. Omdat het achterliggende gebied tot de gemeente behoort, is de bijdrage vanuit de gemeente essentieel.

Wat gaan we daarvoor doen?

In samenwerking met het waterschap de vastgestelde voorkeursalternatieven uitvoeren.
Op 19 december 2019 en 1 juli 2020 stelde het waterschap de voorkeursalternatieven voor de dijkverzwaringen vast. We blijven onze belangen inbrengen.

Kwaliteit
De voorkeursalternatieven zijn vastgesteld. Op enkele plaatsen past het waterschap maatwerk toe. Er is een meningsverschil met het waterschap over de financiële bijdrage door de gemeente.

Educatie en voorlichting: Mensen bewust te maken van de afvalwaterketen

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie Tegel eruit Plantje erin en Actie Regenton
In 2020 hadden we de actie Tegel eruit Plantje erin. Ook hielden we een Actie regenton. In 2021 houden we nogmaals zo'n (soortgelijke) acties. We willen samen met Kiemkracht het gebruik van Regentonnen stimuleren.

Kwaliteit
Vanwege Covid-19 voeren we de acties "Regenton" en "Tegeltje eruit en plantje erin" niet in het voorjaar uit. Afhankelijk van de versoepelingen van de Covid-19 maatregelen willen we in het najaar wel de regentonactie initiëren.

Klassen uitnodigen voor uitleg over de afvalwaterketen
We nodigen verschillende klassen van de basisscholen uit. Ook de onderbouw van het voortgezet onderwijs krijgt een uitnodiging.

Kwaliteit
Zolang corona beperkingen veroorzaakt, nodigen we geen klassen uit. We verwachten op zijn vroegst in het najaar de eerste klassen weer uit te nodigen.

Oppervlaktewater: Het watersysteem biedt voldoende veiligheid tegen hoogwater en is klimaatbestendig ingericht

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren van het baggerbeheerplan.
We baggeren B-watergangen binnen stedelijk gebied. Dit werk voeren we verdeeld over enkele jaren uit.

Kwaliteit
Door de tegenvallende aanbesteding is het bestek van de markt gehaald. We hebben onvoldoende budget. Het werk is niet gegund. We onderzochten de consequenties.

Financiële afwijkingen

Tabel 2.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

2. Openbare ruimte		2021	2022	2023	2024	2025
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
	Thema Wegen en Verkeer					
1	Kabels en leidingen	24- N				
2	Omgevingswet: inhuur externe(n)	56- N				
3	Verkeersveiligheid: investeringen reconstructies / personele uitbreiding verkeer	37 V				
4	Fietspaden Sluizeweg (budgetoverheveling 2020)	390 V	20- N	20- N	20- N	20- N
5	Onderhoud komportalen	8- N	8- N			
6	Vervanging verkeerstellers	7- N				
7	Openbaar vervoer	7- N				
	Thema Water					
8	Dijkverzwaring Terheijden		32- N	4- N	4- N	4- N
	Diversen	2- N	2- N	2- N	2- N	2- N
Totaal Openbare ruimte		**324 V**	**61- N**	**26- N**	**26- N**	**26- N**
Verschuiving tussen programma's						
2	Omgevingswet: verschuiving budgetten van programma 3	56 V				
Totaal verschuivingen tussen programma's		**56 V**	-	-	-	-
Mutatie reserves						
2	Reserve Kapitaallasten: storting	400- N				
2	Reserve Kapitaallasten: onttrekking	10 V	20 V	20 V	20 V	20 V
Totaal mutatie reserves		**390- N**	**20 V**	**20 V**	**20 V**	**20 V**
Totaal 2. Openbare ruimte na dekking		**10- N**	**41- N**	**6- N**	**6- N**	**6- N**

Toelichting tabel 2.1 Financiële afwijkingen

Thema Wegen en Verkeer

1. Kabels en leidingen

Doordat we in 2021 glasvezel aanleggen en een aantal grote vervangingen van kabel en leidingen uitvoeren en afrekenen vinden er mutaties plaats. De extra kosten gebruiken we voor extra toezicht en de inkomsten zijn hoger door extra leges (glasvezel en vervangingen). Bij het opstellen van de Voorjaarsnota was alleen van de drie kleine kernen bekend dat de kernen op glasvezel aangesloten worden. De hoogte van de leges was nog niet zeker. Bij de Najaarsnota is meer inzicht in de kosten en leges. We weten dan ook definitief of de kern Made ook aangesloten wordt.

2. Omgevingswet: inhuur externe(n)

Het invoeren van de omgevingswet vraagt veel extra inzet van de medewerkers van de afdeling Openbare Werken. Door deze inzet komen zij niet toe aan een aantal taken. Om vertraging te beperken huren we externen in. Doordat we het budget verschoven van de post Omgevingswet naar Afdeling Openbare werken is deze mutatie opgenomen.

3. Verkeersveiligheid: investeringen reconstructies / personele uitbreiding verkeer
Een van de personele wensen bestond uit het uitbreiden met een medewerk(st)er Verkeer. Deze uitbreiding dekken we deels uit deze post.
4. Fietspaden Sluizeweg (budgetoverheveling 2020)
In 2020 is er een bedrag van € 400.000 overgeheveld naar 2021. Conform BBV voorschriften dient dit te worden geactiveerd (krediet). Voorgesteld wordt om de vrijval van het budget te storten in de reserve Kapitaallasten zodat de kapitaallasten structureel gedekt kunnen worden (budgettair neutraal). Voor een inhoudelijke toelichting op het project wordt verwezen naar onderdeel "Voortgang kapitaalgoederen (kredieten)".
5. Onderhoud komportalen
Er staat groot onderhoud aan onze komportalen op de planning voor dit jaar en volgend jaar. We hebben 75 komportalen. De kosten voor groot onderhoud / vervanging zijn aanzienlijk. Bij controle blijkt regelmatig dat ook het frame aangepast moet worden. Dit komt bovenop het reguliere werk aan verkeersborden, waar we een jaarbudget van € 23.000 op hebben dat over het algemeen volledig wordt aangewend. Daarom vragen we dit jaar en volgend jaar een tijdelijke verhoging van het budget met € 8.000.
6. Vervanging verkeerstellers
Binnen de gemeente hebben we 4 verkeerstellers. Hiermee voeren we het gehele jaar metingen uit. Dit doen we door middel van een planning. Eén verkeersteller is kapot. De kosten om te repareren zijn hoog en zijn bijna gelijk aan de kosten voor een nieuwe teller. Dit heeft onder andere te maken met de leeftijd van de teller. Daarom willen we de teller vervangen. Ook een tweede teller vertoont mankementen. Gezien de leeftijd van deze teller willen we ook daarvoor een nieuwe aanschaffen. Kosten voor twee nieuwe tellers bedragen € 6.500. De verkeerstellers gebruiken we o.a. om te meten of klachten over te hoge snelheden terecht zijn. En dus ter onderbouwing van het treffen van verkeersmaatregelen.
7 . Openbaar vervoer
Ook dit jaar zijn nog kosten gemaakt voor het project “verbeterslag toegankelijke haltes”. Deze zijn niet begroot, aangezien het de bedoeling was dat het project vorig jaar afgerond zou worden. Dit is helaas niet gelukt. Dit was een project waarvoor we subsidie van de provincie kregen. De eindafrekening kon niet meer in 2020 worden ingediend. Inmiddels is deze ingediend en heeft de provincie het bedrag uitgekeerd. In 2021 ronden we het project “verbeterslag toegankelijke haltes" af. De kosten waren hoger dan het subsidiebedrag dat we dit jaar uitgekeerd kregen. Het verschil ramen we in 2021 bij.

Thema Water

8. Dijkverzwaring Terheijden
De gemeente en het waterschap verschillen van mening over de hoogte van de gemeentelijke bijdrage aan de nieuwe damwand in de haven Terheijden (€ 171.000 en € 29.400 voor het verwijderen van de wandelpaden). Op grond van extern juridisch advies van AKD hoeft de gemeente alleen bij te dragen aan de kosten van groot onderhoud. Het waterschap verlangt van de gemeente, op basis van verleende vergunningen, dat de gemeente de wandelpaden langs de

Mark en Markschans op haar eigen kosten sloopt en ook voor eigen kosten opnieuw aanlegt. We denken dat we de bijdragen aan het waterschap in 2022 of 2023 betalen.
De bijdrage in de kosten van de damwand wordt geactiveerd in 2022 en opgenomen in de investeringsprognose met een afschrijvingstermijn van 40 jaar.

3. Ruimte, wonen en economie

Inleiding

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is:

- Het bevorderen van economische vitaliteit en werkgelegenheid in Drimmelen in een proactieve houding
- Drimmelen recreatief op de kaart zetten en de kansen benutten van het Nationaal Park De Biesbosch
- Drimmelen profileren als aantrekkelijke woongemeente
- Zorgen voor de bouw van voldoende woningen in alle kernen en in alle prijsklassen. Hierbij is gasloos en energie neutraal bouwen het uitgangspunt. Waar mogelijk wordt levensloopbestendig gebouwd
- Drimmelen energie neutraal in 2040.

In het coalitieprogramma Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! staat:

Het bevorderen van de economische vitaliteit en werkgelegenheid in Drimmelen in een proactieve houding. Drimmelen recreatief op de kaart zetten en de kansen benutten van Nationaal Park De Biesbosch. We zorgen voor de bouw van voldoende woningen in alle kernen en in alle prijsklassen. Hierbij is gasloos en energie neutraal bouwen het uitgangspunt en waar mogelijk levensloopbestendig.

Het programma is uitgewerkt in vijf thema's. De programmadoelstellingen zijn uitgewerkt in de volgende thema's en bijbehorende subdoelstellingen:

1. Versterken vrijetijdseconomie
2. Versterken economische structuur
3. Wonen
4. Duurzaamheid
5. Leefomgeving.

3.1 Versterken vrijetijdseconomie

Wat willen we bereiken?

Verbeteren toeristische infrastructuur en bereikbaarheid

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanlegplaatsen en afmeervoorzieningen Biesbosch

Op basis van het recreatief zoneringsplan wordt in 2021, in overleg met Staatsbosbeheer en de twee andere Biesbosch-gemeenten, in beeld gebracht hoe het staat met de kwaliteit van en de behoefte aan aanlegplaatsen en afmeervoorzieningen.

Kwaliteit

Dit jaar wordt de gebiedsvisie voor de Biesbosch behandeld door de gemeenteraden van Altena, Dordrecht en Drimmelen en uitgewerkt in een uitvoeringsplan. De kwaliteit en de behoefte aan aanlegplaatsen en

afmeervoorzieningen is één van de onderwerpen die zal worden opgenomen in het uitvoeringsplan.

Herontwikkeling Kleine Schans / Zuidwaterlinie
In 2019 ontwikkelden we in nauw overleg met inwoners en andere betrokkenen een herontwikkelingsplan. In dit plan sluiten we aan op het historisch verhaal van de Zuiderwaterlinie. We starten in 2020 met de uitvoering van het herontwikkelingsplan voor de Kleine Schans.

- **Kwaliteit**
  In 2020 is het plan voor de Kleine Schans in Terheijden verder uitgewerkt. Gebleken is dat het niet mogelijk is om het gehele plan uit te voeren binnen de beschikbare middelen. Het plan wordt daarom aangepast en voorgelegd aan de raad. Met de uitvoering van het plan wordt het gebied aantrekkelijk gemaakt voor inwoners en recreanten en geschikt gemaakt voor lokale evenementen. De rijke geschiedenis van de Kleine Schans komt tot uitdrukking in de plannen.

Verbetering jachthaven Terheijden
In 2020 zijn er verbeteringen doorgevoerd in de haven van Terheijden. De plannen voor de dijkverzwaring zijn in voorbereiding. Na de dijkverzwaring zal de haven worden verkocht.

- **Kwaliteit**
  Met het waterschap wordt overleg gevoerd over de verhoging van de dijken in Terheijden. De uitvoering hiervan zal waarschijnlijk plaatsvinden in 2022 of 2023. De dijkverzwaring heeft een grote impact op de inrichting van het gebied en de kosten die samenhangen met dit project.
  De veerpont van Terheijden wordt vervangen door een nieuwe, elektrische pont. De pont wordt dit jaar in de vaart genomen.

Zonering Biesbosch
In 2020 is de recreatieve zoneringskaart vastgesteld. In 2021 zullen we de eerste ervaringen op doen met de zonering. Op basis van de zoneringskaart zal in overleg met Staatsbosbeheer en de twee andere Biesbosch-gemeenten in beeld worden gebracht welke maatregelen nodig zijn om de zonering te laten functioneren.

- **Kwaliteit**
  Op initiatief van Staatsbosbeheer wordt gewerkt aan de recreatieve zonering van de Biesbosch. De raad is hierover in maart 2021 geïnformeerd. Momenteel worden alle reacties vanuit de raden en stakeholders verwerkt in een nieuwe versie van de zonering. Na de zomer van 2021 zal de raad in de gelegenheid worden gesteld om hierbij wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

3.2 Versterken economische structuur

Wat willen we bereiken?

Bevorderen vitaliteit en werkgelegenheid

Het bevorderen van de economische vitaliteit en werkgelegenheid in Drimmelen (met een proactieve houding).

Wat gaan we daarvoor doen?

Impuls detailhandel

Met het BIZ (bedrijven investeringszone) centrum Made vindt regelmatig overleg plaats over de ontwikkelingen. De impuls detailhandel maakt onderdeel uit van de nota Economie. In werkgroepen wordt nagedacht over maatregelen.

Kwaliteit

Met het BIZ bestuur vindt structureel overleg plaats over het centrum van Made. Een groot deel van de detailhandel ondervindt negatieve gevolgen van het coronavirus. De meest geplande evenementen van BIZ zijn vanaf de 1e lockdown in 2020 geannuleerd. De vernieuwde Marktstraat is reeds opgeleverd. Acties voor het centrum van Made komen in het uitvoeringsplan van de nota Economie aan bod. De nota Economie wordt in het 2e kwartaal 2021 aan het college en de gemeenteraad ter goedkeuring voorgelegd. De werkgroepen zijn in verband met corona tijdelijk stil komen te liggen.

3.3 Wonen

Geen afwijkingen.

3.4 Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Drimmelen energieneutraal in 2040

In 2018 is het werkveld van de Energietransitie enorm sterk in beweging gekomen. Om actief aan de slag te gaan met de raadsmotie 'dorpen in 2040 energieneutraal' en initiatieven van bewoners en bedrijven te ondersteunen, is bij de Kadernota 2020 extra ambtelijke capaciteit beschikbaar gesteld voor 2020 en 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afvalscheiding

Op basis van het adviesrapport "scenario's toekomstige afvalinzameling Drimmelen" opgesteld door bureau De Bries, wordt ingezet op het optimaliseren van onze huidige inzamelsystematiek. Daarnaast wordt in 2021 en 2022 onderzocht of een regionale huisvuilinzameling voor onze gemeente tot de mogelijkheden behoort.

Kwaliteit

In 2018 (98 kg) en 2019 (99 kg) realiseerden wij de landelijke doelstelling van 2020 om maximaal 100 kg restafval per inwoner in te zamelen. Helaas

zijn we in 2020 uitgekomen op 106 kg restafval per inwoner. De hoofdreden hiervan is Covid-19. Vanwege de lockdown en het vele thuis zijn en thuis werken, is het afval op alle fronten toegenomen. Dit is een landelijke trend. Omdat we in 2021 nog steeds door Covid-19 worden getroffen is de verwachting dat we ook dit jaar rond of net boven de 100 kg restafval per inwoner uit zullen gaan komen.
Voor 2025 geldt een landelijke doelstelling van maximaal 30 kg restafval per inwoner. Gebleken is dat dit een zeer ambitieuze doelstelling is voor alle gemeenten. Op basis van een concept-rapportage van een externe partij over de wijze van afvalinzameling in Drimmelen en scenario's voor de toekomst, is het beeld dat het niet verstandig is om op korte termijn grote wijzigingen door te voeren in onze systematiek, maar dit gefaseerd aan te pakken en te wachten op een aantal landelijke ontwikkelingen rondom statiegeld, PMD en luierrecycling. We informeren u komend najaar over de stappen die we binnen de huidige systematiek wel kunnen zetten. Dit behelst in ieder geval het sturen op gedrag en communicatie. Het uitgangspunt blijft dat de vervuiler betaalt tegen zo laag mogelijke kosten.

Verduurzaming Amerwarmtenet

In 2020 start waarschijnlijk een langdurige vergunningsprocedure voor het project geothermie (=aardwarmte) in het zoekgebied van de glastuinbouw Plukmade. De procedure rond de natuurvergunning heeft geleid tot vertraging van het proces rondom de biomassa installatie op Plukmade. Op basis van de besluitvorming bij de Provincie zal de ontwikkeling van de biomassa-installatie in 2021 worden voortgezet. Met de partners van de Samenwerkingsovereenkomst Verduurzaming Amerwarmtenet wordt eind 2020 een nieuwe overeenkomst opgesteld. Op basis van deze overeenkomst zetten we de samenwerking rond het Amerwarmtenet in 2021 voort.

Kwaliteit

De te volgen procedures voor het geothermieproject Plukmade zijn grotendeels de verantwoording van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Ten behoeve van de M.e.r.-aanmeldnotitie is aan de minister advies uitgebracht. De procedures worden kritisch gevolgd. Het realiseren van de biomassa installatie voor de tuinders hangt nog steeds op een vergunning vanuit de Provincie in het kader van de Wet Natuurbescherming (stikstof). In 2020 is in het najaar een nieuwe aanvraag (inclusief extern salderen) ingediend bij de Provincie. We wachten op een reactie van de Provincie. Het transitieplan voor de warmteregio Midden-en West-Brabant is gereed om met de achterban besproken te worden. Daarnaast is een nieuwe verkenning gestart voor een verbinding Moerdijk-Geertruidenberg voor transport van restwarmte en CO2 voor de tuinders.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed
In 2021 werken we de aanbevelingen uit de QuickScan verduurzaming gemeentelijke gebouwen verder uit. In 2020 is gestart met de verduurzaming van het gemeentehuis, hierna zal er gestart gaan worden met de voorbereiding van de andere panden.

- **Kwaliteit**
  Er is een quickscan uitgevoerd op de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen. Vanwege capaciteitsgebrek is er nog geen opvolging gegeven aan de quickscan. Op dit moment zij we bezig met het realiseren van de verduurzaming van het gemeentehuis. Fase 1 (aanpassen energiecentrale) is uitgevoerd, fase 2 (aanbrengen zonnepanelen) is uitgevoerd en fase 3 (vervangen dubbel glas door triple glas en vervangen binnenzonwering) zit in de aanbestedingsfase.

3.5 Leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Drimmelen profileren als een aantrekkelijke woongemeente met een vitaal buitengebied

Wat gaan we daarvoor doen?

Inventarisatie VAB-locaties
De Omgevingsvisie biedt de basis voor de herontwikkeling van Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB). In 2021 zetten we actief in op gesprekken met (toekomstige) eigenaren van voormalige agrarische bedrijfslocaties. Doel van de gesprekken is te komen tot een passende nieuwe bestemming voor de VAB-locaties.

- **Kwaliteit**
  In de ontwerp omgevingsvisie is een eerste richting bepaald die we als kapstok willen benutten voor VAB-beleid. Aan een bureau wordt gevraagd de VAB-problematiek verder te concretiseren door de leegstaand, nu en in de toekomst, in beeld te brengen. Op basis daarvan kan beleid met passende oplossingen en suggesties voor VAB-ontwikkelingen worden gemaakt. Dit doen we met ondersteuning van een extern bureau en input vanuit de belanghebbenden in het buitengebied. Ook de input vanuit de regio zal worden betrokken bij dit onderwerp.

Sanering asbestdaken
Doordat het wetsvoorstel voor verplichte sanering van asbestdaken is verworpen door de Eerste Kamer, zijn er onvoldoende kansen om succesvol sanering van asbestdaken te stimuleren. Daar wordt nu dan ook niet op ingezet. Er blijft aandacht voor de landelijke ontwikkelingen op dit onderwerp en de verdere koers van de Minister in dit dossier.

- **Kwaliteit**
  In verband met het uitstel van het wetsvoorstel en onduidelijkheid over de landelijke subsidiemogelijkheden (al dan niet in combinatie met verduurzaming) hebben we dit tijdelijk 'on hold' gezet. Zodra er meer zicht komt vanuit het Rijk hoe met dit onderwerp om te gaan en of er subsidieregelingen gaan komen, kunnen we een effectieve stimuleringscampagne opzetten. Gezien de huidige onduidelijkheid daarover en andere prioriteiten in de samenleving, lijkt het nu niet het juiste moment om te investeren in een dergelijk campagne.

Financiële afwijkingen

Tabel 3.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

	3. Ruimte, wonen en economie	2021	2022	2023	2024	2025
	Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
	Thema Versterken vrijetijdseconomie					
1	Havens: baggeren (dieptepeilingen / 3D-analyse)	2- N				6- N
2	Havens: motie Seabin met olie-afscheider (Algemene reserve)	8- N				
3	Havens: verbetering toeristische Infrastructuur haven Lage Zwaluwe (reserve)	184- N				
4	Toerisme en recreatie: Drimmelen op de kaart: overschot 2020 (reserve)	47- N				
5	Toerisme en recreatie: Biesboschjaar (reserve SID)	18- N				
6	Toerisme en recreatie: bewegwijzering, promotiefilm, overschot TenR (reserve)	46- N				
7	Toerisme en recreatie: verlengen fietspad Beverpad (fase 3): kapitaallasten					
7	Toerisme en recreatie: verlengen fietspad Beverpad (fase 3): schadeloosstelling	p.m.				
	Thema Versterken economische structuur					
8	Stimuleren duurzaamheid bedrijfsterreinen (reserve SID)	10- N				
9	Mvo-prijs (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) (reserve SID)	15- N				
	Thema Ruimte					
10	Omgevingswet: verschuiving budgetten	251 V	175 V	175 V	175 V	175 V
10	Omgevingswet: omgevingsplan		40- N	50- N	50- N	40- N
10	Omgevingswet: restantbedrag 2020 (Algemene reserve)	429- N				
11	Ruimtelijke ordening: actualiseren archeologiebeleid	30- N				
12	Ruimtelijke ordening: vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) (Algemene reserve)	30- N				
	Thema Wonen					
13	Volkshuisvesting: woningbehoefte onderzoek / woonvisie	20- N				
14	Grondzaken: verkoop reststroken	53 V				
15	Grondbeleid: actieve grondexploitaties (inclusief dorpshart)	480- N				
16	Grondbeleid: faciliterende grondexploitaties (raadsbesluit / overeenkomst)	222 V				
17	Grondbeleid: faciliterende grondexploitaties (geen raadsbesluit / overeenkomst)	79 V				
17	Grondbeleid: faciliterende grondexploitaties (geen raadsbes./ovk.): dorpshart Made	250 V				
18	Ruimtelijke ordening: werkbudget adviezen RO, stedenbouw en haalbaarheidsstudies		35- N	35- N	35- N	35- N
19	BAG: intrekken claims 2020 (budgetoverheveling)	77 V				
	Thema Duurzaamheid					
20	Afval(stoffenheffing) inclusief Covid-19 (afvalverwijdering)	44- N				
21	Energietransitie: subsidie RREW, warmtevisie, reserve duurzaamheid (reserve)	125- N				
22	Energietransitie: aanvullend budget 2021	80- N				

23	Energietransitie: postcoderoosproject	6- N				
	Thema Leefomgeving					
24	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant: Geothermie / concept begroting 2022	10- N	17- N	2- N	12 V	13 V
25	Omgevingsvergunning (inclusief leges)					
	Diversen	11- N	1 V	1 V	1 V	1 V
Totaal Ruimte, wonen en economie		**662- N**	**84 V**	**88 V**	**103 V**	**108 V**

Verschuiving tussen programma's						
10	Omgevingswet: verschuiving budget naar programma 2	56- N				
10	Omgevingswet: verschuiving budgetten naar Overhead / bedrijfsvoering	195- N	175- N	175- N	175- N	175- N
20	Algemene dekkingsmiddelen: Covid-19 (afvalverwijdering) (algemene uitkering)	42 V				
Totaal verschuivingen tussen programma's		**209- N**	**175- N**	**175- N**	**175- N**	**175- N**

Mutatie reserves						
2	Havens: motie Seabin met olie-afscheider (Algemene reserve)	8 V				
3	Havens: verbetering toeristische Infrastructuur haven Lage Zwaluwe (reserve)	184 V				
4	Toerisme en recreatie: Drimmelen op de kaart: overschot 2020 (reserve)	47 V				
5	Toerisme en recreatie: Biesboschjaar (reserve SID)	18 V				
6	Toerisme en recreatie: bewegwijzering toer.trekpleisters kernen (reserve TenR)	10 V				
6	Toerisme en recreatie: promotiefilm Drimmelen (reserve TenR)	10 V				
6	Toerisme en recreatie: overschot reserve TenR	26 V				
8	Stimuleren duurzaamheid bedrijfsterreinen (reserve SID)	10 V				
9	Mvo-prijs (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) (reserve SID)	15 V				
10	Omgevingswet: restantbedrag 2020 (Algemene reserve)	429 V				
12	Ruimtelijke ordening: vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) (Algemene reserve)	30 V				
15	Grondbeleid: Algemene (bedrijfs)reserve Grondbedrijf	6- N				
15	Algemene reserve: onttrekking tbv Algemene reserve Grondbedrijf - dorpshart	486 V				
15	Algemene reserve Grondbedrijf - dorpshart (verwacht verlies)	486- N				
15	Algemene reserve Grondbedrijf: onttrekking tbv vorming voorziening GB (dorpshart)	486 V				
16	Grondbeleid: Algemene (bedrijfs)reserve Grondbedrijf	0- N				
16	Grondbeleid: Ruimtelijke ontwikkelingen	77- N				
16	Grondbeleid: Groenaanleg	10 V				
16	Grondbeleid: Landschappelijke inpassing (groen)	26- N				
17	Grondbeleid: project dorpshart Made (Algemene reserve)	250- N				

21	Energietransitie: warmtevisie (Algemene reserve)	75 V				
21	Energietransitie: reserve duurzaamheid (overschot 2020)	50 V				
Totaal mutatie reserves		**1.050 V**	-	-	-	-

Totaal 3. Economie na dekking	**179 N**	**91- N**	**87- N**	**72- N**	**67- N**

Toelichting tabel 3.1 Financiële afwijkingen

Thema Versterken vrijetijdseconomie

1. Havens: baggeren (dieptepeilingen / 3D-analyse)
Op 27 januari heeft het college besloten de exacte sliblaag-aanwas, per haven, te laten bepalen middels een 3-d analyse. De uitgevoerde analyse zal dienen als referentie bij de monitoring van de slibaanwas in 2025. Dan wordt een tweede monitoringsronde uitgevoerd.
2. Havens: motie Seabin met olie-afscheider (Algemene reserve)
We plaatsen de Seabin na goedkeuring van het Waterschap Brabantse Delta begin mei 2021. De goedkeuring van het Waterschap is verleend voor het realiseren van een gecombineerde stroomvoorziening Seabin / Fiets-voetpontje.
3. Havens: verbetering toeristische Infrastructuur haven Lage Zwaluwe (reserve)
In 2020 is gewerkt aan plannen voor de herinrichting van de kop van de haven van Lage Zwaluwe. Het restant-budget zal worden besteed aan dit project.
4. Toerisme en recreatie: Drimmelen op de kaart: overschot 2020 (reserve)
Deze bestemmingsreserve is bij Voorjaarsnota 2019 ingesteld ten behoeve van incidentele inhuur voor capaciteit op recreatie en toerisme van 2019 tot en met 2021. Voorgesteld wordt het restant bedrag in 2021 te besteden voor de inhuur van onder andere een junior projectleider.
5. Toerisme en recreatie: Biesboschjaar (reserve SID)
In de periode van mei 2021 tot september 2022 wordt het Biesboschjaar georganiseerd onder de naam ‘600 jaar Elisabethvloed’. De voorbereidingen zijn gestart in 2020. De gereserveerde uitgaven zullen worden gedaan gedurende het Biesboschjaar in 2021 en 2022.
6. Toerisme en recreatie: bewegwijzering, promotiefilm, overschot TenR (reserve)
De opbrengst van de toeristenbelasting wordt in Drimmelen ook besteed aan Toerisme en Recreatie. Met het vaststellen van de nota Vrijetijdseconomie worden nieuwe prioriteiten gesteld voor het uitvoeringsplan. Voorgesteld wordt het restant-budget 2020 toe te voegen aan het budget 2021 e.v.
7. Toerisme en recreatie: verlengen fietspad Beverpad (fase 3)
Het afgelopen jaar is gewerkt aan de voorbereidingen van het doortrekken van het Beverpad richting Lage Zwaluwe (fase 3). Binnenkort zal de raad hierover worden geïnformeerd. Om het Beverpad richting Lage Zwaluwe door te kunnen trekken, zullen daar gelegen grondposities opnieuw ingericht moeten worden. De hiervoor benodigde overeenkomst is nog niet getekend. De kosten zijn daardoor voorlopig p.m.
De kosten voor de daadwerkelijke realisatie van het pad worden geraamd op € 279.000. Het verwachte overschot van krediet Verlengen fietspad Beverpad (fase 2) bedraagt € 234.000. In de Kadernota wordt daarom een investering van €

45.000 opgenomen zodat fase 3 uitgevoerd kan worden. De hogere kapitaallasten hiervan bedragen € 2.250 en kunnen gedekt worden door een verlaging van het budget Vrijetijdseconomie (voetveren). De schadeloosstelling zal als incidentele last worden opgenomen.

Thema Versterken economische structuur

8. Stimuleren duurzaamheid bedrijfsterreinen (reserve SID)
Dit budget zal worden besteed aan het verduurzamen van de bedrijventerreinen, op basis van de nota Economie.
9. Mvo-prijs (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) (reserve SID)
Het budget zal worden ingezet voor een aanpak waarbij het delen van kennis en ervaring over duurzaamheid centraal staat. Met het Bedrijven Netwerk Drimmelen wordt hierover afgestemd.

Thema Ruimte

10. Omgevingswet: verschuiving budgetten
Aan de digitaliseringskant van de Omgevingswet zijn structurele kosten verbonden, namelijk voor:
• functioneel beheer;
• gemeentelijke beheerkosten Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), koppelingen e.d.;
• beheerkosten landelijke voorziening DSO (DSO-LV);
• beheerkosten voor de bruidsschat.
Voor 2021 gaat het in totaal om € 125.000. Vanaf 2022 bedragen deze kosten jaarlijks € 175.000. Omdat het gaat om bedrijfsvoering/overhead, moeten deze bedragen overgeheveld worden naar de juiste kostenplaats.
Daarnaast is er in 2021 nog een invoeringsbudget van € 70.000 voor het deelproject digitalisering Omgevingswet. Ook dit budget moet overgeheveld worden naar de juiste kostenplaats omdat het hier gaat om overhead.
Tot slot is er voor 2021 voor Openbare Werken nog € 56.000 beschikbaar voor het oplossen van capaciteitsknelpunten als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Dit budget moet overgeheveld worden naar programma 2.
Omgevingswet: omgevingsplan
Besloten is om de Omgevingswet op 1 juli 2022 in te laten gaan. Vanaf dat moment hebben we een tijdelijk omgevingsplan. Deze bestaat uit onze bestemmingsplannen en uit de bruidsschat van het Rijk (overgangsregels). Naast dit tijdelijk omgevingsplan heeft de gemeente nog verordeningen, waarin ook zaken zijn geregeld rond de fysieke leefomgeving, zoals de APV.
Tot 1 januari 2030 heeft de gemeente de tijd om een omgevingsplan nieuwe stijl op te stellen, 1 omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente Drimmelen. Dit jaar stellen we hier nog een aanpak voor op, het zogenaamde transitieplan.
Het opstellen van een omgevingsplan is complex en kost dus veel tijd. Daarom hebben de gemeenten tot 1 januari 2030 hiervoor de tijd gekregen. Uit de rekentool van de VNG komt naar voren dat de totale kosten voor het opstellen en het digitaliseren van het omgevingsplan nieuwe stijl voor de gemeente Drimmelen uit komen op € 270.000. Gelet op de kosten voor onze omgevingsvisie denken wij dat dit een realistisch bedrag is. In de meerjarenbegroting was hiervoor een structureel bedrag opgenomen van € 10.000.

Omgevingswet: restantbedrag 2020 (Algemene reserve)
Bij de voorjaarsnota 2020 hebben we extra budgetten gevraagd, onder andere voor het oplossen van capaciteitsknelpunten op een aantal afdelingen van de gemeentelijke organisatie. Deze knelpunten ontstonden als gevolg van de gevraagde inzet voor de invoering van de Omgevingswet.
Door uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet naar 1 juli 2022 zijn deze budgetten nauwelijks gebruikt. Een deel van de invoering van de Omgevingswet is door het uitstel namelijk doorgeschoven naar 2021.
Ook de opleidingen, voorbereidende werkzaamheden voor het omgevingsplan en enkele zaken rond de digitaliseringskant van de Omgevingswet zijn doorgeschoven naar 2021. Hierdoor zijn ook de hiervoor bestemde budgetten niet gebruikt.
In 2021 hebben we het restantbudget voor de invoering van de Omgevingswet alsnog nodig om op 1 juli 2022 te kunnen werken met de Omgevingswet. Zelfs nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld, willen we alle voorbereidingen zoveel mogelijk al in 2021 hebben afgerond.
11. Ruimtelijke ordening: actualiseren archeologiebeleid
Het archeologiebeleid wat sinds 2013 van kracht is vraagt met het oog op de nieuwe Omgevingswet om bijstelling en aanpassing van dit beleid. De gemeenten Drimmelen, Moerdijk en Oosterhout bereiden samen een actualisatie van het archeologiebeleid voor. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2022 moeten archeologische gegevens verplicht digitaal beschikbaar worden gesteld in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO / Basisregistratie Ondergrond. Daarnaast dient een archeologische kaart aantoonbare verwachtingswaarden te schetsen op basis van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL) voor de inhoud van een omgevingsplan (Omgevingswet). De geschatte kosten per gemeente bedragen € 30.000. Het beleid wordt periodiek tussen de 5 en 10 jaar geëvalueerd en geactualiseerd. Oplevering van geactualiseerd archeologiebeleid is voorzien eind 2021 / begin 2022.
12. Ruimtelijke ordening: vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) (Algemene reserve)
In 2021 zal op basis van de Omgevingsvisie verder worden gewerkt aan de VAB-problematiek. Een bureau zal worden gevraagd de problematiek in onze gemeente te concretiseren door de leegstand, nu en in de toekomst, in beeld te brengen. Op basis daarvan kan aan passende oplossingen worden gewerkt. Bij vitaal platteland in regio West-Brabant is al veel uitgewerkt. Ook van de voucher regeling VAB wordt gebruik gemaakt in Drimmelen.

Thema Wonen

13. Volkshuisvesting: woningbehoefte onderzoek / woonvisie
In 2021 is er budget geraamd voor het uitvoeren van een woningbehoefte onderzoek en woonvisie (4-jaarlijkse cyclus). Het woningbehoefte onderzoek valt duurder uit dan geraamd, waardoor er geen budget meer over is voor het uitvoeren van de woonvisie. Dit vullen we nu aan.
14. Grondzaken: verkoop reststroken
Verkoopopbrengst gronden woningbouwontwikkelingen
Als gevolg van wettelijke regels worden de opbrengsten van grondverkoop verantwoord onder overige grondzaken. In 2021 is voor een ontwikkeling in

Made gemeentegrond verkocht aan een ontwikkelaar wat resulteert in een opbrengst van € 83.000.

Reststroken / diverse kosten

In 2021 is het project reststroken in een afrondende fase. Voor deze werkzaamheden zijn extra kosten te verwachten van circa € 30.000. Daarnaast zijn er in 2021 reststroken verkocht tot een totaal bedrag van circa € 8.000. Volgens wettelijke regels moeten zowel de opbrengsten als ook de kosten van verkopen gronden en water verantwoord worden op overige grondzaken. Voor het verkopen van gronden worden (conform beleid) taxaties uitgevoerd. Voor 2021 wordt aan kosten een extra bedrag verwacht van circa € 6.000. Daarnaast worden bij grondverkopen onderzoeken verricht. In 2021 wordt hiervoor een extra kostenpost verwacht van circa € 2.000.

15. Grondbeleid: actieve grondexploitaties

Het voordeel op de actieve grondexploitaties bedraagt ca. € 6.000. Dit wordt veroorzaakt door een hogere winstneming Degaterrein te Lage Zwaluwe met ca. € 5.000 en Kavels Antwerpsestraat /Geraniumstraat te Made met ca. € 1.000. Deze bedragen worden gestort in de algemene bedrijfsreserve van het Grondbedrijf.

Project Centrumplan te Made

De gemeenteraad heeft besloten het verwachte tekort van het project te dekken uit de algemene reserve (jaar 2020 € 250.000 en in 2021 € 250.000). Begin 2021 is de grondexploitatie vastgesteld. Nu de grondexploitatie vastgesteld is zijn de werkelijk gemaakte kosten van het jaar 2020 op dit project verantwoord (ca. € 85.000). De balanspost is daarmee leeg en heeft er geen onttrekking uit de Algemene reserve plaats gevonden (conform BBV voorschriften).

Op basis van een geactualiseerde grondexploitatie is de verwachting dat het tekort € 486.016 gaat bedragen. Conform BBV-voorschriften dient hiervoor een voorziening (Grondbedrijf) te worden ingesteld. Bij deze Voorjaarsnota wordt voorgesteld deze voorziening in te stellen. Hiervoor wordt uit de Algemene reserve een onttrekking gedaan ten gunste van de algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf (die dient als buffer voor eventuele verliesnemingen / risico's). De nieuw in te stellen voorziening wordt gevoed door uit deze reserve een bedrag van € 486.016 te onttrekken.

Om de kosten, die uit de balans 2020 overgekomen zijn, te kunnen dekken wordt een bedrag van ca. € 85.000 uit deze voorziening onttrokken.

16. Grondbeleid: faciliterende grondexploitaties (raadsbesluit / overeenkomst)

Voor het woningbouwproject Zijlbergestraat te Made is een bijdrage voor commercieel nut ontvangen (ca. € 143.000 voordeel).

De projecten Biesboschweg en Olmhof in Lage Zwaluwe en Kastanjelaan in Made worden hoogstwaarschijnlijk afgesloten met een resultaat van ca. € 7.000 (voordeel).

Daarnaast worden extra ambtelijke voorbereidingskosten begroot van ca. € 20.000 (nadeel) die niet te verhalen zijn.

Per saldo een voordeel van € 130.000 (inclusief overheadtoerekening).

Woningbouwplan Verlengde Elsakker

De Verlengde Elsakker zit in de voorbereidende fase naar het ontwerp bestemmingsplan inclusief anterieure overeenkomst. Het aspect verkeer speelt hierin een prominente rol. Ten behoeve van een goede en veilige

verkeersafwikkeling van het woningbouwplan is een tweede volwaardige ontsluiting opgenomen naar de Wagenstraat. Om de omliggende wegen in de kern, met name de Brouwerijstraat en nabij de school, niet onnodig te belasten, is eerder in de raadsbrief aangeven dat onderzocht wordt of Voshil benut kan worden voor verkeer in twee richtingen. In plaats van een insteek vanaf de provinciale weg kan via de bushalte een aansluiting gemaakt worden vanaf de Brouwerijstraat op Voshil. De bushalte moet dan op een andere wijze gepositioneerd worden. Hiervoor is fysieke ruimte aanwezig. Er vindt afstemming plaats met de provincie.
Momenteel wordt onderzocht wat de kosten exact zijn en op welke wijze de kosten verhaald en gedekt kunnen worden.
De kosten kunnen niet geheel aan de ontwikkelaar toegerekend worden aangezien de aanpassing een positief effect heeft op de gehele kern. Het streven is de kosten deels proportioneel aan de ontwikkelcombinatie door te rekenen en deels de kosten te dekken via de storting die zij moeten doen in de reserve ruimtelijke ontwikkeling. Hiertoe is de raad bevoegd. Omdat we momenteel de kosten onderzoeken en in onderhandeling zijn met de ontwikkelcombinatie is er nu nog geen concreet en onderbouwd voorstel, maar willen we nu al wel de raad voorstellen de opbrengsten reserve ruimtelijke ontwikkeling voor het plan Verlengde Elsakker te beklemmen voor ontsluiting Voshil en herpositionering busstation Wagenberg. We streven ernaar om hier bij de begroting op terug te komen en concretere input te bieden.
17. Grondbeleid: faciliterende grondexploitaties (geen raadsbesluit / overeenkomst)
In 2021 zijn overeenkomsten ondertekend waardoor het kostenverhaal is gewaarborgd. Dit levert in 2021 een verwacht voordeel op van ca. € 79.000 (inclusief overheadtoerekening).
Project Dorpshart te Made
Zie opgenomen toelichting bij “15. Grondbeleid: actieve grondexploitaties”. Door vaststelling van het plan is dit een actieve grondexploitatie geworden. De geraamde kosten van € 250.000 als ook de reserve onttrekking hiervan worden ingetrokken (budgettair neutraal).

18. Ruimtelijke ordening: werkbudget adviezen RO, stedenbouw en haalbaarheidsstudies
Afdeling Grondgebied heeft regelmatig te maken met vraagstukken voor de ontwikkeling van (bouw)locaties. Het gaat om zowel initiatieven uit de markt als initiatieven vanuit de gemeente op gemeentegronden. De vraagstukken betreffen ruimtelijke ordening, stedenbouw en/of (financiële) haalbaarheid van een (bouw)locatie. Binnen de afdelingen Grondgebied en Openbare Werken is onvoldoende capaciteit om dit direct en integraal op te pakken. Omdat het om concreet afgebakende vraagstukken gaat, kunnen deze eenvoudig extern worden uitgezet. Extern uitbesteden zorgt ervoor dat het vaste personeel zich efficiënt kan blijven inzetten op de lopende plannen en projecten.
Op basis van een haalbaarheidsstudie of extern advies kan bepaald worden om een project verder uit te gaan voeren. Per jaar gaat het om circa 5 vraagstukken van 50 tot 100 uur. Er wordt gevraagd om een structureel werkbudget van € 35.000.

19. BAG: intrekken claims 2020 (budgetoverheveling)
Bij het opstellen van de jaarrekening 2020, met name als gevolg van het extra inzetten op de inventarisatie en uitvoering omzetten grondslag Wet WOZ van m3 > m2 is het niet nodig gebleken om een restant (project)budget over te hevelen van 2020 naar 2021. De geraamde claim (via budgetoverheveling) kan daarom achterwege blijven.

Thema Duurzaamheid

20. Afval(stoffenheffing) inclusief Covid-19 (afvalverwijdering)
In 2020 zijn er diverse gunstige aanbestedingen (onder andere Full service minicontainers / inzameling rest- en GFT-afval (ruim € 97.000)) geweest voor 2021. Ook zijn er diverse bijstellingen geweest, zoals de forse waardevermeerdering van het oud papier (ruim € 137.000) , de toename van de tonnages PMD en meeropbrengsten van de milieustraat, t.o.v. de primitieve begroting 2021. Daarnaast hebben we een bedrag ontvangen van € 42.222 t.b.v. Covid-19 via de algemene uitkering. Dit bedrag storten we rechtstreeks in de egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing. Ook zijn er nadelen verwerkt ten opzichte van de primitieve begroting. Dit alles heeft geresulteerd in een berekend voordeel van circa € 250.000.
21. Energietransitie: subsidie RREW, warmtevisie, reserve duurzaamheid (reserve)
RREW
Wij hebben €176.000 toegekend gekregen voor de uitvoering van de regeling Reductie energiegebruik woningen. Hiervan gaan we energiebesparende maatregelen laten uitvoeren bij huur- en koopwoningen. Te denken valt aan voorlichting door energieambassadeurs (huur en koop), collectieve inkoopacties voor HR++-glas, hybridewarmtepompen en isolatie van bestaande woningen (koopwoningen) en waardebonnen voor energiebesparende artikelen voor huurders en minima. Een nauwe samenwerking met Woonvizier en het Regionaal Energieloket gaan we hiervoor aan. Deze regeling loopt van 1 april 2021 tot en met 31 juli 2022 (budget zal daarom ook deels in 2022 uitgegeven worden).
Warmtevisie
De startnotitie Transitie Visie Warmte (TVW) is opgesteld en via een raadsbrief gedeeld met de raad. In deze notitie staat op hoofdlijnen beschreven hoe we dit jaar een visie ontwikkelen op aardgasvrije dorpen. Hoe dat er concreet uitziet wordt momenteel uitgewerkt in een plan van aanpak, waarbij twee sporen worden gevolgd: een technische analyse, gericht op mogelijke warmtealternatieven. En een sociale analyse, waarin communicatie en participatie centraal staan. Op 15 april is de gemeenteraad over dit project én andere energieprojecten in Drimmelen uitgebreid geïnformeerd tijdens een speciale raadsinformatieavond.
Reserve duurzaamheid (overschot 2020)
Het restant van de reserve duurzaamheid zetten we in 2021 in voor o.a. de Transitie Visie Warmte (TVW) en het project Energie Neutrale Dorpen (END).
22. Energietransitie: aanvullend budget 2021
De energietransitie vraagt nu en in de toekomst om meer en meer resources. Die zijn heel hard nodig vanwege de ambitieuze doelstellingen uit het landelijk Klimaatakkoord, het gemeentelijk Coalitieakkoord en niet te vergeten de Regionale Energie Strategie 2030. Het is onduidelijk of het Rijk hier extra aan

gaat bijdragen. Het Energieteam van de gemeente werkt – veelal samen met haar partners - aan tal van energieprojecten, die energie moeten besparen en/of verduurzamen. Met name de route naar aardgasvrije wijken en energie neutrale dorpen gaat de komende jaren veel tijd en geld kosten. Want na vaststelling van de Transitievisie Warmte begint dit traject pas en zijn zogenoemde wijkuitvoeringsplannen (WUP's) cruciaal om de klimaatdoelen te realiseren. Hierbij moet, naast budget voor projectondersteuning en -onderzoek, vooral gedacht worden aan gelden voor communicatie en participatie. En daarmee voor draagvlak onder de inwoners en ondernemers van Drimmelen. In het verlengde hiervan is er voor 2021 een extra bijdrage nodig van € 80.000 voor de uitvoering van de energietransitie in het algemeen en het project 'Aanpak Energieneutrale Dorpen' in het bijzonder.

23. Energietransitie: postcoderoosproject

De energiecoöperatie Opgewekt Drimmelen realiseert op 2 agrarische daken in Hooge Zwaluwe en Lage Zwaluwe zonnepanelen met een postcoderoosproject (regeling verlaagd tarief). In de afrondende fase van het project heeft de coöperatie geïnformeerd of de gemeente deel wil nemen in dit project door Zondelen af te nemen waardoor de projecten definitief door kunnen gaan. Uiteindelijk worden 14 Zondelen á € 300 afgenomen waarmee de projecten de optimale omvang bereiken. Een bijdrage die zich in 15 jaar terug verdient door de lagere energierekening over x jaar.

Thema Leefomgeving

24. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant: Geothermie / concept begroting 2022

Geothermie Plukmade

Ter verduurzaming van het Amerwarmtenet waar de Tuinders van Plukmade op zijn aangesloten zijn er goede lokale omstandigheden gevonden voor een Geothermie project (aardwarmte) aldaar. Het gehele proces zal door de gemeente kritisch gevolgd worden waarvoor de inzet van specifieke externe deskundigheid noodzakelijk is.

Concept begroting 2022

Conform de september-circulaire 2020 is rekening gehouden met een gemiddelde loonkostenstijging van 1,5% ten opzichte van 2021. De geactualiseerde indexering van het jaar 2021 is in de circulaire 2020 neerwaarts bijgesteld van 2,9% (volgens de september-circulaire 2019) naar 1,8%. Voor de bepaling van de personele kosten is rekening gehouden met de bijgestelde verwachting voor 2021. Dit leidt er toe dat de bedragen in het meerjarenperspectief neerwaarts bijgesteld worden.

25. Omgevingsvergunning (inclusief leges)

Een aanhoudend hoger aantal aanvragen voor woningbouw, de ambitie om juist nog meer in te zetten op woningbouw en een nieuwe manier van werken onder de Omgevingswet, vragen om meer inzet van het ambtelijke apparaat aan de voorkant van het proces van vergunningverlening en het toezicht in de praktijk. Enerzijds door meer massa te organiseren voor de intake en begeleiding van aanvragen, anderzijds door het (deels) behouden van de huidige capaciteit bij toezicht. Tegenover deze extra kosten staan ook in gelijke mate extra legesinkomsten. Naar verwachting wordt in 2021 een bedrag van € 208.000 aan

extra legesinkomsten ontvangen. Dit bedrag wordt benut voor de inhuur van extra capaciteit voor dit doel.

4. Sociaal domein

Inleiding

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is:

We hebben een inclusieve samenleving, waarbij iedereen ongeacht leeftijd, sociale klasse, afkomst of beperking, in de gemeente Drimmelen mee kan doen aan activiteiten op het gebied van onderwijs, werk, sport en ontmoeting, zorg en welzijn. Iedereen neemt hierbij zijn eigen verantwoordelijkheid en ondersteunt de mensen in zijn omgeving. Mensen die het niet redden met hulp van mensen uit hun omgeving of algemene voorzieningen, krijgen ondersteuning van de gemeente.
In het coalitieprogramma Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! staat:

> *Drimmelen is een gemeenschap waar mensen naar elkaar omkijken en waar we er samen voor zorgen dat iedereen mee kan doen aan alles wat een samenleving maakt. Om dat in de toekomst ook zo te houden, willen we stevig inzetten op preventie en innovatie binnen alle onderdelen. Sport en cultuur met sportieve en culturele evenementen zijn belangrijke dragers van een gezonde, gelukkige en vitale samenleving. We willen een relatie leggen met de ambities in het sociale domein. Onze buurthuizen dragen bij aan ontmoeten, meedoen en gezelligheid. Het stimuleren van sport, ontmoeten, cultuur en hiervoor ruimten faciliteren die zo optimaal mogelijk benut worden. De gemeente richt zich primair op breedtesport en faciliteert evenementen.*

Het programma is uitgewerkt in vijf thema's. De programmadoelstellingen zijn uitgewerkt in de volgende thema's en bijbehorende subdoelstellingen:

1. Opgroeien en opvoeden
2. Zorg voor kwetsbare burgers
3. Participatie door werk en maatschappelijke inzet
4. Sport en bewegen
5. Sociaal culturele accommodaties.

4.1 Opgroeien en opvoeden

Wat willen we bereiken?

Onderwijs faciliteren

Het onderwijs in de gemeente in nauw overleg met het werkveld op een goede wijze faciliteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2019-2022

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting binnen haar grenzen op het terrein van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging. In 2020 startten we met de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2020-2023, nadat de gemeenteraad het plan voorjaar 2020 had vastgesteld. Belangrijkste actiepunten zijn de zaken voortvloeiend uit de Visie Made (nieuwbouw voor De Stuifhoek en daarna Den Duin), de verdere uitvoering van de

Integrale Kindcentra (IKC's) en het verkennen van de mogelijkheden tot samenwerking tussen Openbaar en Bijzonder onderwijs in Terheijden, waarvoor de (nog op te stellen) Visie Terheijden de basis is.

- **Kwaliteit**
  De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting binnen haar grenzen op het terrein van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging. In 2020 startten we met de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2020-2023, zoals begin 2020 door de gemeenteraad werd vastgesteld. Belangrijkste actiepunten voor de periode vanaf 2020 zijn de zaken voortvloeiend uit de Visie Made (nieuwbouw voor IKC De Stuifhoek in Made), de verdere uitvoering van de Integrale Kindcentra (IKC's) en het verkennen van de mogelijkheden tot samenwerking tussen Openbaar en Bijzonder onderwijs in Terheijden.
  Met de start van het project nieuwbouw IKC de Stuifhoek is medio 2020 een aanvang gemaakt. Het project nieuwbouw IKC de Stuifhoek ligt op schema, de stedenbouwkundige modellen zijn uitgewerkt. Met de Visie onderwijs Terheijden starten we na de zomer 2021.
  Als gevolg van de coronacrisis en ventilatie in binnenruimten, werd luchtkwaliteit en verbetering hiervan in schoolgebouwen weer actueel. We hebben de mogelijkheden voor verbetering met de schoolbesturen besproken en in beeld gebracht. Voor 2 scholen is er een rijkssubsidie binnengehaald.

Verbreding natuur- en cultuureducatie

Natuur- en cultuureducatie is belangrijk binnen het onderwijs en een bezoek aan de Biesbosch hoort daarbij. Dit staat opgenomen in het coalitieakkoord. De meeste basisscholen in Drimmelen nemen deel aan het zogenaamde Schoolbootproject, waarbij iedere groep 6 een bezoek brengt aan de Biesbosch en een educatief programma volgt . In 2021 geven we verder uitvoering aan dit project. Daarnaast promoten we als gemeente zogenaamde groene schoolpleinen, zoals bij basisschool De Windhoek in Terheijden al is gerealiseerd.

- **Kwaliteit**
  Natuur- en cultuureducatie is belangrijk binnen het onderwijs en een bezoek aan de Biesbosch hoort daarbij. Als gemeente dragen wij 50% bij aan de bezoeken van de groepen 6 aan de Biesbosch. Afgelopen schooljaar heeft vanwege corona geen enkele basisschool gebruik gemaakt van dit aanbod. De bezoeken vinden met name in het voorjaar plaats. Ook voor de eerste helft van 2021 ligt het project vanwege corona helaas stil.
  In het kader van het promoten van groene schoolpleinen: Stichting De AmerkantOp en Stichting BEI hebben op boomfeestdag een mooi initiatief genomen om bomen te planten op het schoolplein van basisschool De Grienden in Lage Zwaluwe. Dit deden zij samen met kinderen van de school en met vertegenwoordiging vanuit het college. Wij willen stimuleren dat beide stichtingen hiermee doorgaan en ook de andere scholen benaderen. Deze aanpak heeft meerdere voordelen: we planten bomen, doen hiermee aan duurzaamheid en aan biodiversiteit, natuur en groen

middels een vorm van overheidsparticipatie. Tevens wordt de jeugd betrokken en werken we zo aan het verder vergroenen van de schoolpleinen (zie financiële paragraaf).

Ouderen en kinderen helpen in het zelfstandig oplossen van problemen

Ouderen en kinderen helpen in het zelfstandig oplossen van uiteenlopende problemen waardoor de instroom van jongeren in de geïndiceerde jeugdzorg zoveel mogelijk wordt beperkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beheersing kosten jeugdzorg

De gemeente Drimmelen maakt onderdeel uit van de samenwerkingsregio jeugdzorg West-Brabant Oost (WBO). Binnen deze regio maken we samen beleid en regelen we de inkoop van de specialistische jeugdzorg volgens de in 2020 door de gemeenteraad vastgestelde kaders. De vraag naar jeugdzorg blijft groot en de budgetten beperkt. Daarom startten we medio 2020 met de Taskforce jeugd in samenwerking met gemeente Geertruidenberg. We zijn immers gezamenlijk verantwoordelijk voor de toegang van jeugdzorg, het Centrum Jeugd en Gezin (CJG). De opdracht aan de Taskforce is om lokale beheersmaatregelen in te zetten, in aanvulling op de regionale beheersmaatregelen. Het doel is om kwalitatief goede jeugdzorg te blijven bieden aan jeugdigen in onze gemeenten die dat nodig hebben. Maar hierbij de groei van de kosten voor de niet vrij toegankelijke jeugdzorg te beperken. Naast de inzet van beheersmaatregelen wordt ook gewerkt aan een cultuuromslag.

- **Kwaliteit**

  De druk op de uitvoering van de Jeugdwet neemt al meerdere jaren toe. En de transformatie komt nog niet echt van de grond. Met het inzetten van een 'taskforce jeugd' streven we naar het doorbreken van deze trend. Het is nog te vroeg om conclusies te kunnen trekken over de effecten van de taskforce. Wel zijn op basis van de eerste kwartaalrapportage van de taskforce op inhoud al kleine veranderingen zichtbaar. Het realiseren van de taakstelling vanuit de taskforce jeugd lijkt bemoeilijkt te worden door de coronacrisis. In het vierde kwartaal van 2020 is een voorzichtige volumegroei zichtbaar, welke, met name voor verblijfszorg en jeugdbescherming, ook in het eerste kwartaal van 2021 zichtbaar is. Juist verblijfszorg is relatief dure zorg. De groei is zichtbaar in aantal jeugdigen met een vorm van jeugdzorg, maar ook in een toename van de duur van de ingezette zorg. Waarschijnlijk is deze groei voor een groot gedeelte toe te wijzen aan de coronacrisis. Dit is echter niet één op één aan te tonen. Naast deze volumegroei zien we ook een 'dure' casus welke tegen de verwachting in doorloopt in 2021. De kosten voor specialistische jeugdzorg kennen een sterk onzeker element. Eén jeugdige meer of minder in zorg kan, in uitzonderlijke casussen, veel verschil maken. In 2020 hadden we een jeugdige in zorg met een zeer complexe zorgvraag met als gevolg extreem hoge zorgkosten. Helaas voor deze jeugdige heeft deze, tegen de verwachting in, nog altijd veel zorg nodig. De doorloop in 2021 van deze extreem dure casus was niet opgenomen in de begroting 2021 omdat men

op inhoudelijke gronden verwachtte dat de betreffende jeugdige geen extreme zorgvraag meer zou hebben. Op basis van de jaarprognose jeugdzorg in de vorm van PGB (persoonsgebonden budget) zien we reeds een overschrijding in het begrote PGB budget. Deze jaarprognose is gebaseerd op de realisatie in het eerste kwartaal van 2021. Het Rijk stelt extra incidentele middelen voor de jeugdzorg voor 2021 beschikbaar. Het gaat voor gemeente Drimmelen om afgerond € 450.000.

Doorontwikkeling CJG

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Drimmelen-Geertruidenberg is per 2020 een Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO). Het CJG is hiermee als organisatie klaar voor de toekomst. Medewerkers zijn in dienst gekomen bij het CJG. Daarmee zijn gelijke omstandigheden gerealiseerd voor alle medewerkers. De organisatievorm is veranderd, maar de werkzaamheden van het CJG zijn gelijk gebleven. Er is sprake van continuïteit van hulp en ondersteuning met als uitgangspunt: één gezin, één plan, één regisseur. De BVO is nieuw en dit brengt nieuwe uitdagingen en kansen met zich mee voor de toekomst. In 2020 heeft de manager van het CJG afscheid genomen vanwege gezondheidsredenen. In 2020 is er vervanging ingezet. Naar verwachting start de nieuwe manager per eind 2020. Het CJG is eind 2019 verhuisd naar een nieuwe huisvesting: het voormalige politiebureau in Geertruidenberg. Naar verwachting gaat de opgerichte Taskforce (financiële) effecten bereiken. We werken aan de zichtbaarheid en bekendheid van het CJG door verbetering van de website en het versterken van de samenwerking tussen het CJG, huisartsen, consultatiebureaus en onderwijs.

- **Kwaliteit**

  Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Drimmelen-Geertruidenberg werd per 2020 een Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) en verhuisde naar een nieuwe locatie. 2020 was een overgangsjaar waarin nog veel zaken ingeregeld moesten worden.
  Door corona kwam de draagkracht van gezinnen onder druk te komen staan. Het CJG anticipeert daarop door ondersteuning en advies te bieden. Ook bracht het de nodige uitdagingen voor de medewerkers van het CJG met zich mee op het gebied van thuiswerken en het verlenen van online dienstverlening. In 2020 is een wachtlijst ontstaan. De wachtlijst en wachttijd is in de eerste maanden van 2021 verder teruggedrongen. Voorjaar 2021 zijn nieuwe professionals gestart en is de verwachting dat de wachttijd binnen afzienbare tijd terug gebracht is naar 4 weken. Dit is uiteraard afhankelijk van de instroom, die vooralsnog hoog blijft. Dit geeft druk op de formatie van het CJG en heeft mede te maken met wachttijden bij zorgaanbieders en Raad voor Kinderbescherming. Ook ontwikkelingen als de noodzakelijke voorbereiding op de nieuwe wet woonplaatsbeginsel per 2022 en de aanbesteding van een nieuw registratiesysteem vragen veel inzet van het CJG.

Uitvoering jeugd- en jongerenbeleid
We voeren de beleidsnota Jeugd- en jongerenbeleid 2018-2021 uit en geven in 2021 extra aandacht aan participatie door jongeren. Jeugdigen en jongeren in onze gemeente moeten zich kunnen ontplooien en mee kunnen doen in de samenleving. Zo groeien ze op tot zelfstandige volwassenen die hun steentje bijdragen aan de maatschappij. We vinden het daarom belangrijk jongeren te betrekken bij ontwikkelingen in de gemeente. Het is aan het onderwijs om participatie structureel te borgen in het lesprogramma. Voor de basisscholen bieden wij het programma "Democracity" aan. Samen met het Dongemond College Made organiseren we in 2021 wederom de jongeren gemeenteraadsdag.

Kwaliteit
We voeren de beleidsnota Jeugd- en jongerenbeleid 2018-2021 uit. Echter de coronacrisis heeft een grote impact op jongeren. Vanwege de coronamaatregelen is een aantal activiteiten waaronder Democracity en de jongeren gemeenteraadsdag niet doorgegaan. Mogelijk dat deze activiteiten najaar 2021 wel kunnen plaatsvinden. De gemeenten hebben van het Rijk aanvullende middelen ontvangen om de negatieve effecten van de coronacrisis voor de doelgroep jeugd en jongeren tegen te gaan. Deze middelen zetten we in voor de werkgroep eenzame jongeren, tijdelijke formatie uitbreiding jongerenwerk en het vergroten van het professionele ondersteunings- en activiteitenaanbod voor jeugd en jongeren in 2021 (zie financiële paragraaf).

4.2 Zorg voor kwetsbare burgers

Wat willen we bereiken?

Helpen bij het terugdringen van schulden
Helpen bij het terugdringen van schulden waarbij de eigenverantwoordelijkheid van mensen voorop staat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening
De gemeenteraad stelde begin 2019 het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening vast. Vanaf dat moment geven we uitvoering aan dit plan. Zo bieden we abonnementen aan voor minima voor sport en bibliotheek. Voor 2021 voeren we het plan verder uit. Zo verhuist het lokale uitdeelpunt van de voedselbank naar een andere locatie om de continuïteit te waarborgen. Verder voeren we het communicatieplan uit om zo nog meer inwoners te bereiken met onze voorzieningen.

Kwaliteit
De gemeenteraad stelde begin 2019 het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening vast. Vanaf dat moment geven we uitvoering aan dit plan. De acties van 2019 en 2020 lopen ook in 2021 door, denk hierbij aan gratis sporten voor minima, het gratis bibliotheekabonnement en het verhogen van de bijdrage tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. Enkele acties van 2020 en 2021 hebben door Corona vertraging opgelopen, zoals taal op de werkvloer. Verder is per 1-1-2021

de nieuwe wet schuldhulpverlening in werking getreden. De gemeenteraad stelde hiervoor een verordening vast. De uitvoering loopt volgens planning.

Ondersteuning van mensen

Door ondersteuning kunnen mensen zich beter redden en hebben ze een betere kwaliteit van leven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanpak eenzaamheid

De gemeente Drimmelen ondertekende in 2019 het landelijke actieprogramma Eén tegen eenzaamheid. Dit is ook een van de speerpunten van de agenda van het Drimmelense project Geluk. Na evaluatie van de activiteiten om eenzaamheid tegen te gaan in 2020, besluit de werkgroep of en welke activiteiten in 2021 georganiseerd gaan worden.

- **Kwaliteit**
  De aanpak van eenzaamheid is een van de speerpunten uit het project Geluk en maakt onderdeel uit van de uitvoering aan het ondertekende landelijke actieprogramma Een tegen eenzaamheid. Door de coronamaatregelen zijn vrijwel alle activiteiten gericht op ontmoeten stil gelegd. De zorg- en welzijnspartners hebben ingezet op alternatieve vormen van contact, zoals de belcirkels. De pilot Huiskamers wordt met 2 jaar verlengd, tot en met 2022. Hierdoor is laagdrempelige ontmoeting in Terheijden en Lage Zwaluwe mogelijk.
  In het vierde steunpakket corona zijn budgetten voor het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen en voor het extra begeleiden van kwetsbare groepen opgenomen. De voor de pilot benodigde middelen kunnen hieruit bekostigd worden (zie financiële paragraaf).
  De overige middelen voor bestrijden eenzaamheid en begeleiding kwetsbare groepen worden ingezet in overleg met de werkgroep eenzaamheid. Hiervoor wordt nog een voorstel gemaakt.

Aanpak laaggeletterdheid

Taal is één van de belangrijkste voorwaarden om mee te kunnen doen. In het coalitieakkoord Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN ! is de aanpak van laaggeletterdheid als speerpunt opgenomen. Daarom tekenden we met alle lokale partners een intentieovereenkomst om samen laaggeletterdheid aan te pakken. De acties waar we in 2020 mee startten, zoals scholing medewerkers en partners bij het herkennen van laaggeletterdheid, afnemen van taaltoetsen om inwoners verder te helpen bij de Nederlandse taal en een gratis bibliotheekabonnementen voor minima in Drimmelen, krijgen in 2021 een vervolg. Verder stelden we een regionaal plan laaggeletterdheid op met een aantal gemeenten in West-Brabant. Hierin zijn ook activiteiten opgenomen die aansluiten bij onze lokale agenda. U kunt hierbij denken aan het aanstellen van een regionale taalcoördinator die aanjager is en aanspreekpunt voor de gemeenten. En het maken van de verbinding tussen taal en werkgevers en werknemers.

- **Kwaliteit**
  Taal is één van de belangrijkste voorwaarden om mee te kunnen doen. Daarom tekenden we met alle lokale partners een intentieovereenkomst om samen laaggeletterdheid aan te pakken. In 2020 zijn alle mensen, die een uitkering hebben, gescreend op taalvaardigheid. Dit geldt ook voor alle mensen die een uitkering aanvragen, want de taaltoets was een standaard onderdeel van de intake. In 2021 is dit in verband met de Corona niet verder opgepakt. Zodra dit weer mogelijk is, gaan we hier opnieuw mee aan de slag.
  Ook kunnen alle minima uit de gemeente Drimmelen een beroep doen op een gratis bibliotheekabonnement. Ook in 2021 wordt hier nog steeds gebruik van gemaakt.
  Verder zijn we najaar 2020 aan de slag gegaan met de uitvoering van het regioplan laaggeletterdheid. Een onderdeel van dit plan en het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening is overleg met werkgevers over een aanbod voor werknemers die laaggeletterd zijn. Door Corona is dit echter nog niet van de grond gekomen. In de eerste helft van 2021 zijn we op zoek gegaan naar mogelijkheden om dit toch weer uit te gaan rollen. Dit wordt verder uitgewerkt.

Algemene voorzieningen realiseren

In 2021 neemt het college een besluit over het voortzetten van de Huiskamers in verzorgingstehuizen de Ganshoek in Lage Zwaluwe en Antonius Abt in Terheijden. De Huiskamers zijn algemene voorzieningen waar inwoners met en zonder Wmo-indicatie terecht kunnen voor activiteiten, een maaltijd en ontmoeting. Door de coronamaatregelen zijn deze echter enkele maanden gesloten geweest en hebben zich niet kunnen ontwikkelen.

- **Kwaliteit**
  Sinds eind 2019 voeren we een Pilot uit met twee Huiskamers in verzorgingstehuizen De Ganshoek in Lage Zwaluwe en Antoniusabt in Terheijden. Door de 'blijf thuis'-maatregel zijn de Huiskamers tijdelijk gesloten geweest. Deelnemers zijn, indien nodig, op andere manieren ondersteund. Daarna zijn de Huiskamers in aangepaste vorm weer open gegaan voor de meest kwetsbare inwoners. De Huiskamers zijn door de beperkingen niet de laagdrempelige dagbestedingslocaties geworden voor kwetsbare inwoners, die we voor ogen hadden. Hierdoor is het nog niet mogelijk te bepalen of het concept Huiskamers werkt in de gemeente Drimmelen en is besloten de Pilot met 2 jaar te verlengen, tot en met 2022.
  In het vierde steunpakket corona zijn budgetten voor het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen en voor het extra begeleiden van kwetsbare groepen opgenomen. De voor de pilot benodigde middelen kunnen hieruit bekostigd worden (zie onderdeel eenzaamheid en financiële paragraaf).

Consequenties abonnementstarief

Het abonnementstarief heeft vooral in 2019 voor extra aanvragen voor Hulp bij het Huishouden en woonvoorzieningen gezorgd. Het aantal aanvragen stabiliseert zich in 2020. Maar de lage eigen bijdrage blijft ervoor zorgen dat inwoners minder

snel zelf oplossingen voor hun beperkingen zoeken en er meer mensen een beroep doen op de Wmo, ook in 2021. Vanzelfsprekend blijven we de Wmo-aanvragen kritisch bekijken en blijven we zoeken naar alternatieven.

- **Kwaliteit**
  Door het abonnementstarief, een relatief lage vaste eigen bijdrage per maand (in 2021 € 19), vragen meer inwoners een Wmo-maatwerkvoorziening aan. Dit zien we onder andere terug in de stijging van het aantal aanvragen Hulp bij het Huishouden. Aanvragers geven regelmatig aan graag Hulp bij het huishouden via de gemeente te ontvangen, omdat dit goedkoper is dan het zelf te moeten regelen. Hierdoor neemt de druk op het budget voor Wmo-voorzieningen toe.

Huisvesting, inburgering en re-integratie statushouders

Het Rijk verandert de inburgering vanaf medio 2021 behoorlijk. De regie komt veel meer bij de gemeente te liggen. Het is belangrijk om statushouders vanaf de start te begeleiden bij taal en werk. Zodat ze snel mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de inkoop van inburgering en begeleiding van statushouders. Wij zijn al met de voorbereiding gestart. Zo voeren we samen met MidZuid en de Dongemondgemeenten een pilot uit om leren en werken voor statushouders te combineren en voeren we de pilot ontzorgen al uit. Hierbij gaan we uit van de mogelijkheden van statushouders. De afspraken met Vluchtelingenwerk bekijken we in 2020 opnieuw en krijgen in 2021 hun vervolg. We zijn verantwoordelijk voor het huisvesten van statushouders. We hebben nog steeds een achterstand in deze taakstelling, maar zijn verschoonbaar. We startten in 2020 in samenwerking met onze partners met het opstellen van een plan van aanpak om de achterstanden in 2021 zo veel als mogelijk verder in te lopen.

- **Kwaliteit**
  Het Rijk verandert de inburgering van statushouders, waarmee de regie bij de gemeente komt te liggen. De invoering van de nieuwe wet inburgering is opnieuw doorgeschoven, nu naar 1 januari 2022. Regionaal zijn we al volop bezig met de voorbereiding van deze nieuwe wet, zoals voorbereiding van het beleidskader, de leerroutes en inkoop. De uitvoering van de pilots "ontzorgen" en "duale trajecten" in samenwerking met de Dongenmondgemeenten en MidZuid heeft door de coronacrisis vertraging opgelopen. De ervaring met deze pilots gebruiken we voor de verdere invulling van onze nieuwe taken. De gemeenteraad heeft op 3 juni 2021 ingestemd met het regionale beleidskader inburgering. De beschikbare budgetten voor de uitvoering van deze wet brengen nog een risico met zich mee. Ook zijn we verantwoordelijk voor het huisvesten van statushouders. We hebben nog steeds een achterstand in deze taakstelling, maar zijn verschoonbaar. In 2020 zijn we gestart met het maken van een plan van aanpak om de achterstanden bij huisvesting statushouders in te lopen. Dit heeft echter door corona ook vertraging opgelopen. Wel liepen we de achterstand voor een gedeelte in, omdat we in 2020 veel statushouders geplaatst hebben. In 2021 gaan we verder met het huisvesten van de

statushouders. Het Rijk verdubbelde de taakstelling. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van het beleidskader inburgering een tweetal moties aangenomen. Met het doel op deze manier druk richting Rijk en Provincie uit te oefenen om enerzijds voldoende middelen te krijgen voor taken inburgering en anderzijds de achterstand taakstelling huisvesting statushouders uit zogenaamde AZC-periode te laten vervallen. Het college geeft uitvoering aan deze moties.

Ontwikkelingen Hulp bij het huishouden

Hulp bij het Huishouden (HbH) is een maatwerkvoorziening en valt onder het abonnementstarief Wmo. We zien groei in de aanvragen en kosten. Hoewel de coronacrisis de groei afvlakt, verwachten we dat de groei doorzet. Door de invoering van het abonnementstarief is de financiële drempel om hulp aan te vragen weggevallen. Daarom bekijken we aanvragen kritisch en zoeken ook naar alternatieven. Door vergrijzing en het langer thuis blijven wonen van oudere inwoners zal de vraag echter toenemen. In 2021 gaat een nieuw contract HbH in. De AMvB Reële prijs Wmo leidt tot hogere tarieven. We zoeken, samen met de gemeenten Altena en Geertruidenberg, naar mogelijkheden om de kosten te beheersen, onder andere door innovatie.

- **Kwaliteit**
  Hulp bij het Huishouden (HbH) is een maatwerkvoorziening en valt onder het abonnementstarief Wmo. Voor 2021 en verder sloten we samen met de gemeenten Altena en Geertruidenberg een nieuwe overeenkomst af met aanbieders van huishoudelijke ondersteuning. De huidige wet- en regelgeving leidden tot een aanzienlijke tariefstijging. De vraag naar huishoudelijke ondersteuning vertoont sinds 2019 een stijgende lijn, vooral als gevolg van de invoering van het abonnementstarief. Bij de huidige stand van zaken verwachten we de volumestijging binnen budget te kunnen opvangen, maar het blijft moeilijk om de volumegroei in te schatten. We zijn samen met Altena en Geertruidenberg op zoek naar mogelijkheden tot innovatie en kostenbeheersing. Daarbij betrekken we (vertegenwoordigers van) cliënten en aanbieders.

Stimuleren van een gezonde leefstijl

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid

Met ingang van 2019 hebben we een nieuwe beleidsnota lokaal gezondheidsbeleid. In 2021 geven we verder uitvoering aan de nota. Speerpunten zijn het tegengaan van roken, alcohol- en drugsgebruik onder jongeren. We stimuleren een gezonde leefstijl van zowel jong als oud. Eenzaamheid en kwetsbaarheid onder ouderen willen we voorkomen. We hebben extra aandacht voor ondersteuning bij het omgaan met dementie. Ook zetten we ons in om een volledig dekkend AED-netwerk te hebben. In 2021 voeren we het Project Rookvrije Generatie verder uit en worden diverse locaties in onze gemeente rookvrij. Daarnaast geven we

uitvoering aan een nieuw preventieplan, alcohol en drugs. Verder continueren we de inzet van buurtsportcoaches.

- **Kwaliteit**
  We voeren in 2021 de beleidsnota lokaal gezondheidsbeleid uit. Vanwege corona zijn een aantal activiteiten niet doorgegaan, waaronder de leefstijldag en themadag drugs voor leerlingen Dongemond College. Mogelijk dat deze activiteiten in het najaar 2021 alsnog kunnen plaatsvinden. In 2021 gaan we wel door met verdere implementatie van Rookvrije Generatie en Gezonde Sportkantine. Ook hebben we een lokaal preventieakkoord opgesteld. De basis van dit akkoord is het lokaal gezondheidsbeleid en de samenwerking met de gezondheidspartners in de vorm van Kerngezond Drimmelen. Ook sluit het preventieakkoord aan bij het reeds afgesloten sportakkoord Drimmelen.

4.3 Participatie door werk en maatschappelijke inzet

Wat willen we bereiken?

Bevorderen dat mensen met en zonder arbeidsbeperking bij reguliere werkgevers aan het werk gaan

We gaan dit doen, waar nodig met begeleiding en inzet van instrumenten, zodat ze bij reguliere werkgevers aan het werk gaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Huisvesting, inburgering en re-integratie statushouders

Het Rijk verandert de inburgering vanaf medio 2021 behoorlijk. De regie komt veel meer bij de gemeente te liggen. Het is belangrijk om statushouders vanaf de start te begeleiden bij taal en werk. Zodat ze snel mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de inkoop van inburgering en begeleiding van statushouders. Wij zijn al met de voorbereiding gestart. Zo voeren we samen met MidZuid en de Dongemondgemeenten een pilot uit om leren en werken voor statushouders te combineren en voeren we de pilot ontzorgen al uit. Hierbij gaan we uit van de mogelijkheden van statushouders. De afspraken met Vluchtelingenwerk bekijken we in 2020 opnieuw en krijgen in 2021 hun vervolg. We zijn verantwoordelijk voor het huisvesten van statushouders. We hebben nog steeds een achterstand in deze taakstelling, maar zijn verschoonbaar. We startten in 2020 in samenwerking met onze partners met het opstellen van een plan van aanpak om de achterstanden in 2021 zo veel als mogelijk verder in te lopen.

- **Kwaliteit**
  Het Rijk verandert de inburgering van statushouders, waarmee de regie bij de gemeente komt te liggen. De invoering van de nieuwe wet inburgering is opnieuw doorgeschoven, nu naar 1 januari 2022. Regionaal zijn we al volop bezig met de voorbereiding van deze nieuwe wet, zoals voorbereiding van het beleidskader, de leerroutes en inkoop. De uitvoering van de pilots "ontzorgen" en "duale trajecten" in samenwerking met de Dongenmondgemeenten en MidZuid heeft door de coronacrisis vertraging

opgelopen. De ervaring met deze pilots gebruiken we voor de verdere invulling van onze nieuwe taken. De gemeenteraad heeft op 3 juni 2021 ingestemd met het regionale beleidskader inburgering. De beschikbare budgetten voor de uitvoering van deze wet brengen nog een risico met zich mee. Ook zijn we verantwoordelijk voor het huisvesten van statushouders. We hebben nog steeds een achterstand in deze taakstelling, maar zijn verschoonbaar. In 2020 zijn we gestart met het maken van een plan van aanpak om de achterstanden bij huisvesting statushouders in te lopen. Dit heeft echter door corona ook vertraging opgelopen. Wel liepen we de achterstand voor een gedeelte in, omdat we in 2020 veel statushouders geplaatst hebben. In 2021 gaan we verder met het huisvesten van de statushouders. Het Rijk verdubbelde de taakstelling. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van het beleidskader inburgering een tweetal moties aangenomen. Met het doel op deze manier druk richting Rijk en Provincie uit te oefenen om enerzijds voldoende middelen te krijgen voor taken inburgering en anderzijds de achterstand taakstelling huisvesting statushouders uit zogenaamde AZC-periode te laten vervallen. Het college geeft uitvoering aan deze moties.

4.4 Sport en bewegen

Wat willen we bereiken?

Meedoen aan sport, cultuur en ontmoeting stimuleren en faciliteren
Stimuleren en faciliteren dat iedereen in Drimmelen mee kan doen aan sport, cultuur en ontmoeting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening
De gemeenteraad stelde begin 2019 het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening vast. Vanaf dat moment geven we uitvoering aan dit plan. Zo bieden we abonnementen aan voor minima voor sport en bibliotheek. Voor 2021 voeren we het plan verder uit. Zo verhuist het lokale uitdeelpunt van de voedselbank naar een andere locatie om de continuïteit te waarborgen. Verder voeren we het communicatieplan uit om zo nog meer inwoners te bereiken met onze voorzieningen.

- **Kwaliteit**
  De gemeenteraad stelde begin 2019 het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening vast. Vanaf dat moment geven we uitvoering aan dit plan. De acties van 2019 en 2020 lopen ook in 2021 door, denk hierbij aan gratis sporten voor minima, het gratis bibliotheekabonnement en het verhogen van de bijdrage tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. Enkele acties van 2020 en 2021 hebben door Corona vertraging opgelopen, zoals taal op de werkvloer. Verder is per 1-1-2021 de nieuwe wet schuldhulpverlening in werking getreden. De gemeenteraad stelde hiervoor een verordening vast. De uitvoering loopt volgens planning.

4.5 Sociaal culturele accommodaties

Wat willen we bereiken?

De gemeenschapshuizen zijn voor iedereen toegankelijk en duurzaam, daarnaast worden ze multifunctioneel en optimaal gebruikt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren accommodatiebeleid

De gemeenteraad stelde begin 2019 de Kadernota maatschappelijke accommodaties vast. We voeren de actiepunten in 2020 verder uit. Zo realiseren we een nieuwe ingang voor gemeenschapshuis de Cour in Terheijden. Verder kijken we of uitbesteding van de exploitatie van gymzaal de Lage Weide in Made mogelijk is.
In 2020 werken we aan de uitvoeringsplannen voor de kernen Drimmelen, Wagenberg en Hooge Zwaluwe. Met het doel om de gemeenschapshuizen nog beter te laten gebruiken door inwoners en organisaties.

- **Kwaliteit**
  De gemeenteraad stelde begin 2019 de Kadernota maatschappelijke accommodaties vast. In 2021 blijven de maatschappelijke accommodaties te maken hebben met de beperkingen vanwege corona. Vanuit de gemeente is zowel financiële als adviserende ondersteuning geboden. Het opstellen van een uitvoeringsplan voor gemeenschapshuis De Zonzeel in Hooge Zwaluwe is vanwege corona doorgeschoven naar eind 2021. De aanpassing van de entree van De Cour in Terheijden wordt in 2021 uitgevoerd en opgeleverd.

Meedoen aan sport, cultuur en ontmoeting stimuleren en faciliteren

Stimuleren en faciliteren dat iedereen in Drimmelen mee kan doen aan sport, cultuur en ontmoeting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren accommodatiebeleid

De gemeenteraad stelde begin 2019 de Kadernota maatschappelijke accommodaties vast. We voeren de actiepunten in 2020 verder uit. Zo realiseren we een nieuwe ingang voor gemeenschapshuis de Cour in Terheijden. Verder kijken we of uitbesteding van de exploitatie van gymzaal de Lage Weide in Made mogelijk is.
In 2020 werken we aan de uitvoeringsplannen voor de kernen Drimmelen, Wagenberg en Hooge Zwaluwe. Met het doel om de gemeenschapshuizen nog beter te laten gebruiken door inwoners en organisaties.

- **Kwaliteit**
  De gemeenteraad stelde begin 2019 de Kadernota maatschappelijke accommodaties vast. In 2021 blijven de maatschappelijke accommodaties te maken hebben met de beperkingen vanwege corona. Vanuit de gemeente is zowel financiële als adviserende ondersteuning geboden. Het opstellen van een uitvoeringsplan voor gemeenschapshuis De Zonzeel in

Hooge Zwaluwe is vanwege corona doorgeschoven naar eind 2021. De aanpassing van de entree van De Cour in Terheijden wordt in 2021 uitgevoerd en opgeleverd.

Uitvoering beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening

De gemeenteraad stelde begin 2019 het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening vast. Vanaf dat moment geven we uitvoering aan dit plan. Zo bieden we abonnementen aan voor minima voor sport en bibliotheek. Voor 2021 voeren we het plan verder uit. Zo verhuist het lokale uitdeelpunt van de voedselbank naar een andere locatie om de continuïteit te waarborgen. Verder voeren we het communicatieplan uit om zo nog meer inwoners te bereiken met onze voorzieningen.

Kwaliteit

De gemeenteraad stelde begin 2019 het beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening vast. Vanaf dat moment geven we uitvoering aan dit plan. De acties van 2019 en 2020 lopen ook in 2021 door, denk hierbij aan gratis sporten voor minima, het gratis bibliotheekabonnement en het verhogen van de bijdrage tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. Enkele acties van 2020 en 2021 hebben door Corona vertraging opgelopen, zoals taal op de werkvloer. Verder is per 1-1-2021 de nieuwe wet schuldhulpverlening in werking getreden. De gemeenteraad stelde hiervoor een verordening vast. De uitvoering loopt volgens planning.

Financiële afwijkingen

Tabel 4.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

	4. Sociaal domein	2021	2022	2023	2024	2025
	Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
	Thema Opgroeien en opvoeden					
1	Jeugdhulp - voorliggende voorz en preventie Taskforce	250- N				
2	Jeugdhulp - voorliggende voorz en preventie Werkgroep eenzaamheid jongeren	11- N				
3	Jeugdhulp - voorliggende voorz en preventie Tijdelijke uitbreiding jongerenwerk (Corona)	44- N				
4	Jeugdhulp - voorliggende voorz en preventie Vierde corona rijkssteunpakket	71- N				
5	Jeugdhulp - Compensatieregeling voor verenigingen en vrijwilligersorganisaties (Alg. Res)	3- N				
6	Jeugdhulp - toegang (CJG)	12- N	54- N	54- N	54- N	54- N
7	Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO)	12 V	5- N	14- N	23- N	23- N
8	Jeugdhulp - specialistische zorg	308- N	180- N	180- N	180- N	180- N
8a.	Jeugdhulp - specialistische zorg/PGB	104- N	19- N	19- N	19- N	19- N
8b.	Jeugdhulp - specialistische zorg/woonplaatsbeginsel	9- N	56 V	56 V	56 V	56 V
9	Onderwijs - Specifieke uikering ventilatie in scholen					
10	Onderwijs - Summerschool - Coronacompensatie	6- N				
11	Onderwijs - Groene schoolpleinen	5- N				
12	Onderwijs - Leerlingenvervoer					
12	Urenmutaties	17- N	17- N	17- N	17- N	17- N
12	Dekking formatie-uitbreiding Coordinator VVE	17 V	17 V	17 V	17 V	17 V
	Diversen	22 V	18- N	15- N	14- N	14- N
	Thema Zorg voor kwetsbare burgers					
5	Compensatieregeling voor verenigingen en vrijwilligersorganisaties (Alg. Res)	13- N				
13	WMO - Deeltaxi	61 V	18 V	131 V		
14	Voortzetting Pilot huiskamers - Coronacompensatie	46- N	49- N			
	Diversen	32- N	26- N	27- N	27- N	27- N
	Thema Participatie door werk en maatschappelijke inzet					
15	Re-integratie- Coronacompensatie	19- N				
16	Bijzondere bijstand - Coronacompensatie	8- N				
17	Goederenbank en St. Leergeld (AR) - Coronacompensatie 2020	14- N				
18	Schuldhulpverlening	15- N				
19	Schuldhulpverlening - Coronacompensatie	37- N				
20	Maatschappelijke begeleiding statushouders (meicirc)	45- N				
21	Uitkeringen,loonkostensubsidie en beschut werken	76- N	61- N	61- N	61- N	61- N
22	IOAW	44- N	44- N	44- N	44- N	44- N
23	Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten - Coronacompensatie	52- N				
	Diversen	26- N	37- N	30- N	26- N	8- N
	Thema Sport en bewegen					

5	Compensatieregeling voor verenigingen en vrijwilligersorganisaties (Alg. Res)	29- N				
24	Zwembaden - afschrijvingstermijn	39 V	39 V	39 V	39 V	39 V
25	BTW sport	59- N	59- N	59- N	59- N	59- N
26	Aanvulling op TVS 4e kwartaal 2020 (Algemene Reserve)	10- N				
27	Compensatie exploitanten gemeentelijke accomodaties (Alg. reserve)	28- N				
	Diversen	3 V	0- N	3- N	5- N	5- N
	Thema Sociaal culturele accomodaties					
	Thema Kunst en cultuur					
5	Compensatieregeling voor verenigingen en vrijwilligersorganisaties (Alg. Res)	30- N				
26	Aanvulling op TVS 4e kwartaal 2020 (Algemene Reserve)	14- N				
27	Compensatie exploitanten gemeentelijke accomodaties (Alg. reserve)	57- N				
28	Kunst - onderhoud	18- N				
28	Kunst – Nieuw kunstwerk	7- N				
	Diversen	9- N	6- N	6- N	6- N	6- N
Totaal Sociaal Domein		**1.376 N -**	**447- N**	**286- N**	**423- N**	**405- N**

Verschuiving tussen programma's						
2	Algemene uitkering (meicirculaire t.b.v. Jeugd aan Zet)	10 V				
3	Algemene uitkering (decembercirculaire t.b.v. tijdelijke uitbreding jongerenwerk)	44 V				
4	Algemene uitkering (maartcirculaire t.b.v. alg voorz. Jeugd)	71 V				
8b	Algemene uitkering (meicirculaire woonplaatsbeginsel)	9 V	56- N	56- N	56- N	56- N
10	Algemene uitkering (maartcirculaire t.b.v. Summerschool)	6 V				
12	Omzetting inhuurbudget	17- N	17- N	17- N	17- N	17- N
14	Algemene uitkering (maartcirculaire t.b.v. pilot huiskamers)	94 V				
15	Algemene uitkering (decembercirculaire m.b.t. reintegratie)	19 V				
16	Algemene uitkering (decembercirculaire m.b.t. bijzondere bijstand)	8 V				
19	Algemene uitkering (decembercirculaire m.b.t. schuldhulpverlening)	25 V				
20	Algemene uitkering (meicirculaire t.b.v. statushouders)	45 V				
23	Algemene uitkering (maartcirculaire m.b.t. TONK)	52 V				
	Algemene uitkering (meicirc. div)	9 V	35 V	28 V	24 V	21 V
	Urenmutaties MA	17- N	17- N	17- N	17- N	17- N
Totaal verschuivingen tussen programma's		**358 V**	**54- N**	**62- N**	**65- N**	**68- N**

Mutatie reserves						

1	Reserve Bestuursakkoord (Taskforce)	250 V				
5	Algemene Reserve (Comp. Reg verenigingen en vrijwil.)	75 V				
17	Algemene Reserve (Goederenbank en St. Leergeld)	14 V				
19	Algemene Reserve (Schuldhulpverlening 2020)	12 V				
25	Reserve Kapitaallasten - zwembaden	8- N	8- N	8- N	8- N	8- N
25	Algemene Reserve (Aanvulling TVS 4e kwartaal 2020)	10 V				
26	Algemene Reserve (Compensatie exploitanten gemeentelijke accomodaties)	28 V				
28	Reserve Kunst - Postboot	7 V				
25	Algemene Reserve (Aanvulling TVS 4e kwartaal 2020)	14 V				
26	Algemene Reserve (Compensatie exploitanten gemeentelijke accomodaties)	57 V				
Totaal mutatie reserves		**460 V**	**8- N**	**8- N**	**8- N**	**8- N**

Totaal 4. Sociaal domein	**558- N**	**509- N**	**356- N**	**496- N**	**481- N**

Toelichting tabel 4.1 Financiële afwijkingen

Thema Opgroeien en opvoeden

1. Jeugdhulp - voorliggende voorzieningen en preventie
Taskforce
In 2020 is bij de Voorjaarsnota een bedrag van € 250.000 voor de Taskforce jeugd ter beschikking gesteld met dekking uit de reserve bestuursakkoord. De inzet van deze middelen vindt pas plaats in 2021 evenals de dekking uit de reserve. Daarom wordt voorgesteld dit bedrag technisch te verwerken. Bedrag wordt in 2021 o.a. besteed aan inzet personeel en acties die voortvloeien uit de Taskforce.
2. Jeugdhulp - voorliggende voorzieningen en preventie
Werkgroep eenzaamheid jongeren
Voor 2021 wordt voorgesteld incidenteel € 11.400 voor werkgroep eenzaamheid jongeren beschikbaar te stellen. Deze kosten worden gedekt door middelen die in de meicirculaire 2021 via de rijksregeling Wintergames beschikbaar komen.
3. Jeugdhulp - voorliggende voorzieningen en preventie
Tijdelijke uitbreiding jongerenwerk (Corona)
Conform B&W besluit van 23 maart 2021 wordt voorgesteld incidenteel voor 2021 € 44.000 beschikbaar te stellen voor tijdelijke uitbreiding jongerenwerk. Dekking is de extra coronarijksbijdrage uit de decembercirculaire 2020 voor 2021.
4. Jeugdhulp - voorliggende voorzieningen en preventie
Vierde corona rijkssteunpakket
Gemeente Drimmelen ontvangt in 2021 vanuit het vierde corona rijkssteunpakket voor 2020 en 2021 incidenteel middelen om de negatieve effecten van corona voor jeugd en jongeren terug te dringen.
Met dit bedrag verhogen we de professionele inzet zodat meer individuele coaching mogelijk is, weerbaarheid wordt verhoogd is en eenzaamheid onder jongeren terug wordt gedrongen. Daarnaast verhogen we het activiteitenaanbod om ontmoeting en sporten en bewegen te stimuleren. Het bedrag dat hiervoor

incidenteel benodigd is bedraagt: € 71.000, dekking ten laste van coronamiddelen.

5. Jeugdhulp – Compensatieregeling voor verenigingen en vrijwilligersorganisaties

Verenigingen en vrijwilligersorganisaties in de gemeente Drimmelen krijgen jaarlijks een waarderingssubsidie. Voor de meeste verenigingen geldt dat zij jaarlijks een vast bedrag van € 213 en een bedrag per jeugdlid ontvangen. Sommige specifieke organisaties krijgen enkel een hoger vast bedrag. De verenigingen en vrijwilligersorganisaties hebben te maken met een terugloop van leden en een terugloop van inkomsten als gevolg van geleverde prestaties (bijvoorbeeld betaling per les). Om de verenigingen door de coronacrisis en specifiek de lockdown heen te helpen en te belonen voor het extra werk dat de coronacrisis met zich mee heeft gebracht, heeft het college besloten een compensatie uit te keren. Er is besloten om alle verenigingen en vrijwilligersorganisaties het vaste bedrag (€ 213) uit te keren en daarboven op 25% van de subsidie die zij per jeugdlid voor 2021 hebben ontvangen. In totaal gaat dit om een bedrag van bijna € 75.000 (verdeeld over de verschillende thema's) wat voorgesteld wordt te dekken uit de resterende corona gelden 2020.

6. Jeugdhulp – toegang (CJG)

Jaarrekening 2020 CJG

Per 1 januari 2020 is het CJG Drimmelen Geertruidenberg opgericht. Veel zaken waren ingeregeld, maar tegelijkertijd moesten nog diverse zaken in orde gebracht worden, waren er dubbele managementkosten en waren enkele posten onvoldoende begroot. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een beperkt tekort over 2020 en dus een aanvullende bijdrage van de gemeente Drimmelen van ruim € 12.000 (zie raadsvoorstel Verbonden Partijen 3 juni 2021).

Begroting 2022 CJG

De begroting 2022 BVO CJG stijgt van € 1.860.794 in 2021 naar € 1.967.500 in 2022. De kosten worden gelijk verdeeld per gemeente met ieder 50%. De gemeentelijke bijdrage gaat daarmee van € 930.397 naar € 983.750 (zie raadsvoorstel Verbonden Partijen 3 juni 2021). Een aanzienlijk gedeelte heeft te maken met een reguliere kostenstijging vanwege indexering van 2,5% (€ 23.260). De overige stijging (€ 30.093) heeft te maken met een aantal noodzakelijke kosten (ICT, informatievoorziening en -beveiliging) die eerder onvoldoende begroot waren. De BVO CJG is sinds 2020 van start gegaan. Een vrij jonge organisatie waarbij er sprake is van voortschrijdend inzicht op basis van praktijkervaringen in 2020. Deze inzichten zijn meegenomen in de begroting 2022.

7. Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO)

Ten tijde van de begroting 2021 was de nieuwe verdeelsleutel voor de kosten binnen jeugdzorgregio WBO nog niet bekend. Inmiddels is deze verdeelsleutel bekend en vastgesteld. Voor 2021 betekent dit een afname in kosten t.o.v. de begroting. In de volgende jaren leidt dit tot een toename in kosten.

8. Jeugdhulp - specialistische zorg

De kosten specialistische jeugdzorg kennen een sterk onzeker element. Eén jeugdige meer of minder in zorg kan, in uitzonderlijke casussen, veel verschil maken. In 2020 hadden we een jeugdige in zorg met een zeer complexe zorgvraag met als gevolg extreem hoge zorgkosten. Helaas heeft deze jeugdige,

tegen de verwachting in, nog altijd veel zorg nodig. De doorloop in 2021 van deze extreem dure casus was niet opgenomen in de begroting. Op dit moment gaan we uit van een uitzondering en gaat het om incidentele middelen.
Daarnaast heeft Breda recent een controle uitgevoerd waaruit gebleken is dat zij door jeugdzorgaanbieders zijn gefactureerd voor jeugdigen waar Drimmelen voor verantwoordelijk is. Conform het convenant woonplaatsbeginsel komen deze kosten alsnog voor rekening van Drimmelen (€ 28.000).
Naast de specifieke dure casus en de afrekening, blijkt een beperkte omissie in de indexering van de jeugdzorgkosten 2021 van toepassing. Tevens is in Q4 van 2020 een voorzichtige volumegroei zichtbaar, welke, met name voor verblijfszorg en jeugdbescherming, ook in Q1 2021 zichtbaar is. Juist verblijfszorg is relatief dure zorg. De groei is zichtbaar in aantal jeugdigen met een vorm van jeugdzorg, maar ook in een toename van de duur van de ingezette zorg. Waarschijnlijk is deze groei voor een groot gedeelte toe te wijzen aan de coronacrisis. Dit is echter niet één op één aan te tonen. Het lijkt niet realistisch om met de kosten samenhangend met de coronacrisis gerelateerde volumegroei, bovenop de taakstelling, binnen het begrote specialistische jeugdzorg budget te blijven. Per saldo betekent dit een voorgestelde verhoging van het budget in 2021 van € 280.000 en daarna € 180.000.
De taakstelling naar aanleiding van de taskforce jeugdzorg blijft uiteraard de ambitie. Conform de eerste kwartaalrapportage van de taskforce zijn de eerste effecten op inhoud al zichtbaar. In de NJN bepalen we of het daadwerkelijk realiseren van de (financiële) ambitie 2021 haalbaar is.
Het Rijk stelt extra incidentele middelen voor de jeugdzorg voor 2021 beschikbaar. Het gaat voor gemeente Drimmelen om afgerond € 450.000.
8a. Jeugdhulp - specialistische zorg/PGB
In 2020 is sprake geweest van een stijging van de uitgaven PGB Jeugdzorg tot € 357.000. Het budget 2021 bedraagt € 280.000. De prognose o.b.v. de cijfers van het eerste kwartaal 2021 zijn in lijn met 2020. Daarom hebben we het budget voor 2021 bijgesteld met € 65.000. Een betere sturing op PGB's maakt onderdeel uit van de Taskforce jeugdzorg en daarmee denken we de uitgaven op termijn te kunnen beperken.
Huisvesting JeugdzorgPlus
In de jaren 2016 t/m 2020 heeft VWS via een subsidieregeling zorg gedragen voor de financiering van de huisvesting van Jeugdzorg plus. Dit betrof een tijdelijke regeling om toe te werken naar een normatieve bekostiging van de huisvesting, ofwel 1 prijs per plek in de Jeugdzorg plus. In de meicirculaire 2016 zijn deze middelen vanaf 2021 aan het gemeentefonds toegevoegd, om vanaf 2021 met een normatieve huisvestingscomponent vanuit gemeenten te werken. Hierdoor nemen de kosten op het programma structureel met € 19.000 toe.
Continuiteitsregeling
De uitvoering van de Continuiteitsregeling voor jeugdzorgaanbieders 2020 is hoger uitgevallen dan begroot. Daarnaast is de regeling inmiddels verlengd en zal ook in 2021 naar alle waarschijnlijkheid door zorgaanbieders gebruik gemaakt gaan worden van deze regeling. Hierdoor zal het budget incidenteel met € 20.000 verhoogd moeten worden.
8b. Jeugdhulp - specialistische zorg/woonplaatsbeginsel
Vanaf 2022 wijzigt de systematiek waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor

de Jeugdzorg. De gemeenten dragen dan alleen nog de kosten voor de kinderen die zijn ingeschreven in de eigen gemeente. Dit speelt met name bij de verblijfszorg waarbij kinderen in een andere plaats zorg krijgen dan waar de ouders wonen. Door deze wijziging dalen naar verwachting de kosten waardoor Drimmelen middels de meicirculaire ook minder middelen krijgt. De budgetten zijn daarom hiermee verlaagd.

9. Onderwijs- Specifieke uitkering ventilatie in scholen

Het kabinet stelt 360 miljoen euro beschikbaar om schoolbesturen en gemeenten te helpen met aanpassingen aan het ventilatiesysteem. Het is een uitkering voor gemeenten om het binnenklimaat van bestaande schoolgebouwen te verbeteren. We hebben als gemeente voor twee scholen die gaan investeren in de aanpassing van het binnenklimaat een aanvraag ingediend. Deze aanvraag is gehonoreerd door het Rijk:

- Dongemondcollege Made: vanuit het Rijk is er een bijdrage van € 210.000 beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de luchtkwaliteit en de temperatuur in de lokalen van het Dongemond college in Made.
- De Lage Weide Made: vanuit het Rijk is er een bijdrage van € 135.500 beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de luchtkwaliteit en de temperatuur in de lokalen van basisschool De Lage Weide in Made.

Beide subsidies betalen wij door aan de schoolbesturen waardoor dit voor de gemeente budgettair neutraal is.

10. Onderwijs – Summerschool - Coronacompensatie

Kinderopvangorganisatie Kibeo wil in Drimmelen voor de peuters komende zomer de Summerschool organiseren. Vanwege de Coronacrisis hebben niet alle peuters het normale aantal uur voorbereiding op de basisschool genoten. Mede door de zomervakantie is er daarom een grote kans op stagnatie in de ontwikkeling van met name de VVE-doelgroepkinderen. Kibeo heeft goede ervaringen opgedaan vorig jaar met het organiseren en uitvoeren van deze Summerschool in andere gemeenten. Summerschool is gratis voor deelnemende ouders. Het Rijk subsidieert ca. 60%, aan de gemeente wordt het restant gevraagd, totaal een bedrag van € 6.000. Dit dekken we uit de gelden die we voor het vierde Coronasteunpakket ontvangen, waar voor kinderopvang een bedrag ad € 6.500 in zit.

11. Onderwijs – Groene schoolpleinen

In het kader van het promoten van groene schoolpleinen: Stichting De AmerkantOp en Stichting BEI hebben op boomfeestdag een mooi initiatief genomen om bomen te planten op het schoolplein van basisschool De Grienden in Lage Zwaluwe. Dit deden zij samen met kinderen van de school en met vertegenwoordiging vanuit het college. Wij willen stimuleren dat beide stichtingen hiermee doorgaan en ook de andere scholen benaderen. Deze aanpak heeft meerdere voordelen: we planten bomen, doen hiermee aan duurzaamheid en aan biodiversiteit, natuur en groen middels een vorm van overheidsparticipatie. Tevens wordt de jeugd betrokken en werken we zo aan het verder vergroenen van de schoolpleinen. De kosten voor de gemeente zijn incidenteel € 5.000.

12. Onderwijs - Leerlingenvervoer

We zien mogelijk extra en niet begrote uitgaven leerlingenvervoer aankomen voor vervoer hoogbegaafde kinderen naar voltijds HB-onderwijs in Prinsenbeek.

Dit als gevolg van een uitspraak van de Raad van State waardoor de ouders hierop mogelijk recht hebben.
De exacte kosten vanaf schooljaar 2021-2022 worden komende maanden inzichtelijk en wordt duidelijk of ze opgevangen kunnen worden binnen budget leerlingenvervoer of verwerkt moeten worden bij de Najaarsnota.

Thema Zorg voor kwetsbare burgers

13. WMO - Deeltaxi

In verband met Corona wordt minder gereisd met de Deeltaxi. De kosten voor het Deeltaxivervoer vallen daardoor lager uit dan begroot. RWB rekent in haar begroting voor komende jaren met een vervoersvolume van 80%. Omdat het onduidelijk is hoe lang het effect op het vervoersvolume aan zal houden, houden we een iets ruimere marge aan; wij gaan uit van een normaal volume vanaf 2023. Doordat minder gereisd wordt, zijn de inkomsten uit de ritbijdrage ook lager dan begroot. Het contract voor deeltaxivervoer is verlengd tot eind 2023. In 2023 vallen de kosten lager uit omdat de oude contractprijzen dan gelden. Vanaf 2024 verwachten we een stijging in de vervoerskosten als gevolg van de nieuwe aanbesteding.

14. Voortzetting pilot huiskamers - Coronacompensatie

Op 31 maart 2021 liep de pilot algemene voorziening voor dagbesteding (Huiskamers) van 1,5 jaar te einde. Een algemene voorziening is voor iedereen toegankelijk, zonder indicatie. Hierdoor willen we inwoners activeren en ondersteunen, eenzaamheid bestrijden en leefbaarheid verbeteren. En zo kan ook bespaard worden op Wmo-maatwerkvoorzieningen. Omdat door corona het effect van de Huiskamers niet te bepalen is, wordt de pilot met twee jaar verlengd.
Voor de voortzetting van de pilot is in 2021 € 45.814 nodig en in 2022 € 48.557. Deze middelen zijn beschikbaar vanuit het vierde steunpakket Corona (maartcirculaire): € 65.296 voor het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen en € 60.996 voor het extra begeleiden van kwetsbare groepen. De kosten 2021 worden gedekt uit het steunpakket. De kosten 2022 kunnen niet gedekt worden, omdat de coronacompensatie in 2021 wordt ontvangen. Hierdoor ontstaat er een voordeel van € 48.557 in 2021 en een gelijk nadeel in 2022. Doordat de Corona-gerelateerde lasten en baten als incidenteel worden beschouwd, hebben deze echter geen effect op het structurele begrotingssaldo.
De overige middelen voor bestrijden eenzaamheid en begeleiding kwetsbare groepen worden ingezet in overleg met de werkgroep eenzaamheid. Hiervoor wordt nog een voorstel gemaakt.

Thema Participatie door werk en maatschappelijke inzet

15. Re-integratie - Coronacompensatie

Het Rijk heeft in de decembercirculaire extra middelen toegekend voor re-integratie. Het betreft een aanvullend pakket (re-integratie Tozo) en een impuls re-integratie 2021 voor een totaalbedrag van € 19.269. Dit bedrag wordt ingezet voor ondersteuning en advies van het IMK (Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf) aan ondernemers, die vastlopen in hun bedrijf door corona.

16. Bijzondere bijstand - Coronacompensatie

In verband met Corona is een bedrag van € 8.416 toegevoegd aan het gemeentefonds voor de toename van de bijzondere bijstand. Het budget bijzondere bijstand is momenteel toereikend, maar de landelijke verwachting is

wel dat de aanvragen en de bijbehorende uitgaven zullen stijgen. Het verzoek is daarom om dit bedrag te oormerken voor bijzondere bijstand.

17. Goederenbank en St. Leergeld
Het college heeft in de vergadering van 20 april jl. besloten om extra gelden beschikbaar te stellen voor de verenigingen i.v.m. Corona. Dit geldt ook voor de Goederenbank de Baronie (€ 1.525) en Stichting Leergeld (€ 12.650). Voor deze organisaties was geen rijksregeling beschikbaar. Voorgesteld wordt deze incidentele kosten te dekken uit de resterende coronagelden 2020 en dus de Algemene reserve.

18. Schuldhulpverlening
Door de komst van de Corona zien we het aantal aanvragen schuldhulpverlening geleidelijk aan toenemen. Dit is een landelijke trend. We hebben daarom het budget voor 2021 bij geraamd. Op basis van het daadwerkelijke effect van corona en de maatregelen in het kader van de nieuwe wet schuldhulpverlening bezien we wat eventueel structureel nodig is.

19. Schuldhulpverlening - Coronacompensatie
In 2020 is via de decembercirculaire ruim € 12.000 ontvangen t.b.v. schuldhulpverlening, maar niet besteed. Daarom heeft de gemeenteraad op 25 februari 2021 besloten dit bedrag via de Voorjaarsnota voor 2021 beschikbaar te stellen en ook de voor dit doel in 2021 ontvangen middelen (ruim € 24.000) te oormerken. Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de resterende coronagelden 2020.
20. Maatschappelijke begeleiding statushouders
Ten behoeve van de maatschappelijk begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. ontvangt de gemeente via de meicirculaire in 2021 € 45.000. Het budget voor de maatschappelijke begeleiding hebben we hard nodig, juist omdat de inburgeraars een achterstand hebben opgelopen door corona. Niet alleen een leerachterstand, maar ook in participatie en integratie, waarvoor de maatschappelijke begeleiding juist zo belangrijk is. Daarnaast krijgt in de nieuwe wet de maatschappelijke begeleiding een andere vorm en willen we hier dit jaar al op gaan voorbereiden. Dit vraagt ook om extra budget. Voorgesteld wordt dit bedrag te oormerken zodat deze taak ook uitgevoerd kan worden.

21. Uitkeringen, loonkostensubsidie en beschut werken
Door een groei van het aantal aanvragen voor een uitkering is het de verwachting dat de uitgaven met € 23.000 stijgen.
Omdat in de meerjarenraming al rekening was gehouden met een stijging van de loonkostensubsidie is de structurele stijging beperkt tot € 8.000.
Tevens is het macrobudget die door de Rijksoverheid per gemeente beschikbaar wordt gesteld voor de betaling van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie in het kader van de Participatiewet, de IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (BUIG budget) lager vastgesteld vanwege een minder grote toename in de werkeloosheid dan eerder voorspeld. Voor Drimmelen betekent dit een structureel nadeel van € 27.000. In september vindt er weer een bijstelling van dit budget plaats.

Daarnaast neemt vanuit het Rijk de taakstelling voor Beschut Werken toe en wenst het college wachtlijsten voor beschut werken te voorkomen. Hierdoor is het noodzakelijk om het budget structureel € 26.000 te verhogen.

22. IOAW

De IOAW, een bijstandsuitkering voor mensen van 55 jaar en ouder, is een aflopende regeling. Bij eerdere raming is uitgegaan van een langzame afbouw van het huidige bestand. We hebben onverwacht toch te maken met beperkte instroom en daarom is het budget hierop bijgesteld.

23. Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)

Ten behoeve van de uitvoering van Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)
hebben de gemeenten via de maartcirculaire middelen ontvangen. De gemeente Drimmelen heeft voor uitvoering TONK incidenteel bijna € 52.000 ontvangen. Wij stellen voor deze middelen te oormerken en in te zetten voor inhuur van een tijdelijke casemanager Werk en Inkomen.

Thema Sport en bewegen

24. Zwembaden - afschrijvingstermijn

In 2020 is gebleken dat voor enkele deelkredieten de afschrijvingstermijnen aangepast moesten worden, omdat deze niet conform de nota waarderen en afschrijven waren. Per saldo neemt de afschrijvingstermijn toe waardoor de afschrijvingskosten met € 39.000 afnemen. Hierdoor wordt de jaarlijkse onttrekking uit de reserve kapitaallasten ook ruim € 8.000 lager.

25. BTW - sport

Vanaf 2020 is de BTW op de sportaccommodaties niet meer terug vorderbaar bij de Belastingdienst. Hiervoor worden de gemeenten gecompenseerd door het aanvragen van een Specifieke uitkering. Deze inkomsten zijn opgenomen in de begroting, maar is er helaas in de begroting 2021 onvoldoende rekening gehouden met niet terugvorderbare BTW waardoor de budgetten nu structureel verhoogd moeten worden.

26. Aanvulling op TVS vierde kwartaal 2020

De Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS)-regeling is bedoeld om de huur van een sportaccommodatie kwijt te schelden als deze accommodatie vanwege de coronamaatregelen niet door amateursportorganisaties gebruikt kon worden in het vierde kwartaal van 2020 (1 oktober tot en met 31 december 2020). Het college heeft besloten om niet enkel de huur van sportverenigingen voor 100% kwijt te schelden, maar ook de huur van cultuur en welzijnsverengingen 100% terug te betalen. Ook is besloten om de huurders van Den Domp en De Rietgors te compenseren. De rijkscompensatie voor gebruiksgebonden huur is 100% (bijv. het huren van een sportzaal per uur) en voor niet-gebruiksbondenhuur 45% (bijv. het huren van een voetbalveld voor een jaar). In totaal is er voor bijna € 90.000 aan huurpenningen kwijtgescholden door de gemeente waarvan ruim € 65.000 van het rijk terug is ontvangen. Hierdoor is het noodzakelijk om nu incidenteel ruim € 24.000 bij te ramen (verdeeld over de diverse thema's). Voorgesteld wordt deze incidentele kosten te dekken uit de resterende coronagelden 2020.

27. Compensatie exploitanten gemeentelijke accommodaties

Sinds oktober 2020 zijn gemeenschapshuizen en sporthallen gesloten. Dit is de tweede gedwongen sluiting in deze coronacrisis. De exploitanten zijn

commerciële huurders van de gemeentelijke accommodaties en hebben de afgelopen periode gebruik kunnen maken van de landelijke compensatieregelingen maar deze zijn niet altijd toereikend gebleken. De grootste kostenpost van de exploitanten gedurende de sluiting zijn de vaste lasten. Deze kosten zijn in grote mate afhankelijk van de grootte van het accommodatie.
Om tot een zo rechtvaardig mogelijke compensatie te komen, heeft het college besloten om € 7 per m2 van de accommodatie te compenseren. In totaal gaat dit over een bedrag van ruim € 85.000 wat voorgesteld wordt te betalen uit de resterende coronagelden 2020 (verdeeld over de diverse thema's).

Thema Sociaal culturele accommodaties

De thema’s Kunst en Cultuur en Sociaal Culturele accommodaties zijn beleidsmatig samengevoegd in de begroting 2021 maar cijfermatig niet. Dit is vanaf de Voorjaarsnota 2021 hersteld waardoor er nu beleidsmatig en financieel 5 thema’s zijn binnen dit programma.

28. Kunst – onderhoud

In 2021 wordt uitvoering gegeven aan de Motie Onderhoud Kunst! welke op 15 oktober 2020 door de Raad is aangenomen. Onderhoudswerk aan alle kunstwerken wordt door derden uitgevoerd en bedraagt € 18.000, inclusief stelpost voor renovatie van de raceauto.

28. Kunst – Nieuw kunstwerk

Bij de Najaarsnota 2020 is besloten een nieuwe reserve te vormen voor nieuwe kunstwerken. In 2021 wordt in samenwerking met Post NL een nieuw kunstwerk in Drimmelen geplaatst ter ere van 100 jaar Postboot in de Biesbosch. De kosten voor de gemeente Drimmelen bedragen € 7.000 en worden onttrokken uit de reserve Kunst.

Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

Financiële afwijkingen

Tabel 5.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

Algemene Dekkingsmiddelen		2021	2022	2023	2024	2025
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
1	Dividend Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	20 V	20 V	20 V	20 V	20 V
2	Gemeentefonds - decembercirculaire	194 V	11- N	13- N	14- N	
3	Gemeentefonds - Coronacompensatie	432 V				
4	Gemeentefonds - meicirculaire	1.110 V	859 V	541 V	313 V	209 V
5	Gemeentefonds - herverdeeleffect			204 V	272 V	272 V
6	Loonprijscompensatie					
	Loonprijscompensatie meicirculaire 2021	-	454- N	450- N	451- N	451- N
	Loonprijscompensatie septembercirculaire 2020	50 V	54 V	67 V	41 V	41 V
7	Invorderingskosten belastingen	17- N	8- N	8- N	8- N	8- N
8	Aanmaning- en dwangbevelkosten	20 V	20 V	20 V	20 V	20 V
9	Personeelskosten	112- N	182- N	206- N	206- N	206- N
10	Kapitaallasten software	38 V	22 V	19 V	78 V	51 V
	Diversen	11- N				
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		**1.724 V**	**320 N**	**192 V**	**66 V**	**52- V**

Verschuiving tussen programma's						
3	Gemeentefonds - Coronacompensatie	432- N				
Totaal verschuivingen tussen programma's		**432- N**	**-**	**-**	**-**	**-**

Mutatie reserves						
	1. Burger en bestuur		24 V			
	2. Openbare ruimte	390- N	20 V	20 V	20 V	20 V
	3. Ruime, wonen en economie	1.050 V				
	4. Sociaal domein	460 V	8- N	8- N	8- N	8- N
	Overhead					
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		**1.120 V**	**36 V**	**12 V**	**12 V**	**12 V**

Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**2.412 V**	**356 N**	**204 V**	**78 V**	**40- V**

Toelichting tabel 5.1 Financiële afwijkingen

1. Dividend Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
De dividenduitkering is gestegen van € 1,27 naar € 1,81 per aandeel (Drimmelen bezit er 36.426). Per saldo een voordeel van € 19.670.
Voorlopig moet dit bedrag als structureel worden aangehouden voor de komende jaren.

2. Gemeentefonds - decembercirculaire
Rijksoverheid heeft middels de decembercirculaire middelen ter beschikking gesteld zodat de gemeente inwoners en organisaties kan ondersteunen indien zij zijn getroffen door Corona. We stellen voor de middelen te oormerken voor Corona-ondersteuning: een extra jongerenwerker, gemeentelijk schuldenbeleid, gemeenteraadsverkiezingen 2021, ondersteuning ondernemers en extra budget bijzondere bijstand. Deze onderdelen zijn toegelicht bij de programma's 1 en 4.
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de jeugdhulp en krijgen hiervoor een budget. Een deel van dit budget bestaat uit geld voor kinderen met een voogdijmaatregel en voor 18+ers. Een aantal gemeenten ervaart een verschil tussen het budget dat zij op grond van de beleidsinformatie krijgt toegewezen en de werkelijke kosten voor voogdij en 18+.
Om de verschillende soorten problemen met de verdeling van het (historisch verdeelde) budget voor kinderen met een voogdijmaatregel en voor 18+ers op te lossen, is de compensatieregeling voogdij/18+ ingericht. Drimmelen heeft hiervoor in 2020 een aanvraag ingediend en op basis daarvan eenmalig een bedrag van € 184.000 ontvangen. Drimmelen raamt de middelen voor Jeugdzorg die noodzakelijk zijn; deze middelen worden dus niet geoormerkt voor Jeugd.

3. Gemeentefonds - Coronacompensatie
Via Rijk zijn Coronagelden ontvangen. Deze zijn ingezet voor bepaalde doelstellingen zoals toegelicht op de programma's.
4. Gemeentefonds - meicirculaire
De inkomsten gemeentefonds zijn o.b.v. de meicirculaire in 2021 hoger dan in de vorige circulaire werd aangegeven. Dit komt door een positieve afrekening BTW compensatiefonds doordat alle gemeenten gezamenlijk minder gedeclareerd hebben bij dit fonds. Dit heeft tevens een structureel effect van € 100,000.
Daarnaast zijn de aantallen waarop de overheid de omvang van het gemeentefonds bepaald gewijzigd. Samen is dit een voordeel van € 360.000.
Tevens ontvangt de gemeente € 448.000 voor de aanpak problematiek Jeugdzorg. Wij ramen de budgetten Jeugdzorg die nodig zijn waardoor dit nu een Algemeen dekkingsmiddel is. Samen met enkele kleine afwijkingen leidt dit tot een voordeel van € 812.000 in 2021. Naast deze € 812.000 ontvangt de gemeente nog € 299.000 voor nieuwe taken en wijzing van bestaande taken. Voorgesteld wordt deze bedragen te oormerken. Deze bedragen worden daarom op de programma's ook aan de kostenkant bijgeraamd.
Vanaf 2022 neemt het gemeentefonds minder toe, doordat de bedragen voor de Jeugdzorg en bommenregeling alleen voor 2021 gelden. Tevens is het accres lager door lagere rijksuitgaven (lagere afdrachten aan Europa, loon- en prijsontwikkeling en lage rentestand). Hierdoor heeft de meicirculaire vanaf 2023 zelfs een negatief effect op de begrotingssaldi.

Gemeentefonds	2021	2022	2023	2024	2025	
Meicirculaire	36.792.077	36.055.401	35.787.947	35.678.143	35.802.743	
Maartcirculaire/brief	35.681.726	35.196.458	35.246.953	35.365.610	35.593.822	
Mutatie gemeentefonds	**1.110.351**	**858.943**	**540.994**	**312.533**	**208.921**	
Te oormerken bedragen						
Loonprijscompensatie	-	453.793	450.347	450.559	450.559	AlgD
Wijziging woonplaatsbeginsel jeugdzorg	8.858	(55.635)	(55.635)	(55.635)	(55.635)	Progr 4
Wet Open Overheid	-	104.360	116.547	128.856	141.774	Overhead
Suppletie-uitkering Bommenregeling	211.883	-	-	-	-	Progr 1
Maatschappelijke begeleiding statushouders	45.030	-	-	-	-	Progr 4
Diverse kleine taakmutaties	33.023	58.503	48.998	45.733	38.516	
Totaal te oormerken bedragen	**298.794**	**561.021**	**560.257**	**569.513**	**575.214**	
Netto effect begroting	**811.557**	**297.922**	**(19.263)**	**(256.980)**	**(366.293)**	

5. Gemeentefonds - herverdeeleffect
Correctie herverdeling gemeentefonds n.a.v. actuele stand van zaken besluitvorming herverdeling.

6. Loonprijscompensatie
De begroting is, inclusief meerjarenraming, opgesteld op prijspeil 2021. In de meicirculaire wordt jaarlijks compensatie gegeven voor de loon- en prijsstijging. Om een reëel beeld te krijgen van de budgettaire ruimte 2022 en verder wordt daarom een stelpost opgenomen voor de loon- en prijscompensatie.
Bij de septembercirculaire 2020 is de loonprijscompensatie verhoogd. Doordat de begroting toe reeds grotendeels was opgesteld is deze verhoging als stelpost opgenomen. Nu er op dit moment meer zicht is op de budgetten, heeft bijstelling van budgetten plaatsgevonden en kan de stelpost vervallen.

7. Invorderingskosten belastingen
In 2021 lopen een aantal geschillen die zorgen voor incidentele kosten voor juridisch advies en advocaatkosten. Daarnaast zijn er hogere structurele uitvoeringskosten van de deurwaarder i.v.m. de groei van de invorderingsproblemen.

8. Aanmaning- en dwangbevelkosten
Opbrengsten aanmaning- en dwangbevelkosten werden voorheen niet zichtbaar gemaakt in de exploitatie.

9. Personeelskosten
De totale mutatie van personeelskosten bestaat uit de onderstaande onderdelen.

	2021	2022	2023	2024	2025
Omzetting naar formatie	452.622	452.622	452.622	452.622	452.622
Diverse afwijkingen	77.565	53.095-	53.095-	53.095-	53.095-
Totaal afwijking personeelskosten	**530.187**	**399.527**	**399.527**	**399.527**	**399.527**

De personeelskosten zijn als volgt naar de programma's doorbelast.

	2021	2022	2023	2024	2025
Burger en Bestuur	44.148	18.617	5.829-	5.829-	5.829-
Sociaal domein	16.857	16.803	16.803	16.803	16.803
Overhead	356.744	182.590	182.590	182.590	313.250
Alg.dekkingsmiddelen	188.438	257.518	281.964	281.964	281.964
Alg.dekkingsmiddelen: Indexering	76.000-	76.000-	76.000-	76.000-	76.000-
Totaal afwijking personeelskosten	**530.187**	**399.527**	**399.527**	**399.527**	**530.187**

10. Kapitaallasten Software
Door verschuiving van een aantal vervangingsinvesteringen zijn de kapitaallasten gewijzigd. Zie bijlage 2 Investeringsprognose.

Overhead

Financiële afwijkingen

Tabel 6.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

Overhead		2021	2022	2023	2024	2025
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
1	Gemeentehuis: Beveiliger avondopenstelling	6- N				
2	Automatisering: Omgevingswet verschuiving budgetten	85- N	65- N	65- N	65- N	65- N
3	Automatisering: Waarderen naar oppervlakte	65- N				
4	Automatisering: Informatievoorzieing	65- N				
5	Automatisering: Onderhoud kernapplicaties	175- N				
6	Automatisering: Personele uitbreiding	52- N				
7	Automatisering: Dekking formatie Middelen	12 V	12 V	12 V	12 V	12 V
8	Financiële administratie: Dekking formatie Middelen	9 V	9 V	9 V	9 V	9 V
9	Financiële administratie: Dekking formatie ConcernControl	15 V	15 V	15 V	15 V	15 V
10	Financiële administratie: bankkosten	8- N	8- N	8- N	8- N	8- N
11	Financiële administratie: Doorontwikkeling cluster financiën	40- N				
12	Facilitaire zaken: Minder benodigde meters analoog archief	8 V	8 V	8 V	8 V	8 V
13	Overige personeelslasten: Vervanging gemeentesecretaris	131- N				
14	Communicatie - Publicatie beleidsregels	2- N	33- N	3- N	3- N	3- N
15	Communicatie - Beeldmateriaal	-	10- N	10- N	10- N	10- N
16	Dekking formatie backoffice	12 V	12 V	12 V	12 V	12 V
17	Afschrijvingen	32 V				
18	Wet Open Overheid (meicirculaire)	-	104- N	117- N	129- N	142- N
19	Diversen	4- N	4- N	4- N	4- N	4- N
20	Verschuivingen uren DenO	48- N				
21	Verschuivingen uren Middelen	145- N	152- N	152- N	152- N	152- N
22	Verschuivingen uren ConcernControl	38- N	38- N	38- N	38- N	38- N
Totaal Overhead		**775- N**	**358- N**	**340- N**	**352- N**	**365- N**

Verschuiving tussen programma's						
2	Omgevingswet: verschuiving budgetten van programma 3	85 V	65 V	65 V	65 V	65 V
16	Dekking formatie backoffice	12- N	12- N	12- N	12- N	12- N
19	Verschuivingen uren DenO	48 V				
20	Verschuivingen uren Middelen	11 V	15 V	15 V	15 V	15 V
21	Verschuivingen uren ConcernControl	6- N				
Totaal verschuivingen tussen programma's		**125 V**	**67 V**	**67 V**	**67 V**	**67 V**

Totaal Overhead na dekking	**650- N**	**291- N**	**273- N**	**285- N**	**298- N**

Toelichting tabel 6.1 Financiële afwijkingen

1. Gemeentehuis: beveiliger avondopenstelling
Er wordt tijdens de avondopenstelling een beveiliger ingehuurd die ook een BHV certificaat heeft. Met de nieuwe aanbesteding wordt verwacht dat andere beveiligingskosten zullen dalen waardoor deze kosten alleen voor 2021 zijn opgenomen.
2. Automatisering: Omgevingswet verschuiving budgetten
Zie toelichting programma 3 punt 10.
3. Automatisering: Waarderen naar oppervlakte
In 2020 is gestart met het project waarderen op oppervlakte. Conform Wet WOZ dient uiterlijk met ingang van 2022 de waarde vaststelling voor de Wet WOZ plaats te vinden (grondslag) op basis van m2 in plaats van m3. Bij de oorspronkelijke raming projectkosten werd uitgegaan van landelijke kengetallen. Gebleken is dat de gebruikte kengetallen voor het woningbestand binnen onze gemeente beperkt opgaan. Hierdoor is vertraging opgelopen en is er meer budget nodig voor de uitvoering en kwalitatief volwaardige afronding van dit project. De extra kosten worden geraamd op € 65.000. De huidige stand van zaken (april 2021) is dat nog van 2.493 vrijstaande woningen en 107 etagewoningen de oppervlakte (m2) bepaald dient te worden. Van 8.717 woningen is dit klaar. Voor de "rij- en hoekwoningen" is de berekende oppervlakte al gebruikt voor de WOZ-waardepeildatum 1-1-2020. Dit is de grondslag voor de waarde vaststelling en heffing belastingkohier 2021.
Er zijn een aantal factoren die hebben geleid tot de vertraging die is ontstaan
1. Gelijktijdige bestandsoptimalisatie en
2. Meer gebruik maken van bouwtekeningen
Ad. 1 Vooraf was al bekend dat ons objectenbestand kwalitatief nog niet optimaal was: Ontbrekende bouwwerken in met name het achtererfgebied van de woningen. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat het overgrote deel van deze bouwwerken vergunning vrij is en dat deze uiteindelijk enkel inzichtelijk worden via mutatiesignalering op basis van met name luchtfoto's. Deze "nieuwe" bouwwerken moeten in de diverse administraties (BAG-WOZ) uiteraard ook bijgewerkt worden. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de vaste bezetting/eigen medewerkers waardoor zij slechts een beperkte bijdrage hebben kunnen leveren aan het project. Bij de oorspronkelijke planning van dit project was er met deze bijdrage wel rekening gehouden wat uiteraard ook gevolgen heeft voor de doorlooptijd.
Ad. 2 Daarnaast is veelvuldiger en noodzakelijk meer gebruik gemaakt van beschikbare bouwtekeningen hetgeen arbeidsintensiever is. Met langere doorlooptijden voor de definitieve verwerking van de aanpassingen etc.
Binnen het project overgang naar gebruiksoppervlakte is gekozen voor kwaliteit. Hetgeen in het belang is van onze burgers en bedrijven. Deze keuze heeft uiteraard eveneens de doorlooptijd verlengd maar de actualiteit en de kwaliteit van het objectenbestand binnen de gemeente Drimmelen maken hierdoor een enorme sprong voorwaarts.
Volgens planning wordt dit project rond de zomervakantie 2021 afgerond en opgeleverd. Onze partner Tog Nederland BV gaat hier vervolgens verder mee aan de slag ter verwerking, opstellen modellen etc. voor de taxaties ed. In 2022 zijn dan, zoals gepland en vereist, alle objecten getaxeerd op oppervlakte naar

de waarde peildatum 1-1-2021. Ten behoeve van het rechtmatig kunnen opleggen van het belastingkohier ozb 2022 op basis van kwalitatief goed onderbouwde waarde vaststelling welke op voorhand nog getoetst en gecontroleerd worden door de waarderingskamer (toezichthouder uitvoering Wet WOZ).

4. Automatisering: Informatievoorziening

Vanwege langdurige onderbezetting binnen cluster Informatievoorziening (ontbreken I-adviseur en/of projectleider informatievoorziening en functioneel beheerders) is de werkvoorraad dermate opgelopen dat dit inmiddels leidt tot stagnatie in de noodzakelijke implementatie van nieuwe systemen, vervangen/afstoten van verouderde systemen en de advisering, marktverkenning en dergelijke over mogelijke aanschaf en implementatie van nieuwe systemen. Daarnaast leidt de uitvoering van het vastgestelde Ambitieplan Dienstverlening en Informatievoorziening hierdoor eveneens vertraging op. Via een tijdelijke maatregel (inhuur ondersteuning I-advies en projectleider Informatievoorziening) wordt voorgesteld om externe expertise/ondersteuning in te huren om deze werkvoorraad terug te brengen tot aanvaardbare proporties; ter voorkoming dat de -digitale- bedrijfsvoering en noodzakelijke ontwikkeling verder in het gedrang komt. Een bedrag van € 65.000 wordt hiervoor noodzakelijk geacht.

5. Automatisering: Onderhoud kernapplicaties

Om de genoemde problematiek, noodzakelijk groot onderhoud aan de belangrijke kernapplicaties binnen de organisatie (met name de meest cruciale onderdelen van ons digitale “wagenpark”: Corsa, Civision, Neuron, Suite Sociaal Domein, I-Burgerzaken) het hoofd te bieden is een ICT Taskforce in het leven geroepen. De opdracht aan de Taskforce is om de basis op orde te brengen. Op hoofdlijnen ziet dat er als volgt uit:

1. Inventariseer de problematiek op het gebied van de infrastructuur
2. Inventariseer de problematiek op het gebied van software en koppelingen tussen verschillende applicaties
3. Kom met verbetervoorstellen en draag zorg voor implementatie inclusief de overdracht aan een volwassen beheerorganisatie.

Gezien de urgentie van een deel van de problematiek is de Taskforce reeds gestart. De manier van werken kan misschien wel het best omschreven worden als: “Er wordt aan de weg gewerkt terwijl er ook verkeer overeen gaat”. De “winkel blijft immers open” en de dagelijkse dienstverlening moet gewoon doorgaan. Dat maakt het ook complex. Met name wordt eveneens aandacht gegeven aan het optimaal functioneren en “aan staan” van noodzakelijke en beschikbare koppelingen tussen diverse software pakketten ten behoeve beschikbaarheid, functioneel optimaal werkend en in lijn met de ingezette en verdergaande digitalisering.

Voor het realiseren van onderzoek, analyse, uitvoering en implementeren van alle verbetermaatregelen, in samenwerking met gemeente Breda en de diverse softwareleveranciers/ondersteuning, wordt een bedrag geraamd van € 175.000 incidenteel (zowel personele inzet als technische kosten).

6. Automatisering: Personele uitbreiding

De personele uitbreiding bestaat uit een nieuwe Informatieadviseur en een administratief/secretarieel medewerker.

7/8. Dekking formatie Middelen
Bij afdeling Grondgebied was 0,5 fte ondergebracht voor functioneel beheer Squit20/20. In lijn met het besluit om alle functioneel beheerders van kernapplicaties bij afdeling Middelen (team gegevensbeheer) onder te brengen, is voor noodzakelijk functioneel beheer van de kernapplicaties Squit20/20, het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO), de Suite Sociaal Domein en beheer en coördinatie Office365, een functioneel beheerder aangesteld. Een halve fte wordt ingevuld door het budget van afdeling Grondgebied. De overige salariskosten worden deels gedekt uit het budget automatisering en deels uit het budget financiële administratie.
9. Financiële administratie: Dekking formatie ConcernControl
Gedeeltelijke dekking van de vacature ten behoeve van een medewerker CISO en interne controle. Het andere gedeelte wordt gedekt uit de openstaande vacatureruimte.
10. Financiële administratie: Bankkosten
De bankkosten die gepaard gaan met de invorderingen zijn voorheen niet apart begroot.
11. Financiële administratie: Doorontwikkeling cluster financiën
Het vakgebied Financiën is momenteel behoorlijk in ontwikkeling. Qua focus/aandachtsgebieden, prioritering en technologische ontwikkelingen (o.a. verdere digitalisering) en mogelijkheden.
Technologie kan helpen om de financiële functie betere kwaliteit te laten leveren tegen lagere kosten. Betere kwaliteit in de betrouwbaarheid van broninformatie (één versie van de waarheid), minder fouten en uitval, slimmere processen (data-analyse in plaats van steekproeven) en betere sturingsinformatie (actueel, voorspellend en visueel). Dit stelt de financiële functie in staat om steeds meer een business partner te worden van de organisatie. Er treedt een verschuiving op in de rol van de financiële functie door een deel van het werk te automatiseren. Werkzaamheden zoals het verwerken van transacties, het opstellen van rapportages en het uitvoeren van controles zullen (deels) overgenomen worden door technologie en in ieder geval aanzienlijk minder tijd kosten. De ruimte die dit creëert, kan worden benut ten behoeve van werkzaamheden die meer waarde toevoegen aan de organisatie. De mogelijkheid om met nieuwe datavisualisatie- en analysetechnologie waardevolle sturingsinformatie te creëren, trends in beeld te brengen en betere voorspellingen te doen versterken deze ontwikkeling.
Voor de in te zetten doorontwikkeling van het cluster Financiën (training, opleiding, herschikking van taken, toedeling nieuwe taken evenals implementatie van nieuwe digitale tooling zoals Power BI (rapportagemodule voor regelmatiger informeren over financiële positie) en uitbreiding Pepperflow (aanvullende modules) wordt een bedrag geraamd van € 40.000 incidenteel.
1. Trainingen (on the job), opleidingen, coaching € 15.000
2. Aanschaf, implementatie en ondersteuning modules, opstellen rapportages € 7.500
3. Overige kosten doorontwikkelplan Financiën (o.a. contractbeheer) € 7.500
4. Training en opleiding -nieuwe- budgethouders € 10.000.
12. Facilitaire zaken: Minder benodigde meters analoog archief
Door digitalisering dragen we minder meters analoog archief over aan het regionaal archief.

13. Vervanging gemeentesecretaris
In verband met de uitval van de gemeentesecretaris en vervanging komen er dubbele salariskosten voor een deel van 2021.
14. Communicatie – Publicatie beleidsregels
We zijn vanaf juli 2021 verplicht om de beleidsregels bekend te maken op Overheid.nl. In 2022 moeten ook alle bestaande beleidsregels bekend gemaakt worden. Hieraan zitten structurele verbonden van € 3.200 per jaar voor de nieuwe beleidsregels, in 2022 zullen we een inhaalslag moeten uitvoeren m.b.t.. de bestaande beleidsregels waardoor de kosten in 2022 hoger zijn.
15. Communicatie - beeldmateriaal
Er is steeds meer behoefte aan kwalitatief beeldmateriaal, zowel bewegend beeld als fotografie en ook aan infographics. We zetten het ook in voor niet direct projectgebonden communicatie-uitingen (bijvoorbeeld voor het college) via social media en de website. We kiezen er vaak voor dit extern te beleggen. Vanwege de kwaliteit in de eerste plaats, maar ook omwille van de tijd. Kwaliteit kost tijd. Opnames maken. Editen, renderen kost vele uren die niet aan andere urgente zaken kan worden besteed. Daarom stellen we voor het budget dat we hier al twee jaar voor inzetten, € 10.000 per jaar, structureel te maken ingaande 2022.
16. Dekking formatie backoffice
Ten behoeve van de vervanging aan de receptie bij vakantie en ziekte is er vacatureruimte omgezet in inhuurbudget. Op basis van ervaring van de laatste jaren blijkt dat er minder inhuurbudget nodig is en meer vast formatie en wordt een deel van het inhuurbudget dus weer omzet.
17. Afschrijvingen
Verschuiving van kredieten van 2020 naar 2021 resulteert in lagere afschrijvingen.
18. Wet Open Overheid
Via de meicirculaire ontvangen de gemeenten middelen om de Wet Open Overheid (WOO) in te kunnen voeren. Tegenover deze inkomsten worden op dit programma de daarmee samenhangende kosten geraamd.
De Wet Open Overheid (WOO) beoogt de overheid transparanter te maken. Invoering van de WOO heeft behoorlijke wat consequenties voor de gemeentelijke organisatie. Zo moeten systemen verbeterd worden, medewerkers opgeleid worden en processen en de organisatie aangepast worden. Hiervoor zijn de incidentele middelen die door het rijk beschikbaar gesteld worden bestemd. De structurele middelen die het rijk beschikbaar stelt zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.
19. Diversen
Diverse kleine correcties.
Urenmutaties
Door het invullen van vacatures vinden er correcties plaats op de urenramingen.

Paragrafen

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze risicoparagraaf geven we inzicht in ontwikkelingen of gebeurtenissen die een bedreiging (kunnen) vormen voor het realiseren van de beleidsdoelstellingen uit de begroting 2021. Of de financiering daarvan. We staan stil bij de nu bekende risico's en daarbinnen de 10 grootste risico's. Daarna geven we een beeld van het financieel effect van het optreden van de risico's en het weerstandsvermogen dat nodig is om dat financieel effect af te dekken.

Inventarisatie van de risico's

Risicokaart

Drimmelen heeft van 75 ontwikkelingen of gebeurtenissen vastgesteld dat zij bedreigend (kunnen) zijn voor de doelrealisatie uit de begroting 2021. De kans dat deze risico's optreden is verschillend. En ook in het financieel gevolg van dat optreden verschillen de risico's van elkaar.

Tabel Par.A-1

Gevolg						
x > € 500.000	3	2	3			
€ 250.000 < x < € 500.000	2	2	4			
€ 100.000 < x < € 250.000	3	3	7	1	2	
€ 25.000 < x < € 100.000	3	4	6	8	2	
x < € 25.000	5	2	8	3	2	
Geen financiële gevolgen						
	10%	30%	50%	70%	90%	**Kans**

Het merendeel van de risico's (44) bevindt zich in de 'veilige', groene zone. De kans dat deze risico's optreden in combinatie met het financieel gevolg dat dan veroorzaakt wordt is relatief beperkt. De andere risico's (31) vallen in de oranje categorie. De kans dat deze risico's zich voor gaan doen is wat groter en ook het effect zal in dat geval negatiever zijn.
Op dit moment is ingeschat dat zich geen gebeurtenissen of ontwikkelingen in de zwaarste, rode categorie voor gaan doen. Het gaat dan om risico's waarvan de kans op het ontstaan minimaal 70% is en de schade in dat geval minimaal € 250.000 per gebeurtenis is.

Risico top 10

De geïdentificeerde risico's zijn gerangschikt op de mate waarin een risico invloed heeft op het totale risicoprofiel van de gemeente Drimmelen. Daarvan zijn de tien grootste risico's afgeleid.

Tabel
Par.A-2

Risico top 10						
Progr.	**2021 VJN**	**2021 begroting**	**2020 rekening**		**2021 Kans**	**2021 Invloed**
3	1	1	1	Dijkverzwaring van de Mark	50%	6,87%
2	2	2	2	Nadelige gevolgen klimaatverandering. Overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte.	50%	6,85%
4	3	*	3	Landelijke herverdeling van Buig budget	50%	5,67%
4	4	3	5	Overschrijding krediet renovatie zwembaden	50%	4,11%
4	5	4	4	Garantstelling verlenen aan Stichting de Wijngaerd	30%	4,09%
4	6	*	6	Noodzakelijke aankoop de Rietgors	25%	4,02%
3	7	*	7	Budget Buig niet voldoende voor bijstandsuitgaven	70%	3,81%
3	8	*	8	Precario kan mogelijk niet geheel worden geïnd	50%	3,48%
4	9	*	9	Insolventie van BOEI i.r.t. Sociaal Cultureel Dorpshart Made	5%	3,47%
2	10	*	*	Essentaksterfte	10%	3,24%

* = Dit risico is nieuw opgenomen of behoorde niet tot de risico top 10

Bij de jaarstukken 2020 heeft het college de raad voor het laatst over het risicoprofiel van de gemeente geïnformeerd. Sindsdien is er één nieuw substantieel risico geïdentificeerd, namelijk het risico dat de gemeente een groot deel van het areaal aan essen vanwege een schimmelziekte moet kappen en vervangen. De gemeente schat de kans van optreden op 10% in en de maximale schadelast bij kap van het volledige areaal bedraagt ca. € 0,8 miljoen. Dit risico heeft een aandeel van 3,24% in het totale risicoprofiel van de gemeente.
De Corona-pandemie werpt ook voor gemeenten de vraag op of gederfde inkomsten en meerkosten in voldoende mate door het Rijk worden gecompenseerd. Bij het opmaken van deze Voorjaarsnota lijkt dat nog altijd het geval. Het college verwijst u voor meer informatie naar de Corona-paragraaf bij deze Voorjaarsnota.

Financieel effect

Met het optreden van de tien grootste risico's loopt Drimmelen in financiële zin een risico van € 8.960.000 (begroting € 5.526.000). Voor het financieel afdekken van het gelijktijdig optreden van álle risico's is een bedrag van € 19.320.000 nodig (begroting € 13.324.000).
Verder is het voor 90% zeker dat alle risico's afgedekt kunnen worden met een bedrag van € 4.474.000 (begroting € 3.296.000). Dit zekerheidspercentage van 90% is leidend in het risicomanagement van de gemeente Drimmelen.

Weerstandscapaciteit

Het bovenstaande betekent dat het risicoprofiel van de gemeente in zekere mate is verzwaard ten opzichte van de begroting 2021. Die verzwaring is te wijten aan de identificatie van risico's die bij de begroting nog niet waren geïdentificeerd

zoals de essentaksterfte, een mogelijke aankoop door de gemeente van sporthal De Rietgors en het overnemen van aflossings- en renteverplichting bij insolventie van BOEi. Daarnaast is het beeld van risico's die verbonden zijn aan de Coronacrisis gecompleteerd. Denk daarbij aan een toekomstige groei van het aantal bijstandsgerechtigden.
Nu is een weerstandscapaciteit van € 4.474.000 nodig. De beschikbare weerstandscapaciteit is begroot op € 13.840.000. Het weerstandsratio (beschikbare weerstandscapaciteit versus benodigde weerstandscapaciteit) bedraagt dan 3,1. Begroot is een weerstandsratio van 4,2. De weerstandsratio is dus t.o.v. de begroting gedaald. Zoals uit de volgende tabel blijkt laat een ratio van 3,1 zich echter nog altijd als uitstekend kwalificeren.

Tabel Par.A-3

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

In het managen van haar risico's streeft Drimmelen conform haar nota Risicomanagement en weerstandvermogen een weerstandsratio van minimaal 1 met de kwalificatie voldoende na.

H. Corona

Inleiding

De uitbraak van COVID-19 bracht gemeenten er toe om in hun jaarstukken over 2020 een aparte Corona-paragraaf op te nemen. Ook in 2021 heeft het virus nog pandemische vormen aangenomen, met ingrijpende gevolgen voor de lokale samenleving en de gemeentelijke organisatie. Het college maakt daarom opnieuw gebruik van een Corona-paragraaf om de gemeenteraad over die gevolgen te informeren.

Algemeen

De uitbraak van COVID-19 heeft veel Nederlanders en sectoren getroffen. Om de financiële gevolgen van de uitbraak te beperken, stelt het kabinet vanaf maart 2020 compensatieregelingen beschikbaar gesteld waar gedupeerden een beroep op konden en kunnen doen. De uitvoering van enkele regelingen is aan gemeenten overgedragen. Zoals de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) die op 1 maart 2021 van kracht is geworden.
COVID-19 trof ook de gemeenten zelf. Gemeenten derven inkomsten of worden geconfronteerd met meerkosten. Sinds juni 2020 heeft het kabinet vier financiële steunpakketten voor medeoverheden (provincies, gemeenten en waterschappen) vrij gegeven.

Korte termijneffecten op de gemeente

Het verloop van het Corona-virus, de daarop afgestemde maatregelen van het kabinet en onzekerheden in het vaccinatieprogramma zorgen voor onzekerheid bij inwoners, organisaties en ondernemers. Het toeristisch-recreatief profiel van Drimmelen maakt dat veel mensen en bedrijven in deze sector hun reserves hebben moeten aanspreken.
Het kabinet heeft – ook in demissionaire vorm – besloten om compensatiemaatregelen voor getroffen sectoren te continueren of nieuw noodzakelijke vormen van compensatie af te kondigen. Daar waar voorliggende landelijke voorzieningen tekort schieten, heeft het college oog voor nijpende situaties.
De inzet op beheersing van het Coronavirus maakt dat er slechts beperkte mogelijkheden zijn om fysieke bijeenkomsten te organiseren. Dit vraagt nog altijd om het organiseren van alternatieve, vaak digitale vormen van burgerparticipatie of -consultatie bij de voorbereiding en de uitvoering van beleid. Bij de programma's is specifiek aangegeven in welke mate COVID-19 zorgt voor een vertraging van het beleid zoals het college dat in de begroting heeft voorzien.

Verwachte lange termijneffecten op de gemeente

Het college was en is terughoudend in het zich uitlaten over de verwachte lange termijneffecten voor de lokale samenleving. Veel hangt af van het mutatiemechanisme van het virus, het verloop van het vaccinatieprogramma, de

veerkracht van de getroffen sectoren en de continuïteit van de steunpakketten van het Rijk.
Voor wat betreft de werking van het gemeentelijk apparaat zijn er voorbereidingen getroffen voor een nieuw evenwicht. Een evenwicht waarin (samen)werken op het gemeentehuis zal worden gecombineerd met (samen)werken vanuit de thuissituatie.
De financiële compensatie van het kabinet voor gemeenten blijkt tot op heden voldoende om gederfde inkomsten en meerkosten ten gevolge van COVID-19 te dekken.

Visie op genomen en te nemen maatregelen en activiteiten

Ambtenaren en collegeleden staan de lokale gemeenschap bij in het hoofd bieden aan de Coronacrisis. Zij bieden steun, adviseren en verwijzen naar de steunmaatregelen van het kabinet daar waar die niet voldoende bekend zijn.
Het college is van mening dat die steunpakketten van het Rijk in belangrijke mate tegemoet komen aan de financiële noden van sectoren die door COVID-19 zijn getroffen. Tegelijkertijd is het college alert op specifieke situaties waarin voorliggende landelijke voorzieningen tekort schieten.

Totaal van de financiële effecten

Zoals hiervoor is aangegeven lijken de steunpakketten van het Rijk in algemene toereikend om de gederfde inkomsten en meerkosten van de gemeente Drimmelen af te dekken.
In maart van dit jaar heeft het Rijk een vierde steunpakket afgekondigd. Dit pakket voorziet in een totaalbedrag van € 297.499
• Voor het coronaproof programmeren van kleinschalige activiteiten op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding;
• Voor het benaderen van jongeren in bepaalde risicogroepen;
• Om de mentale weerbaarheid van de jeugd te versterken;
• Voor het organiseren van activiteiten om de mentale weerbaarheid van jongeren te versterken, door inzet op meer mogelijkheden tot ontmoeting in (tijdelijk onbenutte) ruimten zoals bibliotheken, buurthuizen, wijkcentra, sporthallen en evenementenhallen beter en veilig te benutten voor sociale en ondersteuningsactiviteiten;
• Voor het uitvoeren van de TONK-regeling in het 1e kwartaal;
• Voor de hogere kosten van de afvalverwerking als gevolg van het thuiswerken;
• Voor het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen;
• Voor het extra begeleiden van kwetsbare groepen;
• Om een bepaalde groep ouders die kosten hebben gemaakt voor kinderopvang tijdens de sluiting van de opvang van 16 december tot 8 februari te compenseren.
In het voorjaar nam het college enkele besluiten tot het lokaal inzetten van dit vierde steunpakket en van de delen uit het derde steunpakket uit december 2020 die voor 2021 waren bedoeld.

Totaal van de risico's

De gemeente houdt haar risicoprofiel actueel. Dat geldt ook voor risico's die inherent aan COVID-19 zijn. Die risico's zijn gebaseerd op het verwachte nadelige effect van COVID-19 op de langere termijn. Voorlopig worden de volgende risico's onderkend:
• Financiële bijdrage aan verbetering ventilatie schoolgebouwen;
• Onvolledige financiering door het Rijk van inhaal- of meerzorg in het sociaal domein;
• Onvolledige financiering door het Rijk van een stijgend aantal aanvragen om (bijzondere) bijstand;
• In de plaats stelling bij afgegeven borgstellingen t.g.v. de BNG omdat de leningnemer niet meer aan haar rente- en aflossingsverplichtingen kan voldoen;
• Extra financiële bijdrage aan GGD.
Deze risico's zijn in de risicomanagementtool (Naris) gekwantificeerd in termen van maximale schadelast en kans van optreden. Op deze wijze maken zij onderdeel uit van de beoordeling of het weerstandsvermogen van de gemeente voldoende omvang heeft om tegenwicht te bieden aan weerstandsvermogen dat volgens de risicobeoordeling nodig is.

Inzet van de ambtelijke organisatie op het Corona-dossier

De ambtelijke inzet op het Corona-dossier kent meerdere uitingsvormen. Zo zijn de beleidsmedewerkers Openbare orde en veiligheid op het dossier actief, is in maart 2020 eerder genoemd crisisteam gevormd, voeren de vakspecialisten steunmaatregelen uit die aan de gemeente zijn toevertrouwd, zien financieel specialisten toe op een volwaardige aanspraak op de steunpakketten voor de gemeente zelf en letten interne controle-functionarissen op het voorkomen van oneigenlijk gebruik en misbruik van regelingen.
Begin 2021 heeft het management team geïnventariseerd op welke taakvelden er sprake was van aanhoudende drukte door de combinatie van het Corona-dossier met regulier werk. Die inventarisatie maakte duidelijk dat dit met name op taakvelden gerelateerd aan het sociaal domein het geval was en is.

Verwachtingen voor 2021

Het kabinet heeft een vaccinatieprogramma ingesteld dat Nederlanders tegen COVID-19 moet beschermen. Het vaccinatieprogramma biedt Nederland een weg naar een genormaliseerde, maar op sommige punten anders ingerichte samenleving. Een samenleving waarin getroffen sectoren en inwoners hopelijk voldoende veerkracht hebben om te herstellen van de emotionele, fysieke en financiële schade die zij opgelopen hebben.
Voor de gemeentelijke organisatie zal ook een andere inrichting gelden. De bestaande mogelijkheden om thuis te werken zullen gecombineerd worden met een parttime terugkeer op de fysieke werkplek in het gemeentehuis. Digitale overleg- en vergadervormen zijn effectief gebleken en daarom blijven bestaan.
Het college heeft het vertrouwen dat ook een nieuw kabinet oog zal hebben voor het voldoende compenseren van gederfde inkomsten en meerkosten van getroffen sectoren en gemeenten zelf. Maar sluit de ogen niet voor het gegeven dat de miljardensteun van nu een rekening voor de toekomst oplevert.

Bijlagen

1. Begrotingswijziging

1. Begrotingswijziging

In onderstaand overzicht zijn de negatieve bedragen per saldo lagere uitgaven dan begroot (dus voordelen) en zijn de positieve bedragen per saldo hogere uitgaven (dus nadelen). De tabel is een recapitulatie van de afwijkingen zoals vermeld in de programma's.

Programma's		Saldo lasten en baten				
		2021	2022	2023	2024	2025
1.	Burger en bestuur	199.959	25.954	1.554	1.614	1.726
2.	Openbare ruimte	324.155-	61.188	25.925	25.925	25.925
3.	Ruimte, wonen en economie	662.347	83.813-	88.191-	102.877-	107.897-
4.	Sociaal Domein	1.375.671	447.138	285.835	423.193	404.919
O.	Overhead	775.242	357.631	339.818	352.127	365.045
	Algemene dekkingsmiddelen / bedrijfsvoering	1.723.885-	319.995-	192.266-	66.270-	51.590
	Reserves	1.119.935-	36.414-	11.968-	11.968-	11.968-
	Totaal generaal programma's - Saldo	**154.755-**	**451.688**	**360.707**	**621.744**	**729.340**

2. Investeringsprognose 2022 - 2026

2. Investeringsprognose 2022 - 2026

Investeringsprognose 2022-2026

In de vastgestelde begroting 2021 e.v. zijn de kapitaallasten van de investeringsprognose opgenomen.
Door allerlei oorzaken kunnen de investeringen zijn aangepast. Te denken valt aan: aangepaste ramingen (indexeringen), ramingen zijn concreter gemaakt (o.b.v. voortschrijdend inzicht), investeringen vanuit lopend jaar 2021 zijn doorgeschoven (om diverse redenen) e.d.
In de tabellen is in de kolom “Status” aangegeven of dat de investeringen ongewijzigd zijn (ten opzichte van eerder vastgestelde prognose), nieuw zijn opgenomen of het aanpassingen betreft qua ramingen hetzij verschuivingen in de tijd.
De financiële effecten van deze mutaties en de toelichtingen zijn -indien van toepassing- op ieder afzonderlijk programma toegelicht. Deze investeringsprognose vervangt de reeds vastgestelde uit de programmabegroting.

Investeringsprognose 2022 - 2026											
Prg nr.	Nr.	Omschrijving	Status	Invest. bedrag 2022	Invest. bedrag 2023	Invest. bedrag 2024	Invest. bedrag 2025	Invest. bedrag 2026	Econ. / Maatsch. nut	Afschr. termijn	Nota waarderen en afschrijven
		Thema 2. Wegen en verkeer									
2	2.1	Gladheidbestrijding faecaliënzuiger	Ongewijzigd	16.500					Econ.	12	2.6.4
2	2.2	Sneeuwploeg (2 stuks)	Ongewijzigd		16.000				Econ.	8	2.6.6
2	2.3	Aanhangstrooier	Raming verhoogd			45.000			Econ.	12	2.6.4
2	2.4	Vervanging openbare verlichting 2022	Verlaagd	125.000					Maatsch.	25	*niet opgenomen*
2	2.5	Vervanging openbare verlichting 2023	Verlaagd		125.000				Maatsch.	25	*niet opgenomen*
2	2.6	Vervanging openbare verlichting 2024	Verlaagd			125.000			Maatsch.	25	*niet opgenomen*
2	2.7	Vervanging openbare verlichting 2025	Verlaagd				125.000		Maatsch.	25	*niet opgenomen*
2	2.8	Vervanging openbare verlichting 2026	Nieuw opgenomen					125.000	Maatsch.	25	*niet opgenomen*
2	2.9	Vergroten burgertevredenheid 2022	Nieuw opgenomen	90.000					Maatsch.	20	2.4.1
2	2.10	Vergroten burgertevredenheid 2023	Nieuw opgenomen		90.000				Maatsch.	20	2.4.1
2	2.11	Vergroten burgertevredenheid 2024	Nieuw opgenomen			90.000			Maatsch.	20	2.4.1
2	2.12	Vergroten burgertevredenheid 2025	Nieuw opgenomen				90.000		Maatsch.	20	2.4.1
2	2.13	Vergroten burgertevredenheid 2026	Nieuw opgenomen					90.000	Maatsch.	20	2.4.1
2	2.14	Wegen / rehabiliatie 2022	Ongewijzigd	202.000					Maatsch.	20	2.4.1
2	2.15	Wegen / rehabiliatie 2023	Ongewijzigd		202.000				Maatsch.	20	2.4.1
2	2.16	Wegen / rehabiliatie 2024	Ongewijzigd			202.000			Maatsch.	20	2.4.1
2	2.17	Wegen / rehabiliatie 2025	Ongewijzigd				202.000		Maatsch.	20	2.4.1

2	2.18	Wegen / rehabiliatie 2026	Nieuw opgenomen					202.000	Maatsch.	20	2.4.1
2	2.19	Verkeersreconstructies 2022	Nieuw opgenomen	38.000					Maatsch.	20	2.4.1
2	2.20	Verkeersreconstructies 2023	Nieuw opgenomen		38.000				Maatsch.	20	2.4.1
2	2.21	Verkeersreconstructies 2024	Nieuw opgenomen			38.000			Maatsch.	20	2.4.1
2	2.22	Verkeersreconstructies 2025	Nieuw opgenomen				38.000		Maatsch.	20	2.4.1
2	2.23	Verkeersreconstructies 2026	Nieuw opgenomen					38.000	Maatsch.	20	2.4.1
B	B.9	Zwerfvuilwagen (2 stuks)	Ongewijzigd				95.000		Econ.	7	2.5.6
B	B.10	Veegmachine	Nieuw opgenomen				175.000		Econ.	8	2.5.5
		Totaal thema 2. Wegen en verkeer		***471.500***	***471.000***	***500.000***	***455.000***	***455.000***			
		Thema 3. Groen en speelvoorzieningen									
2	3.1	Renovatie openbaar groen 2022	Ongewijzigd	115.000					Maatsch.	10	2.4.2
2	3.2	Renovatie openbaar groen 2023	Ongewijzigd		115.000				Maatsch.	10	2.4.2
2	3.3	Renovatie openbaar groen 2024	Ongewijzigd			115.000			Maatsch.	10	2.4.2
2	3.4	Renovatie openbaar groen 2025	Ongewijzigd				115.000		Maatsch.	10	2.4.2
2	3.5	Renovatie openbaar groen 2026	Nieuw opgenomen					115.000	Maatsch.	10	2.4.2
		Totaal thema 3. Groen en speelvoorzieningen		***115.000***	***115.000***	***115.000***	***115.000***	***115.000***			
		Thema 4. Water									
2	4.1	Maatregelen kern Made: uitvoering (Stationsstraat): vervanging	Ongewijzigd		370.400				Econ.	60	2.4.6
		Maatregelen kern Made: uitvoering (Stationsstraat): ambitieniveau			466.200				Econ.	60	2.4.6
2	4.2	Maatregelen kern Made (Schoolstraat en Dreef): vervanging	Ongewijzigd		754.000				Econ.	60	2.4.6
		Maatregelen kern Made (Schoolstraat en Dreef): ambitieniveau			34.200				Econ.	60	2.4.6

2	4.3	Maatregelen kern Made: voorbereiding (Fresia- / Geraniumstraat e.o.)	Ongewijzigd		100.000				Econ.	60	2.4.6
2	4.4	Maatregelen kern Made: uitvoering (Fresia- / Geraniumstraat e.o.): vervanging	Ongewijzigd			2.351.200			Econ.	60	2.4.6
		Maatregelen kern Made: uitvoering (Fresia- / Geraniumstraat e.o.): ambitieniveau				194.100			Econ.	60	2.4.6
2	4.5	Maatregelen kern Made (Plukmadestraat)	Ongewijzigd				208.656		Econ.	60	2.4.6
2	4.6	Maatregelen kern Made (de Gijster)	Ongewijzigd		196.000				Econ.	60	2.4.6
2	4.7	Maatregelen kern Made (Patronaatstraat / Lucia Eijckenstraat)	Ongewijzigd		645.120				Econ.	60	2.4.6
2	4.8	Maatregelen kern Made (Meidoornlaan / Hoefkenstraat)	Ongewijzigd		857.808				Econ.	60	2.4.6
2	4.9	Maatregelen kern Wagenberg (Gomarusstraat e.o.)	Ongewijzigd		470.400				Econ.	60	2.4.6
2	4.10	Maatregelen kern Terheijden: uitvoering (Molenstraat): vervanging	Ongewijzigd	1.200.000					Econ.	60	2.4.6
		Maatregelen kern Terheijden: uitvoering (Molenstraat): ambitieniveau		150.000					Econ.	60	2.4.6
2	4.11	Maatregelen kern Hooge Zwaluwe (overstort / Zwaluwseweg)	Ongewijzigd			440.858			Econ.	60	2.4.6
2	4.12	Maatregelen kern Hooge Zwaluwe: voorbereiding (onder langs dijken)	Ongewijzigd			100.000			Econ.	60	2.4.6
2	4.13	Maatregelen kern Terheijden (tracé A studie / gemaalcapaciteit / Ravendal)	Ongewijzigd			98.560			Econ.	60	2.4.6

2	4.14	Maatregelen kern Drimmelen (overstort Amer / Kuipershoek)	Ongewijzigd			376.320			Econ.	60	2.4.6
2	4.15	Rioolontstopper	Raming verhoogd			70.000			Econ.	10	2.5.4
2	4.16	Maatregelen kern Hooge Zwaluwe: uitvoering (onder langs dijken / Spoorstr.)	Ongewijzigd				1.641.214		Econ.	60	2.4.6
2	4.17	Maatregelen kern Made (Den Deel)	Ongewijzigd				185.472		Econ.	60	2.4.6
2	4.18	Maatregelen kern Made (Adelstraat / Wilgenstraat)	Ongewijzigd				167.328		Econ.	60	2.4.6
2	4.19	Realiseren overstort Vierendeelstr. Incl toevoerleid.door Pr.polderst. (amb.niveau)	Ongewijzigd				430.000		Econ.	60	2.4.6
2	4.20	Vervanging Riolering Kruissttraat Lage Zwaluwe	Nieuw opgenomen					492.000	Econ.	60	2.4.6
2	4.21	Vervanging Riolering Spoorstraat Hooge Zwaluwe	Nieuw opgenomen					140.000	Econ.	60	2.4.6
2	4.22	Vervanging Riolering Omloop, Schoutenstraat, baroniestraat, Nassaustraat Terheijden	Nieuw opgenomen					1.685.000	Econ.	60	2.4.6
2	4.23	Bijdrage damwand haven Terheijden	Nieuw opgenomen	171.000					Econ.	40	*niet opgenomen*
		Totaal thema 4. Water		***1.521.000***	***3.894.128***	***3.631.038***	***2.632.670***	***2.317.000***			
		Totaal Programma 2. Openbare ruimte		**2.107.500**	**4.480.128**	**4.246.038**	**3.202.670**	**2.887.000**			

		Thema 1. Opgroeien en opvoeden									
4	1.1	Nieuwbouw Stuifhoekschool	Ongewijzigd		5.277.500				Econ.	40	2.3.1
		Totaal thema 1. Opgroeien en opvoeden		***-***	***5.277.500***	***-***	***-***	***-***			

		Thema 4. Sport en bewegen								
4	4.1	Renovatie toplaag grasveld A Moerbos	Ongewijzigd		54.000				Econ.	30	*niet opgenomen*
4	4.2	Renovatie toplaag inclusief drainage grasveld D Kwarrenhoek	Ongewijzigd		54.000				Econ.	15	*niet opgenomen*
4	4.3	Vervanging beregeningsinstallatie de Schietberg	Ongewijzigd			70.000			Econ.	15	*niet opgenomen*
4	4.4	Renovatie toplaag grasveld A Ruitersvaart	Ongewijzigd				41.000		Econ.	30	*niet opgenomen*
4	4.5	Vervangen 3 kunststof banen Tennis Ruitersvaart	Ongewijzigd	76.500					Econ.	15	*niet opgenomen*
4	4.6	Renovatie toplaag kunstgrasveld Kwarrenhoek	Ongewijzigd				200.000		Econ.	15	*niet opgenomen*
		Totaal thema 4. Sport en bewegen		***76.500***	***108.000***	***70.000***	***241.000***	***-***			
		Totaal Programma 4. Sociaal domein		**76.500**	**5.385.500**	**70.000**	**241.000**	**-**			

Investeringsprognose 2022 - 2026											
Prg nr.	**Nr.**	**Omschrijving**	**Status**	**Invest. bedrag 2022**	**Invest. bedrag 2023**	**Invest. bedrag 2024**	**Invest. bedrag 2025**	**Invest. bedrag 2026**	**Econ. / Maatsch. nut**	**Afschrijvings-termijn**	**Nota waarderen en afschrijven**
		Tractie en gereedschappen									
B	B.1	Snipperkar	Ongewijzigd		20.151				Econ.	10	2.5.4
B	B.2	Hakselaar	Ongewijzigd		35.264				Econ.	10	2.5.4
B	B.3	Bestelauto	Ongewijzigd	30.226					Econ.	7	2.5.9

B	B.4	Aanhangkar	Ongewijzigd	6.045					Econ.	7	2.5.12
B	B.5	Containers	Ongewijzigd	22.670					Econ.	20	*niet opgenomen*
B	B.6	Tractor	Ongewijzigd		65.000				Econ.	10	2.5.4
B	B.7	Bus met laadkraan (3 stuks)	Ongewijzigd			166.244			Econ.	7	2.5.9
B	B.8	Containers (2 stuks)	Ongewijzigd	40.302					Econ.	20	*niet opgenomen*
B	B.11	Shovel werf	Nieuw opgenomen					65.000	Econ.	7	2.5.11
B	B.12	Vrachtwagen met haakarm/laadkraan	Nieuw opgenomen					235.000	Econ.	7	2.5.10
B	B.13	Containers (2 stuks)	Nieuw opgenomen					22.000	Econ.	20	*niet opgenomen*
		Totaal Tractie en gereedschappen		***99.243***	***120.415***	***166.244***	***-***	***322.000***			
		Totaal Bedrijfsvoering		**99.243**	**120.415**	**166.244**	**-**	**322.000**			
		Gemeentehuis									
		Totaal Gemeentehuis		***-***	***-***	***-***	***-***	***-***			
		ICT: vervanging hardware									
O	O1	Tablets Raad	Ongewijzigd	28.967					Econ.	4	*niet opgenomen*
O	O2	Scanners	Ongewijzigd	12.594					Econ.	5	2.6.13
O	O3	Smartboards	Ongewijzigd	10.075					Econ.	5	2.6.13
O	O4	AO-printer (omg.verg)	Ongewijzigd		25.188				Econ.	5	2.6.13
O	O5	Tablets medewerkers & college	Ongewijzigd			30.226			Econ.	4	*niet opgenomen*
O	O6	Vervanging technische infrastructuur	Ongewijzigd			178.334			Econ.	5	2.6.13
		Totaal ICT: vervanging hardware		***51.636***	***25.188***	***208.560***	***-***	***-***			
		ICT: vervanging software									

O	O7	JCC klantbegeleidingssysteem	Verschoven van 2021 naar 2022	30.226					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O8	Personeelsinformatiesysteem	Verschoven van 2021 naar 2022	35.264					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O9	Sportaccommodaties HTA	Verschoven van 2021 naar 2022	15.113					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O10	Gegevensmagazijn /-makelaar	Verschoven van 2021 naar 2022	70.528					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O11	Procesbeschrijvingen (workflow)	Verschoven van 2021 naar 2022	70.528					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O12	Workflows (WMS)	Ongewijzigd	26.196					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O13	Planon (incl. helpdesk)	Ongewijzigd	40.302					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O14	DMS fase 2, DSP/ ZTC	Raming verhoogd	181.131					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O15	Softwarepakket Welzijn (Centric GWS 4 ALL)	Ongewijzigd	67.169					Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O16	Vastgoed-informatiesysteem (GIS)	Verschoven van 2023 naar 2025				125.741		Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O17	n/wro/DURP	Verschoven van 2023 naar 2024			30.554			Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O18	Klachten registratie (prevent)	Ongewijzigd		28.211				Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O19	Procesbeschrijvingen (workflow)	Verschoven van 2023 naar 2026					70.528	Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O20	Implementatie Omgevingsvergunning via zaaksysteem	Vervangingsinvestering vervalt						Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O21	Softwarepakket CiVision Middelen (incl Web-publishing)	Verschoven van 2024 naar 2025				131.484		Econ.	5	*niet opgenomen*

O	O22	Sportaccommodaties HTA	Verschoven van 2024 naar 2026					15.113	Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O23	TIM (tijdregistratie)	Verschoven van 2024 naar 2025				25.188		Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O24	Gegevensmagazijn/ gegevensmakelaar	Verschoven van 2024 naar 2026					70.528	Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O25	Softwarepakket Burgerzaken Cipers	Ongewijzigd			70.528			Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O26	Implementatie Generieke Digitale Infrastructuur	Ongewijzigd			50.000			Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O27	Implementatie Generieke Digitale Infrastructuur	Verschoven van 2024 naar 2025				50.000		Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O28	Implementatie Generieke Digitale Infrastructuur	Verschoven van 2024 naar 2026					50.000	Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O29	Modernisering GBA (Basisregistratie Personen)	Verschoven van 2024 naar 2025				180.000		Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O30	CMS (sitemanager 3 VIP-totaal)	Nieuw opgenomen				37.783		Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O31	SmartDocuments (sjablonen)	Nieuw opgenomen				16.121		Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O32	Centraal contentmanagementsysteem/website intergr.	Nieuw opgenomen				138.537		Econ.	5	*niet opgenomen*
O	O33	Inrichting bedrijvenloket	Nieuw opgenomen				20.000		Econ.	5	*niet opgenomen*
		Totaal I&A Software		***536.457***	***28.211***	***151.082***	***724.854***	***206.169***			
		Totaal Overhead		**588.093**	**53.400**	**359.642**	**724.854**	**206.169**			
		Totaal Investeringen		**2.871.336**	**10.039.442**	**4.841.924**	**4.168.524**	**3.415.169**			

Programma 2

2.1 Vervanging gladheidbestrijding materieel faecaliënzuiger

De buitendienst beschikt over een faecaliënzuiger voor de bestrijding van de hondenoverlast en in de wintermaanden worden dit voertuig ook gebruikt voor de gladheidbestrijding. De aanbouwdelen strooier, sneeuwploeg en rolbezem zijn 12 jaar oud en zijn gezien de te verwachten onderhoudskosten toe aan vervanging. We willen deze aanbouwdelen daarom ook vervangen in 2022.

2.4 Vervanging openbare verlichting 2022

Bij het vaststellen van de beleidsplannen onderhoud Openbare Verlichting en Wegen heeft uw raad besloten om € 90.000 af te ramen bij openbare verlichting ten behoeve van een nieuw krediet Vergroten Burgertevredenheid.

2.9 Vergroten burgertevredenheid 2022

Bij het vaststellen van de beleidsplannen onderhoud Openbare Verlichting en Wegen heeft uw raad besloten om € 90.000 af te ramen bij openbare verlichting ten behoeve van een nieuw krediet Vergroten Burgertevredenheid. Dit krediet wordt ingezet voor zaken die uit de burgerschouw volgen en niet uit onderhoudsgelden betaald kunnen worden.

2.14 Wegen / rehabilitatie 2022

Elk jaar hebben we een basiskrediet van € 202.000 voor de rehabilitaties van wegen. Dit is aan de orde wanneer de complete verhardingsconstructie wordt vervangen/nieuwe klinkers. Voor het jaar 2026 is dit nieuw toegevoegd.

2.19 Verkeersreconstructies 2022

Wat we gaan uitvoeren in 2022 aan kleine verkeersmaatregelen, weten we nog niet. Dat wordt bepaald aan de hand van de verkeerstellingen van dit jaar (2021). Gedurende het hele jaar wordt het verkeer in diverse straten gemeten met onze verkeerstellers. Die uitkomsten analyseren we eind 2021/begin 2022. Vervolgens maken we een collegevoorstel verkeersmaatregelen (zoals elk jaar) met de probleemgebieden en stellen we daarvoor maatregelen voor.

3.1 Renovatie openbaar groen 2022

In 2021 liften we mee met een aantal integrale projecten. Bij het integrale project Boerenhoekstraat/Burg. van Campenhoutstraat in Made en het integrale project Pr. Margrietstraat/Julianastraat in Hooge Zwaluwe renoveren we het groen. We richten ook een aantal kleinere groenvakken in zoals bijvoorbeeld langs het voetpad bij de Amerhal in Made. Ook voeren we nazorg uit op het in 2020 gerenoveerde groen.

4.10 Maatregelen kern Terheijden: uitvoering (Molenstraat)

Ook in de het laatste deel Molenstraat Terheijden vervangen we de riolering en reconstrueren we de weg. De voorbereidingen startten in 2019. Doordat het waterschap de dijk eerst moet afwaarderen kunnen we later aan de slag. We verwachten eind 2022 te starten met de werkzaamheden. Ook hier zoeken we de samenwerking met het TEC voor de aanleg van het warmtenet.
Een en ander blijft wel afhankelijk van de medewerking van het Waterschap.

Programma 4

4.5 Vervangen 3 kunststof banen Tennis Ruitersvaart

Afhankelijk van de technische onderhoudsstaat van de 3 kunststof velden en de omvang van het ledenbestand van de vereniging zal beoordeeld worden of vervanging noodzakelijk is in 2022 of dat er tot verder uitstel voor vervanging kan worden gekozen.

Bedrijfsvoering

B3. Vervanging bestelauto

De buitendienst beschikt over een bestelauto voor het dagelijks werk in de wijken. Dit voertuig is 8 jaar oud en gezien de te verwachten onderhoudskosten willen we dit voertuig vervangen voor een bestelwagen op waterstof. Het krediet zal dan naar verwachting niet toereikend zijn. Hoeveel is nog niet bekend.

B4. Vervanging aanhangkar

De buitendienst beschikt over een aanhangkar achter de tractor voor het dagelijks werk in de wijken de aanhangkar. Deze is 10 jaar oud en is gezien de te verwachten onderhoudskosten en de vernieuwde regelgeving van de RDW toe aan vervanging. Graag willen we deze aanhangkar in 2022 vervangen.

B5. Vervanging container

De buitendienst beschikt over een aantal containers voor de milieustraat en de eigen dienst. Een aantal van deze containers zijn 20 á 25 jaar oud en zijn toe aan vervanging. Op de gemeentewerf staat een opencontainer voor zwerfafval. Door deze vorm van opslag is er veel verwaaiing van het afval en geeft het een rommelige indruk. We willen deze container door een perscontainer zodat we ook aan de eisen voldoen van de omgevingsvergunning.

B8. Vervanging containers (2 stuks)

De buitendienst beschikt over een aantal containers voor de milieustraat en de eigendienst. Een aantal van deze containers zijn 20 á 25 jaar oud en zijn toe aan vervanging. Voor het afzeilen van hoge containers zijn de Arbo regels aangepast en om te voldoen aan het werken op hoogte hebben we al een aantal containers vervangen door containers met hydraulische afdeknetten. In 2022 willen we deze lijn doortrekken om nog een paar containers te en vervangen door containers met hydraulische afdeknetten.

Overhead

O1 Tablets raad

De tablets van de raad worden na vier jaar geschreven. Dit loopt parallel aan een raadstermijn. Volgende jaar maart, na de verkiezingen, worden weer nieuwe devices uitgeleverd.

O2 Scanners

De scanners die worden gebuikt voor het registeren van in en uitgaande post zijn in 2022 economisch afgeschreven. In 2022 wordt gekeken of deze ook technisch zijn afgeschreven en zo nodig aan vervanging toe zijn

O3 Smartboards

Het smartboard, dat gebruikt wordt bij eventuele crisissen binnen de gemeente, wordt ook gebruikt als presentatiescherm in de betreffende vergaderruimte. In het nieuwe werkplekconcept wordt gekeken of deze ruimte zo nog gebruikt wordt en zo ja of deze nog voldoet aan de eisen en wensen die we hebben binnen het hybride werken.

ICT: vervanging software

O7 JCC klantbegeleidingssysteem

Het klantbegeleidingsysteem is met de migratie van de software naar Serverpark van Breda geactualiseerd. In relatie tot de verbetering van de dienstverlening zal de doorontwikkeling van het klantcontactcentrum gelijktijdig mee optrekken. De vervanging van de software is verschoven van 2021 naar 2022.

O8 Personeelsinformatiesysteem
Vanuit de vervangingscyclus zou de component van de salarisadministratie in 2021 vervangen moeten worden. De vervanging is echter doorgeschoven van 2021 naar 2022.

O9 Sportaccommodaties HTA
De vervanging van de software voor planning en beheer van sportaccommodaties was op de projectkalender geplaatst en voorlopig gepland om in 2021 op te pakken. De vervanging heeft echter geen hoogste prioriteit en is daarom verschoven van 2021 naar 2022.

O10 Gegevensmagazijn /-makelaar
Na het opstellen van het Geografisch informatiebeleidsplan kan worden bepaald op welke wijze de huidige gegevensmakelaarsfunctie zal moeten worden aangepast. Deze aanpassing zal niet meer in 2021 plaatsvinden waardoor de investering is verschoven naar 2022.

O11 Procesbeschrijvingen (workflow)
Processen met workflowfunctionaliteit (Bestuurlijke besluitvorming) worden in Ambitieplan Dienstverlening – digitaal samenwerken - nader uitgewerkt en gedigitaliseerd.

O12 Workflows (WMS)
Processen met workflowfunctionaliteit (in- en uitgaande post, digitale handtekening) worden in Ambitieplan Dienstverlening – digitaal samenwerken - nader uitgewerkt en gedigitaliseerd.

O13 Planon (incl. helpdesk)
Het gebruik van Planon voor ICT en facilitaire meldingen wordt heroverwogen vanwege de samenwerking met de gemeente Breda en verdere professionalisering (Service Delivery Management).
Bestemd voor continuering of vervanging functionaliteiten.

O14 DMS fase 2, DSP/ ZTC
Functionaliteit - Documentair Structuur Plan (DSP) en Zaak Type Catalogus (ZTC) - ter ondersteuning van digitaal samenwerken (Ambitieplan Dienstverlening).

O15 Softwarepakket Welzijn (Centric GWS 4 ALL)
Doorontwikkeling Suite Sociaal Domein, beschikbaar voor implementatie nieuwe modulen (inburgering en koppeling DUO) in 2021 en 2022.

3. Incidentele baten en lasten

3.Incidentele baten en lasten

Begroting 2021

	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 1. Burger en bestuur	-25	-25			
Programma 2. Openbare ruimte	86	10			
Programma 3. Ruimte, wonen en economie	-106	30	30	30	30
Programma 4. Sociaal domein	-45	-6			
Algemene dekkingsmiddelen	305	148	205	193	110
Overhead / Bedrijfsvoering	-101	-25			
Totaal per saldo	**115**	**132**	**235**	**223**	**140**

Begroting 2021 inclusief Voorjaarsnota

	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 1. Burger en bestuur	-63	-25			
Programma 2. Openbare ruimte	56	10			
Programma 3. Ruimte, wonen en economie	627	30	30	30	30
Programma 4. Sociaal domein	-327	-55			
Algemene dekkingsmiddelen	621				
Overhead / Bedrijfsvoering	-452	-25			
Totaal per saldo	**463**	**-65**	**30**	**30**	**30**

Mutaties Voorjaarsnota 2021

	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 1. Burger en bestuur	38				
Programma 2. Openbare ruimte	29				
Programma 3. Ruimte, wonen en economie	-733				
Programma 4. Sociaal domein	282	49			
Algemene dekkingsmiddelen	-316	148	205	193	110
Overhead / Bedrijfsvoering	351				
Totaal per saldo	**-348**	**197**	**205**	**193**	**110**

4. Voortgang budgetoverheveling 2020

	Voortgang budgetoverheveling 2020 (Voorjaarsnota 2021)					
	Omschrijving	**Raming**	**Mutatie VJN**	**Raming na VJN**	**Uitgaven**	**Restant**
a.	Verkiezingen Covid 19	38.000	-	38.000	-	38.000
b.	Geluk	12.000	-	12.000	120	11.880
	Totaal programma 1	***50.000***	***-***	***50.000***	***120***	***49.880***
c.	Aanpassing laad- en losplaats veegmachine	15.500	-	15.500	-	15.500
d.	Bewegwijzering	7.000	-	7.000	3.262	3.739
e.	Onderhoud wegen: fietspaden Sluizeweg	400.000	400.000-	-	-	-
f.	Stimuleringsregeling Landschap	16.000	-	16.000	-	16.000
	Totaal programma 2	***438.500***	***400.000-***	***38.500***	***3.262***	***35.239***
g.	Duurzaamheid	4.000	-	4.000	664	3.336
h.	BAG: optimaliseren informatievoorz. / training	45.000	45.000-	-	-	-
i.	BAG: criterium gebruiksoppervlakte	32.000	32.000-	-	-	-
j.	Brandveiligheid	65.000	-	65.000	-	65.000
k.	Voetveren	40.000	-	40.000	-	40.000
l.	Omgevingsplan	50.000	-	50.000	-	50.000
m.	Vrijetijdseconomie	40.500	-	40.500	7.027	33.473
n.	Advieskosten ruimtelijke projecten	60.000	-	60.000	44.871	15.129
	Totaal programma 3	***336.500***	***77.000-***	***259.500***	***52.562***	***206.938***
o.	Visie onderwijshuisvesting Terheijden	17.500	-	17.500	-	17.500
p.	Verduurzamingsopgave onderwijs	10.000	-	10.000	-	10.000
q.	Pilot Praktijkondersteuner huisarts	56.000	-	56.000	-	56.000
r.	Inburgering	57.700	-	57.700	14.315	43.386
s.	Minimabeleid	20.000	-	20.000	-	20.000
t.	Renovatie zwembaden	85.000	-	85.000	77.426	7.574
	Totaal programma 4	***246.200***	***-***	***246.200***	***91.740***	***154.460***
u.	Verbetering / intensivering communicatie	15.000	-	15.000	3.070	11.930
v.	Nieuw functieboek	50.000	-	50.000	126	49.874
w.	Organisatieontwikkeling	125.000	-	125.000	3.783	121.217
x.	DIV: digitaliseren papieren archief 2013-2017	40.000	-	40.000	19.769	20.231
y.	Communicatie Omgevingswet Covid 19	60.000	-	60.000	-	60.000
	Totaal Overhead	***290.000***	***-***	***290.000***	***26.748***	***263.252***
	Totaal	**1.361.200**	**477.000-**	**884.200**	**174.432**	**709.768**

De financiële mutaties zijn toegelicht op de programma's (zie onderdeel "Financiële afwijkingen").

5. Reserves

5.Reserves

Voortgang stand van de reserves (Voorjaarsnota 2021)	Stand per 31-12-2020 Rekening 2020	Primaire Begr. 2021 stortingen	Primaire Begr. 2021 onttrekkingen	Budget- overheveling (onttrekking)	Mutaties VJN 2021 stortingen	Mutaties VJN 2021 onttrekkingen	Stand reserves t/m mutaties VJN 2021	Inzet reserves Kadernota 2022	Stand reserves na inzet tbv Kadernota 2022
A. Beklemde reserves (bestedingsverplichting)									
Kapitaallasten (beklemd)	25.006.790	450.000	-1.314.316		414.859	-1.968	24.555.365		24.555.365
Landschappelijke Inpassing	9.770				25.655		35.425		35.425
Ruimtelijke ontwikkelingen	320.232	407.741			-10.000		717.973	-105.000	612.973
Reserve groenaanleg	334.615	30.375	-75.855		76.738		365.872		365.872
Totaal	***25.671.407***	***888.116***	***-1.390.171***	***-***	***507.251***	***-1.968***	***25.674.635***	***-105.000***	***25.569.635***
B. Reserves t.b.v. weerstandsvermogen									
Algemene reserve	11.748.093	329.814	-1.031.380		49.722	-988.912	10.107.337		10.107.337
Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf	1.488.523	335.328	-1.429.814		491.967	-486.016	399.987		399.987
Bovenwijkse voorzieningen	81.603						81.603	-10.000	71.603
Totaal	***13.318.219***	***665.142***	***-2.461.194***	***-***	***541.689***	***-1.474.928***	***10.588.927***	***-10.000***	***10.578.927***
C. Structurele reserves (beleid)									
Reserve tijdelijke inhuur personeel	116.698						116.698		116.698
Reserve claims voorgaande jaren	1.244.700			-1.244.700			-		-
Reserve Opleidingen	100.000						100.000		100.000
Reserve Toerisme en recreatie	45.529					-45.529	0		0
Totaal	***1.506.928***	***-***	***-***	***-1.244.700***	***-***	***-45.529***	***216.699***	***-***	***216.699***

D. Tijdelijke reserves (projecten e.d.)									
Verbetering infrastructuur haven Lage Zwaluwe	184.271					-184.271	-		-
Duurzaamheid	50.386					-50.386	-		-
Drimmelen op de kaart	147.388		-100.000			-47.388	-		-
Reserve samen aan de slag	100.722		-51.000			-49.722	-		-
Reserve herstel kunstwerken havens	57.614						57.614		57.614
Samen investeren in Drimmelen	1.499.428		-991.000			-43.000	465.428		465.428
Reserve impuls brede scholen combinatie	162.201		-25.000				137.201		137.201
Reserve kunst	58.228					-6.825	51.403		51.403
Reserve bestuursakkoord	805.533					-249.999	555.534		555.534
Reserve Toegankelijkheid	100.859		-86.000			-14.859	-		-
Reserve inclusie	100.000						100.000		100.000
Totaal	***3.266.629***	***-***	***-1.253.000***	***-***	***-***	***-646.449***	***1.367.180***	***-***	***1.367.180***
E. Opgeheven reserves (besluit begroting 2021)									
Compensatie erfpachtinkomsten	540.000		-540.000				-		-
Kwaliteitsverbetering buitenruimte haven Drimmelen	73.895		-73.895				-		-
Totaal	***613.895***	***-***	***-613.895***	***-***	***-***	***-***	***-***	***-***	***-***
Totaal reserves	**44.377.077**	**1.553.258**	**5.718.260-**	**1.244.700-**	**1.048.940**	**2.168.874-**	**37.847.441**	**115.000-**	**37.732.441**

Beschikbare weerstandscapaciteit			
	Rekening 2020	**Begroting 2021**	**VJN 2021**

Incidentele weerstandscapacitiet (in vermogen)	***13.600.193***	***11.580.667***	***10.743.682***
Algemene reserve	13.236.616	11.575.659	10.507.324
Algemene dienst	*11.748.093*	*10.075.659*	*10.107.337*
Grondbedrijf	*1.488.523*	*1.500.000*	*399.987*
Bestemmingsreserve			
Reserve bovenwijkse voorzieningen Grondbedrijf	*81.603*	*78.294*	*81.603*
Stille reserve (besloten te incasseren)	-	-	-
Resultaat	*281.974*	-73.285	*154.755*
Structurele weerstandscapacitiet (in exploitatie)	***2.472.630***	***2.259.079***	***2.259.079***
Onbenutte belastingcapaciteit	2.472.625	2.259.074	2.259.074
Onvoorzien	5	5	5
Totale weerstandscapacitiet	**16.072.823**	**13.839.746**	**13.002.761**

De toelichtingen op de mutaties van de reserves zijn toegelicht in de programma's op onderdeel "Financiële afwijkingen".

In de tabel Reserves is nog geen rekening gehouden met de resultaatbestemming van de concept jaarrekening 2020.

6. Overzicht lopende kredieten

6.Overzicht lopende kredieten

Prg.	Omschrijving	Jaar (van aanvang)	Raming	Mutatie VJN 2021	Raming incl. VJN 2021	Uitgaven t/m 2020	Uitgaven 2021	Totaal Uitgaven	Restant
	Thema Wegen en verkeer								
2	Drimmelenseweg - Sluizeweg Made	2020	860.000		860.000	3.144	9.849	12.993	847.008
2	Verbreding Zanddijk	2017	300.000	-50.000	250.000	194.770	2.197	196.967	53.033
2	Aansluiting Zoutendijk / Horrenhilsedijk	2018	700.000	50.000	750.000	42.489	35.478	77.967	672.033
2	Aankoop grond Zoutendijk	2018	95.000		95.000				95.000
2	Rode loperroute	2019	750.000		750.000	115.217	69.331	184.548	565.452
2	Wegen: Dahliastraat / Schetsenakkerstraat	2021	250.000		250.000				250.000
2	Wegen: rehabiliatie (inclusief Witteweg)	2021	467.000		467.000				467.000
2	Kwaliteitsverbetering Oude haven Drimmelen: Wandelpromenade / Havenkant	2020	575.000		575.000	103.026	4.800	107.826	467.174
2	Centrumroute Terheijden	2017	999.000		999.000	958.296	6.044	964.340	34.660
2	Fietsstraat Parallelweg Wagenberg	2017	255.000		255.000	243.429	0	243.429	11.571
2	Kwaliteitsverbetering Oude haven Drimmelen: Dorpstraat	2019	70.000		70.000	110.287	1.040	111.327	-41.327
2	Kwaliteitsverbetering Oude haven Drimmelen: Biesboschweg	2021	200.000		200.000				200.000
2	Fietspaden Sluizeweg	2021	-	400.000	400.000				400.000
2	Vergroten burgertevredenheid 2021	2021	-	90.000	90.000				90.000
2	Centrumplan Made	2016	2.940.000		2.940.000	2.639.860	5.707	2.645.567	294.433
2	Verkeersveilig Crullaan (minimale variant)	2020	684.000		684.000	39.903	11.083	50.986	633.014
2	Verkeersveilig Zeggelaan (minimale variant)	2020	935.000		935.000	18.577	32.960	51.537	883.463
2	Haven Teheijden: vervanging beschoeiing	2017	60.000		60.000				60.000

2	Project de Kleine Schans eo (Zuiderwaterlinie)	2020	193.000		193.000	47.283	173	47.456	145.544
2	Aanbrengen brug de Schans	2020	100.000		100.000				100.000
2	Openbare verlichting: vervanging lichtmasten en armaturen 2020	2020	233.500		233.500	179.485	23.744	203.229	30.271
2	Openbare verlichting: vervanging lichtmasten en armaturen 2021	2021	233.500	-90.000	143.500				143.500
2	TEC Warmtenet Terheijden	2020	1.000.000		1.000.000	992.017	21.476	1.013.493	-13.493
2	Kwaliteitsverbetering Oude haven Drimmelen: Parkeerterrein	2019	250.000		250.000	249.374	1.640	251.014	-1.014
2	Prkpl. acht.hofjes,prk.vrij dorpspl	2021	40.000		40.000				40.000
	Totaal thema Wegen en verkeer		***12.190.000***	***400.000***	***12.590.000***	***5.937.157***	***225.521***	***6.162.678***	***6.427.322***
	Thema Groen en speelvoorzieningen								
2	Aanplant nieuw bos	2020	100.000		100.000	56.423		56.423	43.577
2	Kwaliteitsverbetering Oude haven Drimmelen: Parkje	2020	150.000		150.000	13.846	6.902	20.748	129.252
2	Renovatie openbaar groen 2020	2020	315.850		315.850	288.351	19.686	308.037	7.813
2	Renovatie openbaar groen 2021	2021	145.000		145.000		16.820	16.820	128.180
2	Sport, spelen, etc in openbare ruimte	2018	100.000		100.000	10.154		10.154	89.846
2	Vervanging faecalienzuiger	2019	50.000		50.000				50.000
	Totaal Groen en speelvoorzieningen		***860.850***	***-***	***860.850***	***368.774***	***43.408***	***412.182***	***448.668***
	Thema Water								
2	Baggeren stedelijk water	2014	331.000		331.000	58.193	7.660	65.853	265.148
2	Rioolvervanging Vijverstraat	2014	522.000		522.000	492.230	17.517	509.747	12.253
2	Rioolvervanging Kilstraat	2013	1.140.000		1.140.000	992.104	189.075	1.181.179	-41.179
2	Rioolvervanging Prinses Margrietstraat / Julianastraat	2016	763.000		763.000	159.479	307.395	466.874	296.126

2	Rioolvervanging Burg. van Campenhoutstraat /Boerenhoekstraat	2018	1.884.000		1.884.000	204.655	148.223	352.878	1.531.122
2	Maatregelen. kern Made uitvoer.: vervang	2021	727.000		727.000				727.000
2	Maatregelen.kernMade uitvoer.:ambitieniv	2021	120.200		120.200				120.200
2	Maatregelen.kern L.Zw.: uitvoer.:vervang	2021	905.000		905.000				905.000
2	Maatregelen.kern L.Zw:uitvoer.:ambitieniv	2021	277.500		277.500				277.500
2	Maatregelen. gebied OHD(uitvoering)	2021	270.000		270.000				270.000
2	Maatregelen.kern Thd:voorbereid(Molenstr)	2021	100.000		100.000				100.000
2	Maatregelen kern Made: voorbereiding Stationssttraat	2020	100.000		100.000	13.455		13.455	86.545
2	Maatregelen kern Made: voorbereiding Nachtegaalstraat	2020	100.000		100.000		13.055	13.055	86.945
2	Maatregelen kern Lage Zwaluwe: voorbereiding Griendwerkerstraat	2020	100.000		100.000	15.405	15.290	30.695	69.305
2	Maatregelen kern Made: uitstroomleiding	2020	154.560		154.560				154.560
2	Rioolvervanging Terheijden Noord	2017							-
2	Rioolvervanging Marktstraat Made	2020	796.500		796.500	783.281	370	783.651	12.849
2	Rioolvervanging Kerkstraat Made	2018	608.464		608.464	113.115		113.115	495.349
2	Rioolvervanging Terheijden Midden	2019	1.299.777		1.299.777	1.261.294	9.418	1.270.712	29.065
2	Rioolvervanging Molenplein (centrumpl Made)	2020	308.000		308.000	309.123		309.123	-1.123
2	Maatregelen gebied Oude haven Drimmelen	2020	100.000		100.000	9.231		9.231	90.769
2	Ambitieniveau WRP (stelpost)	2018	487.667		487.667				487.667
2	Vervanging rioolontstopper	2020	95.000		95.000	365		365	94.635
	Totaal thema Water		***11.189.668***	***-***	***11.189.668***	***4.411.930***	***708.002***	***5.119.933***	***6.069.735***

	Totaal programma 2		**24.240.518**	**400.000**	**24.640.518**	**10.717.861**	**976.932**	**11.694.792**	**12.945.726**
	Thema Versterken vrijetijdseconomie								
3	Vervanging voetveer Terheijden (elektrisch)	2018	100.000		100.000	12.028	88.694	100.722	-722
	Totaal thema Versterken vrijetijdseconomie		***100.000***	***-***	***100.000***	***12.028***	***88.694***	***100.722***	***-722***
	Thema Versterken economische structuur								
3	Winkelstrip Nieuwstraat Lage Zwaluwe	2020	150.000		150.000	1.600	6.906	8.506	141.494
3	Haven Terheijden: vervanging steigers / meerpalen	2020	163.300		163.300	128.496	5.926	134.422	28.878
3	Voetgangers-veerverbinding Drimmelen	2019	150.000		150.000	2.966		2.966	147.034
3	Vervanging stroomkasten	2021	150.000		150.000				150.000
3	Verlengen fietspad Beverpad	2016	408.500	45.000	453.500	188.422	-14.231	174.191	279.309
	Totaal thema Versterken economische structuur		***1.021.800***	***45.000***	***1.066.800***	***321.484***	***-1.399***	***320.085***	***746.715***
	Totaal programma 3		**1.121.800**	**45.000**	**1.166.800**	**333.512**	**87.295**	**420.807**	**745.993**
	Thema Zorg voor kwetsbare burgers								
4	Eenmalige bijdrage Ganshoek Lage Zwaluwe	2015	500.000		500.000				500.000
	Totaal thema Zorg voor kwetsbare burgers		***500.000***	***-***	***500.000***	***-***	***-***	***-***	***500.000***
	Thema Sport en bewegen								
4	Voorbereidingskrediet Stuifhoek	2020	140.000		140.000	12.506	10.326	22.832	117.168
4	Renovatie zwembaden Randoet / Puzzelbad	2018	3.447.219		3.447.219	3.225.611	53.342	3.278.953	168.266
4	Renovatie toplaag grasveld A Schietberg	2021	12.000		12.000				12.000

4	Renovatie toplaag grasveld B Heesterbosch	2021	12.000		12.000				12.000
	Totaal thema Sport en bewegen		***3.611.219***	***-***	***3.611.219***	***3.238.117***	***63.668***	***3.301.785***	***309.434***
	Thema Sociaal culturele accomodaties								
4	Aanpassing entree De Cour Terheijden	2020	103.000	10.000	113.000	10.563	92.447	103.010	9.990
	Totaal thema Sociaal culturele accomodaties		***103.000***	***10.000***	***113.000***	***10.563***	***92.447***	***103.010***	***9.990***
	Totaal programma 4		**4.214.219**	**10.000**	**4.224.219**	**3.248.680**	**156.115**	**3.404.795**	**819.424**
	Tractie en gereedschappen								
B	Pickups (3 stuks)	2021	128.461		128.461				128.461
B	Bus enkelcabine	2021	45.339		45.339				45.339
B	Bedrijfswagen Boa	2021	50.377		50.377				50.377
B	Bestelauto	2021	30.226		30.226				30.226
B	Hogedruk reinigers	2020	12.090		12.090	8.065		8.065	4.025
B	Waterwagens (2st)	2020	54.839		54.839	20.276		20.276	34.563
	Totaal Tractie en gereedschappen		***321.332***	***-***	***321.332***	***28.341***	***-***	***28.341***	***292.991***
	Totaal Bedrijfsvoering		**321.332**	**-**	**321.332**	**28.341**	**-**	**28.341**	**292.991**
	Gemeentehuis								
O	Verduurzaming gemeentehuis	2020	640.000		640.000	596.464	92.039	688.503	-48.503
O	Lamellen (gemeentehuis)	2017	60.452		60.452				60.452
O	Meubilair (gemeentehuis)	2019	108.387		108.387	30.593		30.593	77.794
O	Meubilair (gemeentehuis)	2020	335.188		335.188				335.188
	Totaal Gemeentehuis		***1.144.027***	***-***	***1.144.027***	***627.057***	***92.039***	***719.096***	***424.931***
	ICT: vervanging hardware								
O	Geluidsinstallatie (gemeentehuis)	2017	25.188		25.188				25.188
O	Discussie-installatie (gemeentehuis)	2021	30.226		30.226				30.226
O	2e Discussie-installatie (gemeentehuis)	2021	21.662		21.662				21.662

O	A&O printer (omgevingsvergunning)	2014	25.341		25.341	6.312		6.312	19.029
O	Tablets gemeenteraad	2018	28.967		28.967	24.343		24.343	4.624
O	Ipads / laptops	2019	32.000		32.000	13.240		13.240	18.760
O	Tablets medewerkers en college	2020	30.226		30.226				30.226
O	Mobile geluidsinstallatie	2021	10.075		10.075				10.075
O	Presentatieschermen (t.b.v. raadzaal)	2021	22.670		22.670				22.670
O	Vervanging technische infrastructuur	2016	178.334		178.334	30.817		30.817	147.517
	Totaal ICT: vervanging hardware		***404.689***	***-***	***404.689***	***74.712***	***-***	***74.712***	***329.977***
	ICT: vervanging software								
O	algemene infobeleid (cloud)	2017	15.000		15.000				15.000
O	opstellen geo-info beleidsplan	2017	25.000		25.000	7.002	7.150	14.152	10.848
O	opstellen visie infovoorziening Omgevingswet	2028	25.000		25.000	22.390		22.390	2.610
O	Mid-office	2009	133.125		133.125	2.519		2.519	130.606
O	n/wro/DURP	2015	30.739		30.739	12.959	7.829	20.788	9.951
O	Tim (tijdregistratie)	2016	25.188		25.188				25.188
O	cc managementsysteem / website integratie	2016	138.537		138.537	134.018		134.018	4.519
O	software Civision.Middelen (web-publishing)	2017	131.484		131.484	17.136		17.136	114.348
O	Vastgoed informatiesysteem (GIS)	2017	125.741		125.741				125.741
O	Inrichting bedrijvenloket	2017	40.000		40.000				40.000
O	Backoffice applicatie (zoekksysteem)	2017	20.000		20.000		20.403	20.403	-403
O	Publ geg.krt website	2017	15.000		15.000	5.371		5.371	9.629
O	SSO-software	2017	30.000		30.000	3.972	2.368	6.340	23.660
O	Implementatie Wet M.E.B.V.	2017	20.000		20.000	10.075		10.075	9.925
O	Implementatie M.O. berichtenbox	2017	10.000		10.000				10.000
O	Implementatie M.O. lopende zaken	2017	15.000		15.000				15.000
O	Implementatie e-facturen	2017	22.000		22.000	15.419		15.419	6.581

O	Softwarepakket Planon (incl)	2017	20.000		20.000	13.192		13.192	6.808
O	Procesbeschrijvingen (workflow)	2018							
O	Omgevingsvergunning zaaksysteem	2018	25.000		25.000	302		302	24.698
O	Digitalisering dossiers soza	2018	201.915	35.685	237.600	24.923	36.919	61.842	175.758
O	Sportaccommodatie HTA	2019	15.113	-15.113					
O	Gegevensmagazijn /-makelaar	2019	70.528	-70.528					
O	Softwarepakket Burgerzaken Cipers	2019	70.528		70.528	4.735	4.989	9.724	60.804
O	Implementatie generieke digitale infrastructuur	2019	150.000	-150.000					
O	Modernisering GBA (basisregistratie pers)	2019	180.000	-180.000					
O	Icontrol (metadatamanager, DSP)	2020	17.128		17.128				17.128
O	SmartDocuments (sjablonen)	2021	16.121		16.121				16.121
O	JCC klantbegeleidingssysteem	2021	30.226	-30.226					
O	Personeelsinformatiesysteem	2021	35.264	-35.264					
O	Cntr. Content Management System / website integratie	2021	138.537		138.537				138.537
O	Zaaksysteem (Mid-office) & DMS fase1	2021	285.259	-45.259	240.000		56.931	56.931	183.069
O	CMS (sitemanager 3 VIP-totaal)	2021	37.783		37.783				37.783
O	Softwarepakket Welzijn (Centric GWS 4 ALL)	2021		134.338	134.338				134.338
	Totaal ICT: vervanging software		***2.115.216***	***-356.367***	***1.758.849***	***274.014***	***136.588***	***410.602***	***1.348.247***
	Totaal Overhead		**3.663.932**	**-356.367**	**3.307.565**	**975.783**	**228.627**	**1.204.411**	**2.103.155**
	Totaal kredieten		**33.561.801**	**98.633**	**33.660.434**	**15.304.177**	**1.448.968**	**16.753.145**	**16.907.289**

In de vastgestelde begroting 2021 e.v. zijn de kapitaallasten van de lopende kredieten opgenomen. Eventuele financiële mutaties zijn verwerkt in de programma's (zie onderdeel "Financiële afwijkingen").
Bij de Voorjaarsnota worden alleen de lopende kredieten toegelicht die onderhevig zijn aan een financiële mutatie.

Programma 2.

Verbreding Zanddijk (-/- € 50.000)
Het infrastructurele werk is afgerond. Alleen de nieuwe bewegwijzering moet nog geplaatst worden. Hiervoor is opdracht gegeven. De verwachte uitvoering is in september.

Aansluiting Zoutendijk / Horrenhilsedijk (+ € 50.000)
Het plan van aanpak is gereed. In een brief aan de raad gaven we al aan dat niet voldoende rekening is gehouden met de voorbereidingskosten. De raad informeerden we tijdens een opinieronde gedetailleerd over de vorderingen en de knelpunten.

Fietspaden Sluizeweg (+ € 400.000)
In 2020 was budget gereserveerd voor groot onderhoud aan de fietspaden langs de Sluizeweg richting Drimmelen. De voorbereiding van dit werk heeft echter langer geduurd dan gedacht. We hebben namelijk meer onderzoek gedaan naar de verschillende onderhoudsopties. Het uitgangspunt daarbij was te kiezen voor een duurzame oplossing in relatie tot wortelopdruk van de naast het fietspad staande bomen. De bomen kappen was niet aan de orde. Maar met beperkt onderhoud aan het asfalt zouden we last houden van wortelopdruk. Daarom is uiteindelijk gekozen voor een omvorming tot betonnen fietspaden. De uitvoering kon door de langere voorbereiding niet meer in 2020 plaatsvinden. Inmiddels is het werk uitgevoerd.
Zie ook de toelichting "4. Fietspaden Sluizeweg (budgetoverheveling 2020)" bij de financiële afwijkingen.
Vervanging openbare verlichting 2021 (- € 90.000) / Vergroten burgertevredenheid 2021 (+ € 90.000)
Bij het vaststellen van de beleidsplannen OVL en wegen is besloten om € 90.000 af te ramen ten behoeve van een nieuw krediet "Vergroten Burgertevredenheid". Dit omdat uit de burgerenquête bleek dat men erg tevreden is over de openbare verlichting maar niet op allerlei zaken rondom wegen. De tevredenheid op het gebied van wegen willen we met dit nieuwe krediet verhogen.

Programma 3.

Verlengen fietspad Beverpad (+ € 45.000)
Zie toelichting Thema Versterken vrijetijdseconomie (Toelichting tabel 3.1 Financiële afwijkingen) - Toerisme en recreatie: verlengen fietspad Beverpad (fase 3).

Programma 4.

Extra duurzaamheidsmaatregelen zwembaden (€ 0)
Dit krediet van € 325.000 wordt verdeeld over het Puzzelbad (€ 75.000) en de Randoet (€ 250.000). Het is een administratieve verschuiving binnen deelkredieten van het krediet renovatie zwembaden en heeft geen financiële gevolgen.

Aanpassing entree de Cour (+ € 10.000)
Bij het opstellen van de begroting voor de aanpassing van de ingang is onvoldoende rekening gehouden met opleveren van het voorterrein van het Kruisgebouw. Hiervoor is € 10.000 extra voor nodig.

Overhead

Digitalisering dossiers soza (+ € 35.685)
Het krediet wordt ingezet om de dossiers van het sociaal domein op gebied van uitkeringen en WMO te digitaliseren, de documenten onder te brengen in de centrale documentopslag (Corsa) en de fysieke dossierkasten (lectrieverkasten) uit te faseren. Om dit mogelijk te maken, is een externe Projectleider aangesteld. Deze wordt op dit moment al betaald uit het krediet. De projectleider heeft een plan van aanpak, planning en calculatie gemaakt. Op basis van de businesscase is er voor de kosten projectleider, kosten integratie Corsa/SSD Centric en digitalisering dossiers uit de lectrieverkasten in totaal € 237.600 nodig.
Sportaccommodatie HTA (- € 15.113)
De vervanging van de software voor planning en beheer van sportaccommodaties was op de projectkalender geplaatst en voorlopig gepland om in 2021 op te pakken. De vervanging heeft echter geen hoogste prioriteit en is daarom verschoven van 2021 naar 2022.
Gegevensmagazijn /-makelaar (- € 70.528)
Na het opstellen van het Geografisch informatiebeleidsplan kan worden bepaald op welke wijze de huidige gegevensmakelaarsfunctie zal moeten worden aangepast. Deze aanpassing zal niet meer in 2021 plaatsvinden waardoor de investering is verschoven naar 2022.
Implementatie generieke digitale infrastructuur (- 150.000)
Inmiddels is de (technische) infrastructuur ondergebracht bij Breda, en zijn er daarom minder middelen nodig om GDI te implementeren.
Gefaseerde implementatie verwacht in 2024, 2025 en 2026.
Modernisering GBA (basisregistratie pers) (- € 180.000)
Komt vanuit landelijke ontwikkelingen maar het onderwerp is inmiddels gestaakt. Verwacht wordt wel dat dit later een doorstart krijgt (staat daarom geraamd in 2025)
JCC klantbegeleidingssysteem (- €30.226)
Het klantbegeleidingsysteem is met de migratie van de software naar Serverpark van Breda geactualiseerd. In relatie tot de verbetering van de dienstverlening zal de doorontwikkeling van het klantcontactcentrum gelijktijdig mee optrekken. De vervanging van de software is verschoven van 2021 naar 2022.
Personeelsinformatiesysteem (- €35.264)
Vanuit de vervangingscyclus zou de component van de salarisadministratie in 2021 vervangen moeten worden. De vervanging is echter doorgeschoven van 2021 naar 2022.
Zaaksysteem (Mid-office) & DMS fase1 (- € 45.259)
Vervanging huidige DMS (Document Management System) is in samenhang met de ontwikkelingen van zaakgericht werken (onderdeel van Ambitieplan DV) opnieuw uitgewerkt.
De verwachting is dat de hiermee samenhangende kosten minder zullen zijn.

Softwarepakket Welzijn (Centric GWS 4 ALL) (+ € 134.338)
Doorontwikkeling Suite Sociaal Domein, beschikbaar voor implementatie nieuwe modulen t.b.v. maatschappelijke ondersteuning.